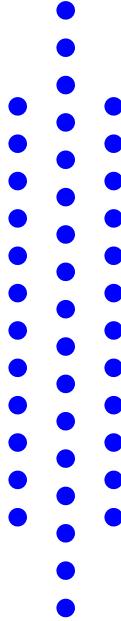

सार्वजनिक संस्थानको वार्षिक स्थिति समीक्षा

२०७९

(संक्षिप्त झलक)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाडौं

प्राकथन

सार्वजनिक संस्थानहरूको वर्तमान कार्य सम्पादनको अवस्था, वित्तीय विश्लेषण, अन्तरसम्बन्ध तथा समस्या र चुनौतीहरू समेत विश्लेषण गरी वार्षिक रूपमा प्रकाशन हुने सार्वजनिक संस्थानको वार्षिक स्थिति समीक्षा, २०७९ प्रकाशनमा आएको छ।

सार्वजनिक वस्तु तथा सेवाको आपूर्ति गर्न, बजार प्रतिस्पर्धा तथा गुणस्तर कायम राख्न, रोजगारी सिर्जना तथा श्रोत साधनको परिचालन गर्न सार्वजनिक संस्थानको भूमिका महत्त्वपूर्ण रहेको छ। नेपालमा सार्वजनिक संस्थान स्थापनाको इतिहास त्यति लामो छैन। वि.सं. १९९३ मा स्थापित विराटनगर जुट मिल तथा वि.सं. १९९४ मा स्थापित नेपाल बैंक लिमिटेड जस्ता संस्थान हुँदै वि.सं. २०४७ सालसम्मको अवधिमा नेपालमा संस्थानको संख्या पाँच दर्जन भन्दा बढी पुगेको थियो भने वि.सं. २०५० को दशकदेखि सार्वजनिक संस्थानहरूमा सरकारको संलग्नतालाई घटाई विनिवेश गर्ने रणनीति लिईएको थियो। पछिल्लो समयमा सरकारले अत्यावश्यक क्षेत्रमा केही सार्वजनिक संस्थान स्थापना समेत गरेको अवस्था छ। हाल नेपालमा ४४ वटा सार्वजनिक संस्थानहरू कानूनी रूपमा अस्तित्वमा रहेकामा ४२ वटा सञ्चालनमा छन्।

हाल सञ्चालित कतिपय सार्वजनिक संस्थानहरूले सन्तोषजनक रूपमा कार्य सम्पादन गरेको देखिन्छ भने कतिपयको वित्तीय अवस्था र व्यवस्थापकिय पक्ष राम्रो देखिएको छैन। साथै, केही सार्वजनिक संस्थानहरू विविध कारणले लामो समयदेखि सञ्चालनमा आउन पनि सकेका छैनन्। राष्ट्रिय अर्थतन्त्रले भोगेको बाह्य निर्भरता घटाई राष्ट्रिय उत्पादन मार्फत आत्मनिर्भरतालाई बढावा दिई समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्रमा योगदान पुऱ्याउन सार्वजनिक संस्थानलाई परिचालन गर्न आवश्यक देखिन्छ। एकातिर सञ्चालनमा नआएका सार्वजनिक संस्थानहरूलाई पुनर्संचालन गरी आर्थिक गतिविधिलाई तिब्रता दिन आवश्यक छ भने अर्कोतिर लगातार घाटामा सञ्चालित संस्थानहरूको व्यवस्थापकीय सुधार गर्न जरूरी देखिन्छ। सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनमा सुशासन कायम गर्ने, व्यवस्थापन रणनीति सफल बनाउने र जवाफदेहिता सहितको स्वायत्तता प्रदान गरी परिभाषित लक्ष्य हासिल गर्नुपर्ने देखिन्छ। संघीय शासन प्रणाली अबलम्बन गरेसँगै सार्वजनिक संस्थानहरूको स्थापना, सञ्चालन र विकासमा यथोचित सामञ्जस्यता मिलाउन पनि आवश्यक छ।

सार्वजनिक संस्थानको वार्षिक समीक्षासम्बन्धी प्रस्तुत प्रतिवेदनबाट नेपालका सार्वजनिक संस्थानहरूको वर्तमान अवस्थाका बारेमा जानकारी हासिल गर्न सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु। यस प्रकाशनमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने सार्वजनिक संस्थानका सम्बद्ध पदाधिकारी तथा लेखन, प्रस्तुति तथा विश्लेषण कार्यमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने अर्थ मन्त्रालयका सम्बद्ध सबै कर्मचारीलाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

जेठ, २०७९

जनार्दन शर्मा “प्रभाकर”
अर्थ मन्त्री

विषय सूची

	विषय	पेज नं.
	प्राक्कथन	i
	विषय सूची	ii
	तालिका सूची	v
	रेखाचित्र सूची	vii
खण्ड एक	नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको विकास र हालको स्थिति	
१.१	पृष्ठभूमि	१
१.२	सुधारको प्रयास	२
१.३	गठन तथा व्यवस्थापन	५
१.४	नेपालको अर्थतन्त्रमा सार्वजनिक संस्थानहरूको भूमिका	६
१.५	सार्वजनिक संस्थानको समग्र कार्यसम्पादन स्थिति	७
१.६	स्वामित्व संरचना	११
१.७	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सञ्चालन आयको योगदान	१४
१.८	आयकरमा योगदान	१६
१.९	रोजगारीमा योगदान	१७
१.१०	एकीकृत वासलातको स्थिति	१९
१.११	एकीकृत नाफा/नोक्सानको स्थिति	२०
१.१२	बजार पुँजीकरण	२१
१.१३	विनिवेश/निजीकरण गरिएका संस्थानहरूको वर्तमान अवस्था	२१
खण्ड दुई	सार्वजनिक संस्थानको क्षेत्रगत समीक्षा	
२.१	औद्योगिक क्षेत्र	२५
२.२	व्यापारिक क्षेत्र	२७
२.३	सेवा क्षेत्र	२९
२.४	सामाजिक क्षेत्र	३२
२.५	जनोपयोगी क्षेत्र	३३
२.६	वित्तीय क्षेत्र	३६
२.७	विकास समिति	३८

खण्ड तीन	सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय विश्लेषण	
३.१	नेपाल सरकारले सार्वजनिक संस्थानमा गरेको लगानी	३९
३.२	सञ्चालन आय	४१
३.३	प्रशासकीय खर्च	४२
३.४	खुद नाफा/नोक्सान	४३
३.५	सञ्चित नाफा/नोक्सानको अवस्था	४४
३.६	नेपाल सरकारले प्राप्त गरेको लाभांश	४५
३.७	शेयरधनीकोष/नेटवर्थ	४६
३.८	कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व	४७
३.९	कार्यरत जनशक्ति	४८
३.१०	लेखापरीक्षणको अवस्था	४९
३.११	बढी खुद नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थान	५१
खण्ड चार	सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनमा देखिएका चुनौती तथा सुधारको मार्गचित्र	
४.१	सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनका चुनौती	५३
४.२	नेपालमा सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनको आगामी मार्गचित्र	५६
खण्ड पाँच	सार्वजनिक संस्थानको तथ्याङ्कीय विवरण	
५.१	सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय कार्यकुशलतासम्बन्धी संक्षिप्त विवरण	६१
५.२	सार्वजनिक संस्थानको २०७८ आषाढ मसान्तको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण	६३
५.३(क)	सार्वजनिक संस्थानको आ.व. २०७७/७८ को खुद नाफा/नोक्सान विवरण	६५
५.३(ख)	सार्वजनिक संस्थानको एकीकृत बासलात	६७
५.३(ग)	सार्वजनिक संस्थानको एकीकृत नाफा/नोक्सान	६८
५.४	सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको लगानी र प्राप्त लाभांशको विवरण (सार्वजनिक संस्थानको विवरणअनुसार)	६९
५.५	सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको लगानी र प्राप्त लाभांशको विवरण (सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको वित्तीय विवरणअनुसार)	७०

५.६	सार्वजनिक संस्थानको शेयर लगानी संरचना	७१
५.७	सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चालन/विक्री आय	७२
५.८	सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफा/नोक्सान	७४
५.९	सार्वजनिक संस्थानको प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित) को विवरण	७६
५.१०	खुद नाफाका आधारमा प्रति कर्मचारी योगदान	७८
५.११	नेपाल सरकारको शेयर लगानीमा देखिएको फरक रकम	७९
५.१२	नेपाल सरकारको ऋण लगानीमा देखिएको फरक रकम	८१
५.१३	सार्वजनिक संस्थानको सञ्चित नाफा तथा नोक्सानको विवरण	८३
५.१४	कोषमा व्यवस्था नभएको सम्भावित दायित्वको विवरण	८४
५.१५	विगतमा विनिवेश वा खारेज गरिएका सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारबाट दायित्व भुक्तानी गर्न गरिएको लगानी विवरण	८५
५.१६	सार्वजनिक संस्थानको शेयरधनीकोष (नेटवर्थ)	८६
५.१७	सार्वजनिक संस्थानको डेब्ट/इक्विटी अनुपात	८७
५.१८	नेपाल सरकारबाट हस्तान्तरित पुँजीको विवरण	८८
५.१९	नेपाल सरकारबाट सार्वजनिक संस्थानलाई आ.व. २०७७/७८ मा प्रदान गरिएको अनुदान (सब्सिडी) विवरण	८९
५.२०	सार्वजनिक संस्थानको विवरण	९०
अनुसूची	शब्दावली	viii

तालिका सूची

		पेज नं.
तालिका १.१(क)	सार्वजनिक संस्थानको प्रमुख वित्तीय सूचकहरू	८
तालिका १.१(ख)	सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन तथा वित्तीय स्थितिका अन्य सूचकहरू	९
तालिका १.२	संस्थानको शेयर संरचना	१२
तालिका १.३	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सञ्चालन आयको योगदान	१५
तालिका १.४	आयकरमा योगदान	१६
तालिका १.५	रोजगारीमा योगदानको स्थिति	१८
तालिका १.६	एकीकृत वासलात	१९
तालिका १.७	एकीकृत नाफा/ नोक्सान	२०
तालिका १.८	सूचीकृत संस्थानको बजार पुँजीकरण स्थिति	२१
तालिका १.९	निजीकरण भई खारेजी भएका संस्थानको विवरण	२३
तालिका १.१०	निजीकृत संस्थानको स्थिति	२४
तालिका २.१	आ.व.२०७७/७८ मा औद्योगिक क्षेत्रको वित्तीय स्थिति	२६
तालिका २.२	आ.व.२०७७/७८ मा व्यापारिक क्षेत्रको वित्तीय स्थिति	२८
तालिका २.३	आ.व.२०७७/७८ मा सेवा क्षेत्रको वित्तीय स्थिति	३०
तालिका २.४	आ.व.२०७७/७८ मा सामाजिक क्षेत्रको वित्तीय स्थिति	३२
तालिका २.५	आ.व.२०७७/७८ मा जनोपयोगी क्षेत्रको वित्तीय स्थिति	३४
तालिका २.६	आ.व.२०७७/७८ मा वित्तीय क्षेत्रको वित्तीय स्थिति	३६
तालिका ३.१	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा कुल लगानी (शेयर र ऋण) को अवस्था	४०
तालिका ३.२	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा सञ्चालन आयको अवस्था	४१
तालिका ३.३	विगत पाँच आर्थिक वर्षको प्रशासकीय खर्चको अवस्था	४२
तालिका ३.४	विगत पाँच आर्थिक वर्षको खुद नाफा/नोक्सानको स्थिति	४३
तालिका ३.५	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा सञ्चित नाफा/नोक्सानको स्थिति	४४
तालिका ३.६	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा लाभांश प्राप्तिको विवरण	४५

तालिका ३.७	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा शेयरधनीकोष/नेटवर्थको अवस्था	४७
तालिका ३.८	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्वको अवस्था	४८
तालिका ३.९	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा कार्यरत कर्मचारीको अवस्था	४९
तालिका ३.१०	आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा बढी नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय स्थिति	५१
तालिका ३.११	आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा बढी नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानको विगत पाँच आर्थिक वर्षको खुद नाफा/नोकसानको अवस्था	५२

रेखाचित्र सूची

	पेज नं.
रेखाचित्र १.१ कुल गार्हस्थ उत्पादनमा कुल सञ्चालन आयको अनुपात	१५
रेखाचित्र १.२ कुल आयकरमा सार्वजनिक संस्थानको योगदान	१७
रेखाचित्र १.३ रोजगारीमा संस्थानको क्षेत्रगत विवरण	१८
रेखाचित्र ३.१ शेयर लगानी र लाभांश अनुपात	४६

खण्ड एक

नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको विकास र हालको स्थिति

१.१ पृष्ठभूमि

आधारभूत वस्तु तथा सेवा सर्वसाधारण जनतालाई सर्वसुलभ र सुपथ मूल्यमा बिक्री वितरण गर्ने, विकासको आधारभूत संरचना निर्माण गर्ने, वस्तु सेवा उत्पादन तथा बिक्री/वितरणमा व्यावसायिक सिद्धान्त अवलम्बन गरी दक्षता एवं प्रभावकारिता बढाई आर्थिक रूपले आत्मनिर्भर रहने, पूर्वाधार निर्माण एवं आर्थिक वृद्धिमा योगदान पुऱ्याउने र सामाजिक न्याय प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले सार्वजनिक संस्थानहरू स्थापना गरिएको हो । त्यसैगरी, निजीक्षेत्रको आवश्यक मात्रामा उद्यमशीलता विकास भईनसकेको, प्राविधिक ज्ञान, व्यावसायिक पुँजी लगानी गर्ने क्षमता र ठूला पूर्वाधार विकासमा निजीक्षेत्र अग्रसर नभएको अवस्थामा सरकारद्वारा देशमा विकासका आधारभूत संरचना निर्माण गर्नुपर्ने र अर्थतन्त्रका विविधक्षेत्रमा गतिशीलता दिनुपर्ने तथ्यलाई मनन गरी सार्वजनिक सेवा, उद्योग, व्यापार, वित्तीय क्षेत्र, उत्पादन तथा वितरण लगायतका क्षेत्रमा सार्वजनिक संस्थानहरू स्थापना गरिएको पाइन्छ।

लोककल्याणकारी राज्यको अवधारणाले संसारभरि नै महत्त्व पाएको, ठूला भौतिक पूर्वाधार विकासको आवश्यकता र मागले सरकारमाथि दबाव सिर्जना भएको, द्वितीय विश्व युद्धबाट ध्वस्त भएका देशमा पुनः निर्माण र विकास आयोजना सञ्चालन गर्न सरकारको भूमिका सशक्त हुनुपर्ने परिस्थिति जस्ता पृष्ठभूमिमा संसारभर सार्वजनिक संस्थानको उदय भएको पाइन्छ। यसरी विश्वभर नै आमजनताका लागि सुलभ मूल्यमा अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवा उपलब्ध गराउन र विकास निर्माणका क्रियाकलापलाई तीव्रता दिने उद्देश्यले सरकारको लगानी र व्यवस्थापनमा सार्वजनिक संस्थानको स्थापना भएको देखिन्छ।

नेपालको सन्दर्भमा सार्वजनिक संस्थान स्थापनाको विश्वव्यापी लहरसँगै आवश्यक वस्तुको उत्पादन, बिक्री वितरण, पूर्वाधार निर्माण र जनोपयोगी लगायतका सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले सार्वजनिक संस्थानको स्थापना र सञ्चालन हुँदैआएको छ। सार्वजनिक संस्थानको स्थापना एवं सञ्चालन गर्दा व्यावसायिकता, सार्वजनिकता र स्वायत्तताको सिद्धान्तबाट निर्देशित भई व्यापार व्यवसाय सञ्चालन हुने अपेक्षा गरिएको हुन्छ। यसबाट वित्तीय कार्यकुशलता एवं कार्यदक्षतामा सुधार आई प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता विकास हुन गई राज्यको सीमित स्रोतको अधिकतम उपयोग हुन जान्छ। नेपालमा औद्योगिक, व्यापारिक, सामाजिक, सेवा, जनोपयोगी र वित्तीयलगायतका क्षेत्रमा कार्य गर्न सार्वजनिक संस्थान स्थापना तथा सञ्चालन हुँदैआएका छन्। आत्मनिर्भर र स्वाधीन अर्थतन्त्रको विकास, आयात

प्रतिस्थापन तथा निर्यात प्रवर्द्धन, निजीक्षेत्रको विकासका लागि अनुकूल वातावरणको निर्माण तथा समतामूलक राज्यको स्थापना गरी सामाजिक न्यायको प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले वि. सं. १९९० को दशकदेखि नेपालमा सार्वजनिक संस्थान स्थापना भएको पाइन्छ।

नेपालमा पहिलो सार्वजनिक संस्थानको रूपमा वि.सं. १९९३ मा विराटनगर जुट मिलको स्थापना भई प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (वि. सं. २०१३ - वि. सं. २०१८) को अवधिमा सार्वजनिक संस्थानको स्थापनाले गति लिएको देखिन्छ। यस अवधिमा वित्तीय, व्यापारिक एवं औद्योगिक क्षेत्रका नेशनल ट्रेडिङ लिमिटेड, दि टिम्बर कर्पोरेशन अफ नेपाल, नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनीलगायतका संस्थान स्थापना भई सञ्चालनमा आएका थिए। चौथो पञ्चवर्षीय योजना अवधिमा संस्थान स्थापना द्रुत गतिमा अगाडि बढेको पाइन्छ। सातौँ पञ्चवर्षीय योजना (वि. सं. २०४२ - वि. सं. २०४७) को अन्त्यसम्ममा सरकारको पूर्ण वा अधिकांश स्वामित्व भएका संस्थानको संख्या ६२ पुगेको थियो। संस्थानको शेयर पुँजीमा ५० प्रतिशतभन्दा बढी सरकारको स्वामित्व भएका निकायलाई मात्र सार्वजनिक संस्थानको रूपमा परिभाषित गर्ने व्यवस्था अन्तर्गत हाल औद्योगिक क्षेत्रमा १०, व्यापारिक क्षेत्रमा ४, सेवा क्षेत्रमा ११, सामाजिक क्षेत्रमा ५, जनोपयोगी क्षेत्रमा ५ र वित्तीय क्षेत्रमा ९ गरी जम्मा ४४ सार्वजनिक संस्थान अस्तित्वमा छन्। अस्तित्वमा रहेकामध्ये ४२ सार्वजनिक संस्थान मात्र सञ्चालनमा रहेका छन्। जनकपुर चुरोट कारखाना लि., बुटवल धागो कारखाना लि., नेपाल इञ्जिनियरिङ कन्सल्टेन्सी सेवा केन्द्र लि, नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनी नेपाल लि. र नेपाल ओरियन्ड म्याग्नेसाइट प्रा. लि. कानुनी रूपमा अस्तित्वमा रहे तापनि ती संस्थानले हाल कुनै व्यावसायिक कारोबार गरेका छैनन्। नेपाल मेटल कम्पनी लि. स्थापना भएदेखि हालसम्म सञ्चालनमा आएको छैन।

केही वर्षयता जलविद्युत उत्पादन तथा प्रसारण लाईन, सार्वजनिक निर्माण र औद्योगिक क्षेत्रमा लगानी गर्दैजाने सरकारको नीतिअनुरूप थप नयाँ सार्वजनिक संस्थान स्थापना भएका छन्। धौबादी फलाम कम्पनी लि. र नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि. पछिल्ला समयमा स्थापना भएका सार्वजनिक संस्थान हुन्।

१.२ सुधारको प्रयास

देशमा वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति तथा वितरण गरी सार्वजनिक सेवालाई दिगो, भरपर्दो र सहज बनाई अर्थतन्त्रका विविध पक्षमा अग्रणी भूमिका खेल्ने ध्येयले स्थापना भई सञ्चालन भएका सार्वजनिक संस्थानहरूको व्यवस्थापकीय पक्ष र कार्यसम्पादन स्तरमा सुधार गर्न विगतदेखि नै सुधार हेतु नीतिगत तथा संस्थागत सुधार गर्ने, आर्थिक कारोवारमा पारदर्शिता र उत्तरदायित्व प्रवर्द्धन गर्ने/गराउने,

जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने, उदारीकरण नीतिअनुसार स्वायतता प्रदान गर्ने, आर्थिक स्थिति सुदृढ गरी संस्थानको व्यावसायिक क्षमता बढाउने, विनिवेश/ निजीकरण/ गाभ्ने/ खारेजी गर्ने र रणनीतिक साझेदार/नागरिक स्वामित्व अभिवृद्धि गर्ने जस्ता प्रयासहरू निरन्तर रूपमा भइरहेका छन्। ती मध्ये केही महत्त्वपूर्ण सुधार देहायअनुसार छन्:

- (क) स्थापनाको प्रारम्भिक समयमा सार्वजनिक संस्थानको व्यावसायिक तथा वित्तीय कार्यसम्पादन सन्तोषप्रद अवस्थामा रहेको थियो। सरकारको संरक्षण र लगानीमा सञ्चालित सार्वजनिक संस्थान आर्थिक उदारीकरणपछि प्रतिस्पर्धात्मक वातावरणमा व्यावसायिक कुशलताअनुरूप सञ्चालनमा आउन र निजीक्षेत्रसँग प्रतिस्पर्धा गर्न नसक्दा क्रमशः कमजोर बन्दै गए। सार्वजनिक संस्थानको खस्कँदो अवस्था र सन् १९८० मा विश्वभरि आएको निजीकरणको लहरले सार्वजनिक संस्थान सरकार आफैँले सञ्चालन गरिरहनुपर्छ कि पढैन भन्ने बहस शुरु भयो। सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनबाट सरकार अलग रहनुपर्छ भन्ने अवधारणाअनुसार संस्थानको निजीकरण शुरु गरियो। केही संस्थानहरू विघटन वा बन्द गरिए। केही संस्थानमा ठूलो लगानीमा सुधार गरी निरन्तरता दिइयो। तर निजीकरण गरिएका संस्थानले समेत उत्पादन, रोजगारी अभिवृद्धि, लगानी वृद्धि जस्ता क्षेत्रमा अपेक्षित परिणाम दिन नसकेपछि लामो समयदेखि निजीकरण प्रक्रिया अगाडि बढ्नसकेको छैन। संस्थान सञ्चालनको मान्यता सरकार परिवर्तन भएअनुसार फरक फरक भएकोले निजीकरण कार्यक्रमले अपेक्षित गति लिनसकेको छैन।
- (ख) खुला बजार अर्थनीति अवलम्बन गरेपश्चात् सार्वजनिक संस्थानमा सरकारको लगानी विनिवेश गर्ने नीतिअनुरूप हालसम्म ३० संस्थानलाई निजीकरण गरिएको छ। निजीकरणपश्चात् संस्थानमा लगानी बढ्ने, उत्पादन तथा रोजगारी बढ्ने र समग्रमा कार्यसम्पादन अपेक्षित रूपमा सुधार हुने अपेक्षा सार्थक बन्नसकेको भने छैन।
- (ग) अध्ययन तथा विज्ञको सिफारिसअनुसार कतिपय सार्वजनिक संस्थानको आवश्यकता र औचित्यका आधारमा पुनर्संरचना, सुधार तथा परिमार्जन गर्न आवश्यक भई तदनुसार कार्य प्रकृया शुरु गरिएको छ।
- (घ) व्यावसायिक कार्यकुशलता, वित्तीय दक्षता, सेवा प्रवाह क्षमता र उद्यमशीलता वृद्धिका लागि एकै प्रकृतिका संस्थानलाई एक आपसमा गाभ्नेलगायत सार्वजनिक संस्थान सुधारका प्रयासहरू निरन्तर भइरहेका छन्। यसै सिलसिलामा एन. आई. डि. सि. डेभलपमेण्ट बैङ्क लि. राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्कमा र राष्ट्रिय बीउ विजन कम्पनी लि. कृषि सामग्री कम्पनी लि. मा गाभिएको छ

- भने नेशनल ट्रेडिङ लिमिटेड र नेपाल खाद्य संस्थानलाई एकीकृत गरी खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि. बनाइएको छ।
- (ड) सार्वजनिक संस्थानको औचित्यमाथि बहस चलिरहेको बेलामा नेपालको सन्दर्भमा अत्यावश्यक वस्तु र सेवाको आपूर्ति, दुर्गममा खाद्यान्न आपूर्ति, बजारमा मूल्य स्थिरता र प्रतिकूल परिस्थितिमा काम गर्न सार्वजनिक संस्थानको आवश्यकता रहिनै रहेको छ। भू-कम्प, बाढी पहिरो, महामारीलगायतका विपद्को समयमा सार्वजनिक संस्थानले निर्वाह गरेको भूमिकाबाट संस्थानको आवश्यकता पुनर्पुष्टी भएको छ। भू-कम्प तथा महामारीलगायतको सङ्कटको समयमा खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि., नेपाल आयल निगम, नेपाल वायुसेवा निगम, नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी तथा साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशनले वस्तु तथा सेवाको आपूर्तिमा पुऱ्याएको योगदान झनै प्रशंसनीय रहन गयो।
- (च) प्रतिस्पर्धात्मक बजारमा सार्वजनिक संस्थानलाई मूल्य निर्धारण र व्यावसायिक निर्णयमा स्वायत्तता दिँदै व्यवस्थापनमा गरिएको सुधारको परिणामस्वरूप बैङ्क तथा वित्तीय क्षेत्रका सबै तथा व्यापार र सेवा क्षेत्रमा सञ्चालित केही सार्वजनिक संस्थानको सेवा प्रवाह र वित्तीय कार्यसम्पादनमा क्रमशः सुधार हुँदैआएको छ। तथापि, सार्वजनिक संस्थानको स्थिति समीक्षा गर्दा प्रत्येक संस्थानको सुक्ष्म अध्ययन गरी सुधार प्रक्रियालाई तीव्रता दिनु जरूरी भएको छ।
- (छ) विश्वव्यापीकरणले सिर्जना गरेका अवसर र चुनौतीको उचित तथा प्रभावकारी व्यवस्थापन हुन नसक्दा अझै पनि असमानताको दुरी कम हुन सकेको छैन। यसबाट कमजोर र पछाडि परेका सीमान्तकृत वर्गलाई सामाजिक न्याय, सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभूति गर्नु राज्यको मुख्य जिम्मेवारी र दायित्व रहेको छ। यस सन्दर्भमा सरकारको उपस्थितिलाई सार्थक बनाउन सार्वजनिक संस्थानको सवलीकरण गर्नुपर्ने आवश्यकतालाई महशुस गरी बन्द रहेका संस्थान सञ्चालन गर्ने प्रयास भएको छ। यसबाट निष्कृय रहेको राज्यको स्रोत-साधनको दुरुपयोग तथा परिचालन हुने र सार्वजनिक सेवा वितरण, उत्पादन र उपभोग प्रणालीमा सहजीकरण हुने अपेक्षा गरिएको छ।
- (ज) हाल संस्थान सुधार अन्तर्गत बन्द अवस्थामा रहेका सार्वजनिक संस्थानहरूलाई आवश्यकता, औचित्यता एवं सम्भाव्यताका आधारमा पुनर्संरचना गरी सञ्चालनमा ल्याउने, सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा रणनीतिक साझेदार भित्र्याउने, शेयर विनिवेश गर्ने, सरकारकै स्वामित्वमा सञ्चालन गर्नुपर्ने संस्थानलाई पुँजी वृद्धि गरी सक्षमता अभिवृद्धि गर्ने, संस्थान सञ्चालनमा प्रभावकारी अनुगमन-मूल्याङ्कन गर्ने कार्यलाई तीव्रता दिने जस्ता विविध पक्षमा जोड दिइएको छ।

१.३ गठन तथा व्यवस्थापन

नेपालमा सार्वजनिक संस्थान विभिन्न ऐनद्वारा गठन भएका छन्। २०७८ आषाढ मसान्तमा कायम रहेका ४४ संस्थानहरूमध्ये नेपाल सरकारको अधिकांश स्वामित्व भएका ३३ संस्थान कम्पनी ऐन, ७ संस्थान विशेष ऐन, २ सञ्चार संस्थान ऐन, १ सहकारी ऐन र १ संस्थान ऐनबमोजिम स्थापना भएका छन्। यी संस्थानको कार्यसञ्चालनका लागि प्रबन्धपत्र नियमावली र विनियमावलीसमेत फरक फरक छन्। संस्थान सञ्चालनका लागि आवश्यक जनशक्तिको पदपूर्ति प्रक्रिया र वृत्ति विकासका विषयमा नेपालको संविधानबमोजिम लोक सेवा आयोगले यससम्बन्धी मापदण्ड तयार गरी लागू गरिसकेको हुँदा यस विषयमा लगभग एकरूपता कायम भएको छ। तथापि, सार्वजनिक संस्थानअनुसार कर्मचारीको सेवासुविधामा विविधता कायमै रहेको छ। कर्मचारीको कार्यसम्पादनस्तरसँग सेवा सुविधालाई आवद्ध गर्न सकिएको छैन।

संस्थान सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा साधारणसभा, सञ्चालक समिति र व्यवस्थापन समूह गरी तीन तहको संरचना रहेका छन्। साधारणसभाअन्तर्गत रहने सञ्चालक समिति संस्थानको समग्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापकीय कार्यमा जवाफदेही हुने गर्दछ। कम्पनी ऐनअनुसार स्थापना र सञ्चालन भएका संस्थानको सञ्चालक समितिमा कम्तिमा पाँच र बढीमा एघार जनासम्म रहने प्रावधान छ भने विशेष ऐन र अन्य सम्बन्धित ऐनका आधारमा स्थापना भएका संस्थानको सञ्चालक समिति सदस्य संख्या संस्थानको प्रकृतिअनुसार फरक फरक भएको पाइन्छ। सञ्चालक समिति र व्यवस्थापनको क्षमता, कार्यकुशलता र व्यावसायिकताको विकास अपेक्षितरूपमा हुनसकेको छैन।

सार्वजनिक संस्थानहरू कार्य प्रकृतिअनुसार विभिन्न मन्त्रालयअन्तर्गत रहेका छन्। हाल अस्तित्वमा रहेका संस्थानमध्ये उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयअन्तर्गत १४, अर्थ मन्त्रालयअन्तर्गत ९, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयअन्तर्गत ५, ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयअन्तर्गत ३, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयअन्तर्गत ३, संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्ययन मन्त्रालयअन्तर्गत ३, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयअन्तर्गत २, वन तथा वातावरण मन्त्रालयअन्तर्गत २, शहरी विकास मन्त्रालय, खानेपानी मन्त्रालय र शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयअन्तर्गत १/१ संस्थान रहेका छन्। सार्वजनिक संस्थानको लगानी, विनिवेश, सुविधा निर्धारण, समन्वय र अनुगमन तथा

मूल्याङ्कनको कार्य अर्थ मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत रहेको छ। हाल अस्तित्वमा रहेका सार्वजनिक संस्थानको गठन तथा ती संस्थानको व्यवस्थापनसम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिका ५.२० मा छ।

१.४ नेपालको अर्थतन्त्रमा सार्वजनिक संस्थानहरूको भूमिका

सार्वजनिक संस्थानहरूले नेपालको आर्थिक तथा सामाजिक विकास र पूर्वाधार निर्माणको क्षेत्रमा खेल्दै आएको भूमिकालाई संक्षेपमा देहायबमोजिम उल्लेख गर्न सकिन्छ :

- (क) बैंक तथा वित्तीय क्षेत्रको विकास एवं स्रोत परिचालन तथा औद्योगिकीकरणमा योगदान,
- (ख) जनताको आधारभूत आवश्यकता पूरा गर्नमा सहयोग तथा रोजगारी सिर्जना र गार्हस्थ उत्पादनमा वृद्धि,
- (ग) वित्तीय सेवाको विस्तार, मूल्य स्थिरता तथा उद्यमशिलता विकास,
- (घ) वैदेशिक व्यापारमा सहजीकरण र राष्ट्रिय हित प्रवर्द्धनमा सहयोग,
- (ङ) परम्परागत कला, संस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धन एवं सामाजिक तथा आर्थिक विकासमा योगदान,
- (च) नेपालको अर्थतन्त्रका गतिविधिलाई अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक संयन्त्रसँग जोड्ने संवाहक
- (छ) सूचना तथा सञ्चार प्रणालीको विकास र विस्तार गरी जनताको सुसूचित हुन पाउने हकको संरक्षण र प्रवर्द्धन,
- (ज) अत्यावश्यक वस्तुको वितरण र बजारमा हुन सक्ने कृत्रिम अभाव, कार्टेलिङ, सिण्डिकेट र कालोबजारीलाई नियन्त्रण गर्न सहयोग,
- (झ) पूर्वाधार क्षेत्रको विकास
- (ञ) नेपाल सरकारको कर तथा गैरकर राजस्व वृद्धि गर्न केही संस्थानहरूको ठूलो योगदान रहेको ।

१.५ सार्वजनिक संस्थानको समग्र कार्यसम्पादन स्थिति

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा पनि विश्वव्यापीरूपमा फैलिएको कोभिड-१९ को संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि चालिएका कदमबाट समग्र अर्थतन्त्र नै प्रभावित हुन गएको अवस्थामा सार्वजनिक संस्थानको कार्यसम्पादनमा समेत केही संकुचन आए तापनि सार्वजनिक संस्थानको समग्र वित्तीय स्थिति भने सन्तोषजनक रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा संस्थानको कुल सञ्चालन आय रु. ४ खर्ब २८ अर्ब ७१ करोड ३४ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १.५१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४ खर्ब ३५ अर्ब १७ करोड ३९ लाख पुगेको छ। गत आर्थिक वर्षको तुलनामा सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफामा ४५.४२ प्रतिशतले कमी आई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २६ अर्ब ३५ करोड ८८ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा जम्मा रु. ६ अर्ब ७२ करोड १४ लाख लाभांश प्राप्त भएको छ। यो रकम अघिल्लो वर्षको तुलनामा ५२.३३ प्रतिशतले कम हो।

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सञ्चित नाफा गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ३.३५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ खर्ब १३ अर्ब ५६ करोड ५९ लाख पुगेको छ। सञ्चित नोक्सानी गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ३६.३६ प्रतिशतले कमी आई रु. २१ अर्ब ७८ करोड ६६ लाख कायम भएको छ। सबै संस्थानको सञ्चित नाफा (सञ्चित नोक्सान कटाएर) २१.५४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९१ अर्ब ७७ करोड ९३ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा अस्तित्वमा रहेकामध्ये २२ संस्थान नाफा आर्जन गर्न सफल भएका छन्, १९ संस्थानले घाटा ब्यहारेका छन् भने बाँकीको कारोबार शून्य रहेको छ। यस आर्थिक वर्षमा पनि जनकपुर चुरोट कारखाना लि. बन्द छ भने विद्युत उत्पादन कम्पनी लि. र राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनीको व्यवसाय शुरुवाती अवस्थामा नै रहेको छ। नोक्सानीमा सञ्चालन भइरहेका संस्थानमध्ये नेपाल ओरियण्ड म्यागनासाईट प्रा. लि., बुटवल धागो कारखाना लि. को व्यावसायिक कारोबार नभएको, नेपाल रेल्वे कम्पनी लि. को व्यवसाय सञ्चालनको प्रक्रियामा रहेको भएता पनि यी तीन कम्पनीको प्रशासनिक खर्च हुने नै भएकाले नोक्सानी ब्यहोरिरहेका छन्। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नाफामा सञ्चालित २२ संस्थानको खुद नाफा ४०.३० प्रतिशतले घटेको छ भने नोक्सानीमा सञ्चालित १९ संस्थानको खुद नोक्सानी ३.६१ प्रतिशतले बढेको छ। सार्वजनिक संस्थानको प्रशासनिक खर्चमा २.३८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा शेयरधनीकोष/नेटवर्थ गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ७.३६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७ खर्ब ५५ अर्ब ७२ करोड ९१ लाख भएको छ। समीक्षा अवधिमा संस्थानमा नेपाल सरकारको कुल लगानी गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ९.१८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५ खर्ब ६७ अर्ब

२८ करोड ८६ लाख पुगेको छ। गत आर्थिक वर्षको तुलनामा शेयर लगानी ९.०० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३ खर्ब १४ अर्ब ६५ करोड ७ लाख पुगेको छ भने ऋण लगानी ९.४२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ५२ अर्ब ६३ करोड ७९ लाख पुगेको छ।

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व गत आर्थिक वर्षको तुलनामा २.९२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने सम्भावित दायित्व २४.६३ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। हालसम्म ६ सार्वजनिक संस्थान नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लि. मा सूचीकृत भई अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा बजार पुँजीकरण १३७.९९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। केही संस्थानको नियमित रूपमा लेखा परीक्षण हुन नसकेकोले वित्तीय अवस्थाको यथार्थ मूल्याङ्कन नहुनुको साथै वित्तीय अनुशासनको पक्ष पनि कमजोर रहेको छ। सबै संस्थानमा तोकिएको समयमा नै लेखा परीक्षण गर्न प्रमुख कार्यकारी अधिकृत र सञ्चालक समितिलाई जिम्मेवार बनाउने र सोही आधारमा निजहरूलाई निरन्तरता दिने नदिने निर्णय हुनुपर्ने देखिन्छ। हाल अस्तित्वमा भएका सार्वजनिक संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ र २०७७/७८ को वित्तीय स्थिति निम्नानुसार तालिका १.१ (क) र १.१(ख) मा रहेको छः

तालिका १.१ (क): सार्वजनिक संस्थानको प्रमुख वित्तीय सूचकहरू

क्र.सं.	विवरण	रकम (रु.लाखमा)		
		आर्थिक वर्ष २०७६/७७	आर्थिक वर्ष २०७७/७८	परिवर्तन (प्रतिशत)
	आर्थिक वर्षको अन्त्यमा वित्तीय स्थिति			
१	चुक्ता पुँजी	३११०७९१	३४७९४३९	११.८५
२	सञ्चित नाफा/नोक्सानी	७५५११९	९१७७९३	२१.५४
३	शेयरधनीकोष/ नेटवर्थ	७०३९०३४	७५५७२९१	७.३६
४	वित्तीय लगानी	८०८१६१२	१०२११६३३	२६.३६
५	क्यापीटल इम्प्लोइड	१६९३७३७८	१९७६५९४१	१६.७०
६	ऋण (डेब्ट)	९८९८३४४	१२२३२९५१	२३.५९
	आर्थिक वर्षमा वित्तीय कार्य अवस्था			
७	कुल आय	४६०३८८५	४७८१७४५	३.८६
८	कुल खर्च (आयकर व्यवस्था अघिको)	३९५९०८०	४५१८१५७	१४.१२
९	कर व्यवस्था (चालु तथा डिफर्ड)	१६७८२५	११२६९५	(३२.८५)
१०	खुद नाफा/नोक्सान	४८२९८१	२६३५८८	(४५.४२)
११	खुद नाफा/क्यापीटल इम्प्लोइड अनुपात	२.८५%	१.३३	(५३.२१)
१२	डेब्ट इक्विटी अनुपात	१४०.६२%	१६१.८७	१५.११

क्र.सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष		परिवर्तन (प्रतिशत)
		२०७६/७७	२०७७/७८	
१३	प्रतिकर्मचारी तलब सुविधा (एक आय वर्षमा)	९.०९	९.४१	३.५१
आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा संस्थानबाट विभिन्न शीर्षकहरूमा नगदमा प्राप्त रकम				
१४	सरकारको लगानीमा (क)	१८८३०१	६९६४६	(६३.०१)
	ब्याज	४७३०६	२४३२	(९४.८६)
	लाभभांश ०	१४०९९५	६७२१४	(५२.३३)
१५	कर तथा शुल्क वापत (ख)	९५०५८९	१३५४८४६	४२.५३
	रोयल्टी	३९२३७	३७८५६	(३.५२)
	अन्तः शुल्क	३७४	४२१४६५	११२५७६.९१
	मूल्य अभिवृद्धि कर (VAT)	३०१०१३	२९१३०७	(३.२२)
	आयकर	१९३६८८	१४८२०९	(२३.४८)
	अन्य	४१६२७९	४५६००९	९.५४
	जम्मा (क+ख)	११३८८९१	१४२१४६९	२४.८१

तालिका १.१ (ख) : सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन तथा वित्तीय स्थितिका अन्य सूचकहरू

सि.नं.	विवरण	आर्थिक वर्ष		परिवर्तन
		२०७६/७७	२०७७/७८	(प्रतिशत)
१	जगेडा कोष	३१५५०५१	३१०३६५६	(१.६३)
२	सरकारको कुल लगानी ०	५,१९५५३६	५६७२८८६	९.१८
	(क) शेयर लगानी	२,८८६५८५	३१४६५०७	९.००
	(ख) ऋण लगानी	२३०८९५१	२५२६३७९	९.४२
३	कुल सञ्चालन आय	४२८७१३४	४३५१७३९	१.५१
४	कुल सञ्चालन खर्च	३८६२४४९	३३९६९७०	(१२.६१)
५	प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित)	३५६११९	३६४६१०	२.३८
६	समग्र खुद नाफा/नोक्सानी	४८२९८२	२६३५८८	(४५.४३)
	(क) नाफामा सञ्चालित संस्थानको खुद नाफा	५३९२९८	३२९९३६	(४०.३०)

सि.नं.	विवरण	आर्थिक वर्ष		परिवर्तन
		२०७६/७७	२०७७/७८	(प्रतिशत)
	(ख) नोकसानीमा सञ्चालित संस्थानको खुद नोकसानी	(५६३१५)	(५८३४८)	३.६१
७	सञ्चित नाफा/नोकसानी	७५६४४४	९१७७९३	२१.५४
	(क) सञ्चित नाफा	१०९८८०६	११३५६५९	३.३५
	(ख) सञ्चित नोकसानी	(३४२३६१)	(२१७८६६)	(३६.३६)
८	कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व *	५७७०९३	५९३९१९	२.९२
९	सम्भावित दायित्व *	८५८५०७१	१०६९९७८४	२४.६३
१०	वजार पुँजीकरण (६ संस्थाहरू)	२४२१३१७	५७६२५१८	१३७.९९
११	लेखा परीक्षण सम्पन्न गर्ने संस्थानको संख्या	१३	१६	-
१२	नाफामा सञ्चालन भएका संस्थान	२४	२२	-
१३	नोकसानी भएका संस्थानको संख्या	१८	१९	-
१४	बन्द भएका एवं कारोबार नभएको संस्थानको संख्या	५	७	-
१५	सञ्चित नाफा भएका संस्थानको संख्या	२४	२२	-
१६	सञ्चित नोकसानी भएका संस्थानको संख्या	१८	१७	-
१७.	सञ्चित नाफा/ नोकसानी भएका संस्थानको संख्या	-	३	-
१८	कर्मचारी संख्या	२८३४१	२८००२	(१.२०)
१९	सञ्चालन अनुदान	५४३७४	७४६२१	३७.२४
२०	अभिलेख भिडान हुन बाँकी रकम			
	(क) शेयर लगानी	(४१८९९)	(३४४३८)	(१७.८१)
	(ख) ऋण लगानी	३१५९५९	२१०९२२	३३.२४
२१	अस्तित्वमा रहेका सार्वजनिक संस्थान संख्या +	४४	४४	
२२	सञ्चालनमा रहेका सार्वजनिक संस्थान संख्या	३८	३५	(७.८९)
२३.	वित्तीय विवरण तयार गर्न प्रयोग भएको सार्वजनिक संस्थान संख्या	४२	४२	

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

नोट: * बासलात बाहिरका विषयहरू (Off-Balance Sheet Items)

+ अस्तित्वमा रहेका सार्वजनिक संस्थानको संख्यामा नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनी नेपाल लि. तथा नेपाल इन्जिनियरिङ कन्सल्टेन्सी सेवा केन्द्र लि.लाई समावेश गरिएको छ।

© सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको विवरणबमोजिम राखिएको छ।

१.६ स्वामित्व संरचना

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ सम्म अस्तित्वमा रहेका ४४ संस्थानमध्ये नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्वमा रहेका २१, अधिकांश स्वामित्व (नेपाल सरकार र नेपाल सरकारको स्वामित्व रहेका अन्य निकायहरूको ५० प्रतिशतभन्दा बढी स्वामित्व) मा रहेका २३ रहेका छन्। सामाजिक क्षेत्रमा रहेका सबै संस्थानमा नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व रहेको छ। औद्योगिक क्षेत्रका दुग्ध विकास संस्थान, उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि., हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लि., जनकपुर चुरोट कारखाना लि. र नेपाल औषधि लिमिटेडमा नेपाल सरकारको शतप्रतिशत शेयर लगानी रहेको छ। धौबादी फलाम कारखानामा निजी (प्रदेश र स्थानीय तहसहित) क्षेत्रसमेतको लगानी हुने भए पनि हालसम्म नेपाल सरकारले मात्र लगानी गरेको छ।

नेपाल ओरियण्ड म्याग्नेसाइट प्रा.लि.मा नेपाल सरकारको ८३.३३ प्रतिशत र अन्य सार्वजनिक तथा निजी क्षेत्रको १६.६७ प्रतिशत, बुटवल धागो कारखाना लि. मा नेपाल सरकारको ८९.७५ प्रतिशत र अन्य संस्थान तथा निजी क्षेत्रको १०.२५ प्रतिशत, नेपाल मेटल कम्पनी लि. मा नेपाल सरकारको ६८.९१ प्रतिशत र अन्य संस्थान तथा निजी क्षेत्रको ३१.०९ प्रतिशत शेयर लगानी रहेको छ।

व्यापारिक क्षेत्रको खाद्य तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड र कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्वमा रहेका छन्। सेवा क्षेत्रका नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कम्पनी लि., नेपाल वायु सेवा निगम, नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, नेशनल कन्स्ट्रक्शन कम्पनी नेपाल लि., नेपाल रेल्वे कम्पनी लि., नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि. र नेपाल इञ्जिनियरिङ्ग कन्सल्टेन्सी सेवा केन्द्र लि. मा नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व रहेको छ।

जनोपयोगी क्षेत्रतर्फ नेपाल खानेपानी संस्थान र नेपाल विद्युत प्राधिकरण पूर्ण सरकारी स्वामित्वमा छन् भने वित्तीय क्षेत्रतर्फका राष्ट्रिय बिमा संस्थान, राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि. र नागरिक लगानी कोषमा नेपाल सरकार र नेपाल सरकारको स्वामित्व रहेका अन्य निकायहरू तथा व्यक्तिको शेयर स्वामित्व रहेको छ भने अन्य सबै सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको अधिकांश स्वामित्व रहेको छ।

सार्वजनिक संस्थानको कुल चुक्ता पुँजी रु. ३ खर्ब ४७ अर्ब ९४ करोड ३९ लाखमध्ये नेपाल सरकारको पुँजी लगानी ९१.४७ प्रतिशत, अन्य संस्थान तथा निजी क्षेत्रको ८.५३ प्रतिशत शेयर स्वामित्व रहेको छ। क्षेत्रगत रूपमा विश्लेषण गर्दा वित्तीय क्षेत्रका सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको ६१.५७ प्रतिशत शेयर रहेको छ भने अन्य संस्थान तथा निजी क्षेत्रको ३८.४३ प्रतिशत

रहेको छ। औद्योगिक क्षेत्रमा सरकारको शेयर ९७.२७ प्रतिशत, व्यापारिक क्षेत्रमा ९९.३६ प्रतिशत, सेवा क्षेत्रमा ९९.५९ प्रतिशत, सामाजिक क्षेत्रमा १०० प्रतिशत र जनोपयोगी क्षेत्रमा ९८.६० प्रतिशत रहेको छ। सार्वजनिक संस्थानको शेयर स्वामित्व संरचना तालिका १.२ मा छ।

तालिका १.२: संस्थानको शेयर संरचना

(प्रतिशतमा)

क्र.सं.	संस्थानको नाम	नेपाल सरकार	संस्थान/निजी क्षेत्रको	कैफियत
क. औद्योगिक क्षेत्र				
१	दुग्धविकास संथान	१००	-	
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	८७.५८	१२.४२	
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	१००	-	
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	१००	-	
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	१००	-	
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	१००	-	
७	नेपाल ओरियण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	८३.३३	१६.६७	
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	८९.७५	१०.२५	
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	६८.९९	३१.०९	
१०	धौवादी फलाम कारखाना.	१००	-	
	जम्मा	९७.२७	२.७३	
ख. जनोपयोगी क्षेत्र				
१	नेपाल खानेपानी संस्थान	१००	-	
२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१००	-	
३	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	९९.४९	८.५१	
४	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	६८.२०	३१.८०	
५	राष्ट्रिय प्रसारण ग्रीड कम्पनी	९८.५९	१.४१	
	जम्मा	९८.६०	१.४०	
ग. व्यापारिक क्षेत्र				
१	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	९७.७९	२.२९	राष्ट्रिय बीउ विजन कम्पनी लि. मर्ज भएपछिको सरकारको स्वामित्व संरचना

क्र.सं.	संस्थानको नाम	नेपाल सरकार	संस्थान/निजी क्षेत्रको	कैफियत
२	नेपाल आयल निगम लि.	९९.४६	०.५४	
३	नेपाल वन निगम लि.	९६.००	४.००	
४	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	१००	-	
	जम्मा	९९.३६	०.६४	
घ. वित्तीय क्षेत्र				
१	कृषि विकास बैङ्क लि.	५१.००	४९.००	
२	राष्ट्रिय बिमा संस्थान *	२७.७८	७२.२२	
३	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि. *	४७.५०	५२.५०	
४	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	९९.९७	०.०३	
५	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	९०.००	१०.००	
६	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	५८.६६	४१.३४	
७	नागरिक लगानी कोष *	२३.३४	७६.६६	
८	हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनि लिमिटेड	६६.६६	३३.३४	
९	नेपाल बैङ्क लि.	५१.००	४९.००	
	जम्मा	६१.५७	३८.४३	
ड. सामाजिक क्षेत्र				
१	सांस्कृतिक संस्थान	१००	-	
२	गोरखापत्र संस्थान	१००	-	
३	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	१००	-	
४	नेपाल टेलिभिजन	१००	-	
५	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	१००	-	
	जम्मा	१००	-	
च. सेवा क्षेत्र				
१	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	९९.६८	०.३२	
२	नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनी नेपाल लि.	१००	-	
३	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं. लि.	१००	-	

क्र.सं.	संस्थानको नाम	नेपाल सरकार	संस्थान/निजी क्षेत्रको	कैफियत
४	नेपाल इन्जिनीयरिङ्ग कन्सल्टेन्सी सेवा केन्द्र लि.	१००	-	
५	नेपाल वायुसेवा निगम	१००	-	
६	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि. *	२३.९५	७६.०५	
७	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	१००	-	
८	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	१००	-	
९	साझा यातायात	९३.९०	६.१०	
१०	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	१००	-	
११.	विशाल बजार कम्पनी लिमिटेड	९८.७५	१.२५	
	जम्मा	९९.५९	०.४१	
	कुल जम्मा	९९.४७	८.५३	

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

- (क) *नागरिक लगानी कोषमा नेपाल सरकारको १० प्रतिशत, राष्ट्रिय विमा संस्थानको ३१.५५ प्रतिशत, नेपाल राष्ट्र बैङ्कको १३.३४ प्रतिशत, नेपाल स्टक एक्सचेञ्जको १० प्रतिशत, अन्य बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको १५.११ प्रतिशत र सर्वसाधारणको २० प्रतिशत शेयर रहेको।
- (ख) राष्ट्रिय विमा कम्पनी लिमिटेडमा नेपाल सरकारको ४७.५० प्रतिशत, कर्मचारी सञ्चय कोषको १९.३७ प्रतिशत, नेपाल बैङ्क लिमिटेडको ९.६० प्रतिशत र सर्वसाधारणको २३.५३ प्रतिशत शेयर रहेको।
- (ग) राष्ट्रिय विमा संस्थानमा नेपाल सरकारको २७.७८ प्रतिशत, नेपाल राष्ट्र बैङ्कको ५५.५५ प्रतिशत र नेपाल बैङ्क लिमिटेडको १६.६७ प्रतिशत शेयर रहेको।
- (घ) राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लिमिटेडमा नेपाल सरकारको २३.९५ प्रतिशत, नेपाल राष्ट्र बैङ्कको ३१.५२ प्रतिशत, राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि. (तत्कालीन नेपाल औद्योगिक विकास निगमको स्वामित्वको शेयर) को १२.६० प्रतिशत, नेपाल बैङ्क लिमिटेडको ६.३० प्रतिशत, हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लिमिटेडको ६.३० प्रतिशत, नेपाल आयल निगमको ३.७९ प्रतिशत, राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्कको ३.१५ प्रतिशत, वीरगंज चिनी कारखाना लिमिटेडको ३.१५ प्रतिशत, राष्ट्रिय विमा संस्थानको २.५२ प्रतिशत र अन्य निकाय तथा कर्मचारीको ६.७२ प्रतिशत शेयर रहेको।

१.७ कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सञ्चालन आयको योगदान

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को संशोधित कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु. ४२ खर्ब ७७ अर्ब ३० करोड २० लाखमा सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चालन आयको अनुपात १०.१७ प्रतिशत रहेको छ। यो अनुपात गत वर्षभन्दा कम हो। विगत पाँच वर्षको यस्तो अनुपात विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा यस प्रकारको योगदान सबभन्दा कम (१०.१७) प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ देखि कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चालन आयको अनुपात निरन्तर बढ्दै गएकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा गत आर्थिक वर्षको तुलनामा घटेको देखिन्छ।

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सञ्चालन आयको अनुपात व्यापारिक क्षेत्रका सार्वजनिक संस्थानको सबैभन्दा बढी र सामाजिक क्षेत्रका सार्वजनिक संस्थानको अनुपात सबैभन्दा कम रहेको छ।

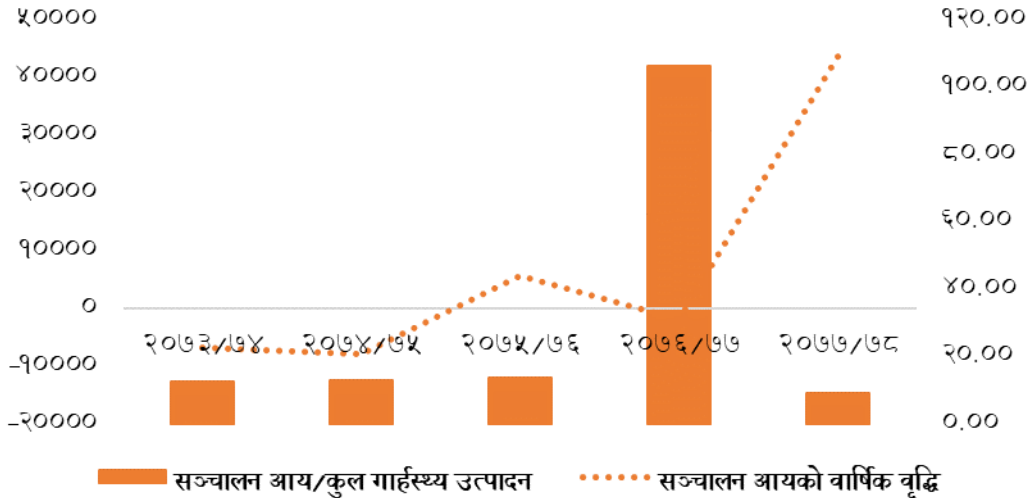
तालिका १.३: कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सञ्चालन आयको योगदान

(प्रतिशतमा)

सार्वजनिक संस्थानको क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
औद्योगिक	०.२९	०.२५	०.२९	०.१५	०.१५
व्यापारिक	६.३१	६.८९	७.५३	५.६२	५.६३
सेवा	०.५७	०.७०	०.७५	०.५८	०.३४
सामाजिक	०.०८	०.०८	०.०६	०.०६	०.०७
जनोपयोगी	३.३८	३.१८	३.०१	२.६५	२.५१
वित्तीय	१.७७	१.९०	२.०७	१.८९	१.४८
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल सञ्चालन आयको अनुपात	१२.४०	१३.००	१३.६४	१०.९५	१०.१७

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग र सम्बन्धित संस्थान

रेखाचित्र १.१: कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल सञ्चालन आयको अनुपात

१.८ आयकरमा योगदान

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नेपाल सरकारको सञ्चितकोषमा सार्वजनिक संस्थानले कुल रु. १४ अर्ब ८२ करोड ९ लाख आयकर दाखिला गरेका छन्। यो आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को तुलनामा २३.४८ प्रतिशतले कम हो। क्षेत्रगत रूपमा विश्लेषण गर्दा वित्तीय क्षेत्रको सबैभन्दा बढी रु. ६ अर्ब ४८ करोड ९७ लाख (४३.७९ प्रतिशत) र औद्योगिक क्षेत्रको सबैभन्दा कम रु. २ करोड १६ लाख (०.१५ प्रतिशत) योगदान छ। नेपाल सरकारले प्राप्त गरेको कुल आयकरमा गत आर्थिक वर्षमा संस्थानको योगदान ८.८२ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा अवधिमा ६.२३ प्रतिशत रहन गएको छ। बढी आयकर योगदान गर्ने संस्थानमा नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड (रु. ४ अर्ब ८२ करोड ९४ लाख), नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (रु. २ अर्ब ४ करोड २७ लाख) कृषि विकास बैङ्क लिमिटेड (रु. १ अर्ब ६६ करोड १६ लाख) राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क (रु. १ अर्ब २८ करोड ३२ लाख) र नेपाल बैंक लिमिटेड (रु. १ अर्ब २७ करोड ५९ लाख) रहेका छन्।

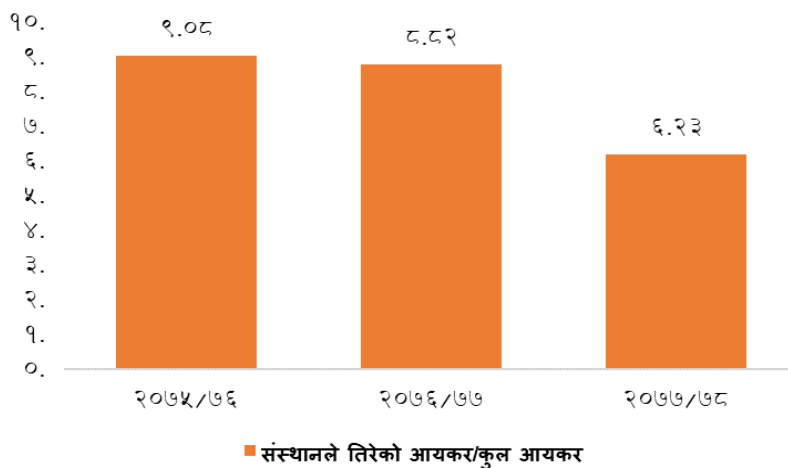
तालिका १.४: आयकरमा योगदान

रकम (रु.लाखमा)

क्षेत्रगत आयकर	आर्थिक वर्ष		
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
औद्योगिक	१७२	१८०२	२१६
व्यापारिक	२९८८४	४४४९३	१२९०८
सेवा	१५४९४	१५६०७	२०६१७
सामाजिक	४२१	३०९	५४२
जनोपयोगी	६०३२५	६९२४०	४९०२८
वित्तीय	६९४३०	६२२३७	६४८९७
जम्मा	१७५७२७	१९३६८८	१४८२०९
कुल आयकर	१९४२८३३	२१९६८९५	२३८०३८७
कुल आयकरमा संस्थानको योगदान (प्रतिशत)	९.०४	८.८२	६.२३

स्रोत: अर्थ मन्त्रालय र सम्बन्धित संस्थान

रेखाचित्र १.२ कुल आयकरमा सार्वजनिक संस्थानको योगदान (प्रतिशतमा)

१.९ रोजगारीमा योगदान

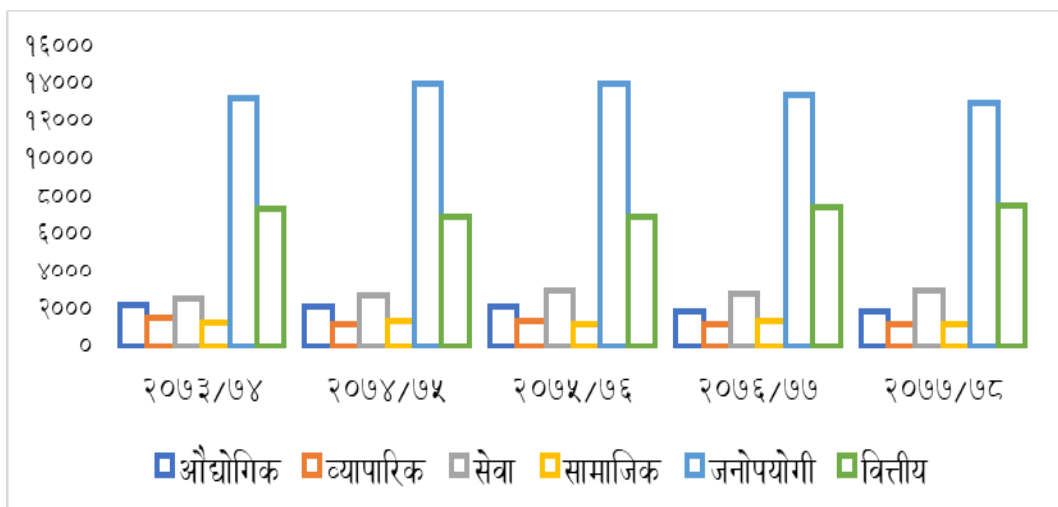
सार्वजनिक संस्थानअन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्रत्यक्ष रूपमा २८००२ जना रोजगारीमा आवद्ध छन्। सबैभन्दा बढी जनोपयोगी क्षेत्रका संस्थानमा १३०१० (४६.४६ प्रतिशत) र सबैभन्दा कम व्यापारिक क्षेत्रका संस्थानमा १२४० (४.४३ प्रतिशत) रहेको छ। औद्योगिक क्षेत्रका संस्थानमा कर्मचारीको संख्या आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १५५९ रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ०.८२ प्रतिशतले कमी आई १९४३ पुगेको छ। सार्वजनिक संस्थानले प्रदान गरेको रोजगारी अधिल्लो आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को तुलनामा १.२८ प्रतिशतले कमी आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सार्वजनिक संस्थानको प्रत्यक्ष रोजगारीले नेपालको कुल रोजगारी ७० लाख ८६ हजार (Nepal Labour Force Survey 2017/18) को ०.३९ प्रतिशत हिस्सा ओगटेको छ। तर सार्वजनिक संस्थानको उत्पादन तथा बिक्री वितरण गर्ने वस्तु तथा सेवाका कारण अप्रत्यक्ष रूपमा ठूलो संख्यामा रोजगारी सिर्जना गर्न मदत पुऱ्याएको छ।

तालिका १.५: रोजगारीमा योगदानको स्थिति

क्षेत्रगत रूपमा कर्मचारी संख्या	आर्थिक वर्ष				
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
औद्योगिक	२२४५	२१७२	२१५६	१९५९	१९४३
व्यापारिक	१५६८	१२९१	१४४२	१२७९	१२४०
सेवा	२५७६	२७५९	२९६८	२७९५	२९६०
सामाजिक	१३७३	१३८६	१२५९	१४३८	१२८८
जनोपयोगी	१३२३२	१३९८३	१३९८०	१३४०४	१३०१०
वित्तीय	७४११	६९३१	६९३३	७४८९	७५६१
जम्मा	२८४०५	२८५२२	२८७३८	२८३६४	२८००२

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

रेखाचित्र १.३: रोजगारीमा संस्थानको क्षेत्रगत विवरण (प्रतिशतमा)

१.१० एकीकृत वासलातको स्थिति

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा संस्थानको कुल चुक्ता पुँजी गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ११.८५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३ खर्ब ४७ अर्ब ९४ करोड ३९ लाख पुगेको छ। यस अवधिमा संस्थानको सञ्चित नाफा २१.५४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९१ अर्ब ७७ करोड ९३ लाख पुगेको छ। मध्यम तथा दीर्घकालीन ऋण गत आर्थिक वर्षको तुलनामा १०८.३१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने अल्पकालीन ऋण/निक्षेप १०.३० प्रतिशतले कमी आएको छ। चालु र अन्य दायित्व तथा व्यवस्था १४.०१ प्रतिशतले कमी आएको छ। खुद स्थिर सम्पत्ति ९.३३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६ खर्ब ६८ अर्ब ६७ करोड ७२ लाख पुगेको छ भने चालु सम्पत्ति ४६.२० प्रतिशतले कमी आई रु. १ खर्ब ६५ अर्ब ३६ करोड १६ लाख भएको छ। कुल लगानी ३४.१६ प्रतिशत र कर्जा लगानी २१.४४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने नगद तथा बैङ्क मौज्दात ११३.४५ प्रतिशतले बढेको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा संस्थानको कुल सम्पत्ति १३.१४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २१ खर्ब ६७ अर्ब २७ करोड ९६ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा समग्र संस्थानको चुक्ता पुँजी वृद्धि भएको, सञ्चित नाफा वृद्धि भएको, सम्पत्ति तथा लगानीमा वृद्धि भएको र नगद तथा बैङ्क मौज्दातमा वृद्धि भएको कारण सार्वजनिक संस्थानको समग्र आर्थिक स्थिति सन्तोषजनक र सुधारोन्मुख रहेको पाइएको छ।

तालिका १.६ : एकीकृत वासलात

विवरण	रकम (रु.लाखमा)		
	असार मसान्त २०७७ (आ. व. २०७६/७७)	असार मसान्त २०७८ (आ.व. २०७७/७८)	परिवर्तन (प्रतिशत)
चुक्ता पुँजी	३११०७९१	३४७९४३९	११.८५
शेयर प्रिमियम	१७८९९	२०९३०	१६.९३
शेयर लगानी वापत प्राप्त अग्रिम भुक्तानी	१७३	१११७३	६३५८.३८
जगेडा कोष	३१५५०५१	३१०३६५६	(१.६३)
सञ्चित नाफा/(नोक्सान)	७५५११९	९१७७९३	२१.५४
मध्यम तथा दीर्घकालीन ऋण	२८२७७१३	५८९०४४२	१०८.३१
अल्पकालीन ऋण/निक्षेप	७०७०६३०	६३४२५१०	(१०.३०)
चालु र अन्य दायित्व तथा व्यवस्था	२२१७५७६	१९०६८५४	१४.०१
कुल जम्मा	१९१५४९५४	२१६७२७९६	१३.१४
खुद स्थिर सम्पत्ति	६११६१६७	६६८६७७२	९.३३
लगानी	३१२४४७७	४१९१७८६	३४.१६
कर्जा लगानी	४९५७१३५	६०१९८४७	२१.४४
नगद तथा बैङ्क मौज्दात	१२१५०३३	२५९३४४८	११३.४५

विवरण	असार मसान्त २०७७ (आ. व. २०७६/७७)	असार मसान्त २०७८ (आ.व. २०७७/७८)	परिवर्तन (प्रतिशत)
चालु सम्पत्ति	३०७३४२६	१६५३६१६	(४६.२०)
अन्य सम्पत्ति	६६८७१६	५२७३२७	(२१.१४)
कुल जम्मा	१९१५४९५४	२१६७२७९६	१३.१४

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

१.११ एकीकृत नाफा/नोक्सानको स्थिति

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा संस्थानको कुल आय गत वर्षको तुलनामा ३.८३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४ खर्व ७८ अर्ब १७ करोड ४६ लाख रहन गएको छ। प्रत्यक्ष व्यापारिक खर्च गतवर्षको तुलनामा २४.१२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने प्रशासनिक खर्च १७.५९ प्रतिशतले कमी आएको देखिन्छ। सार्वजनिक संस्थानको एकीकृत नाफा/नोक्सान हिसाबको विवरण तालिका १.७ मा रहेको छ।

तालिका १.७: एकीकृत नाफा/नोक्सान

रकम (रु.लाखमा)

विवरण	असार मसान्त २०७७ (आ. व. २०७६/७७)	असार मसान्त २०७८ (आ.व. २०७७/७८)	परिवर्तन (प्रतिशत)
ग्राहक सँगको सम्झौतामा आधारित आय/ बिक्रि आय/ ब्याज आय	४,२१९,५६१	४३४९३४३	३.०८
लगानीबाट प्राप्त आय	१९०,५७६	१३४२१६	(२९.५७)
अन्य आय	१९३,७४८	२९८१८७	५३.९०
कुल आय	४,६०३,८८५	४७८१७४६	३.८३
प्रत्यक्ष व्यापारिक खर्च	२,७३६,७७७	३३९६९७०	२४.१२
कर्मचारी खर्च	२५७,७२६	२६९६६२	४.६३
प्रशासनिक खर्च	९८,३९३	८१०९०	(१७.५९)
व्याज खर्च	४१९,१८५	३२४११४	(२२.६८)
हासकट्टी/अमोरटाइजेसन/ ईम्पेयरमेन्ट खर्च	१६८,१४२	२०६८७४	२३.०४
जेखिम व्यवस्था/ ईम्पेयरमेन्ट खर्च	३०,०६१	२४९१८	(१७.११)
अन्य खर्च	१५२,१६५	१७६५३	(८८.४०)
अन्य व्यवस्था	६७,२२४	७०३२३	४.६१
चालु कर खर्च	१६६,९९२	१०९२१३	(३४.६०)
डेफर्ड कर खर्च/(आम्दानी)	८३३	३४८३	३१८.३६
कर्मचारी बोनस व्यवस्था	२३,४०७	१३८५९	(४०.७९)
कुल खर्च	४,१२०,९०४	४५३२०१६	९.६४
खुद नाफा	४८२,९८१	२६३५८०	(४५.४२)

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

१.१२ बजार पुँजीकरण

सञ्चालनमा रहेका संस्थानमध्ये ६ संस्थान नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लि. मा सूचीकृत छन्। तीमध्ये वित्तीय क्षेत्रका पाँच र जनोपयोगी क्षेत्रको एक रहेका छन्। सूचीकृत संस्थानको २०७७ असार मसान्तको तुलनामा २०७८ असार मसान्तमा समग्र बजार पुँजीकरण १३७.९९ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ। सूचीकृत सबै संस्थानको २०७७ असार मसान्तको भन्दा २०७८ असार मसान्तमा प्रतिशेयर मूल्य बढेकोले बजार पुँजीकरण वृद्धि भएको छ। समग्र बजार पुँजीकरण १४.३७ प्रतिशतले वृद्धि हुँदा सरकारी स्वामित्व भएका सूचीकृत कम्पनीको बजार पुँजीकरण भने १३७.९९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। २०७७ असार मसान्तको कुल बजार पुँजीकरणमा सरकारी संस्थानको बजार पुँजीकरणको हिस्सा १३.५१ प्रतिशत रहेकोमा २०७८ असार मसान्तमा १४.३७ प्रतिशत मात्र रहेको छ।

तालिका १.८ : सूचीकृत संस्थानको बजार पुँजीकरण स्थिति
(आर्थिक वर्ष २०७६/७७-२०७७/७८)

सि.नं.	सूचीकृत संस्थानको नाम	रकम (रु. लाखमा)		
		२०७७ असार मसान्त	२०७८ असार मसान्त	परिवर्तन (प्रतिशत)
१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड	९८२५००	१९७१०००	१००.६१
२	कृषि विकास बैङ्क लिमिटेड	३६७९२३.७	५२६४१७	४३.००
३	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लिमिटेड	२४५२७८.९	५७५९३४	१३४.८०
४	नागरिक लगानी कोष	३९८३७१.९	११४१५५७	१८६.५५
५	हाइड्रोईलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड (साविक जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लि.)	१४६३००	९८७८००	५७५.१८
६	नेपाल बैङ्क लिमिटेड	२८०९४२.२	५५९८०८	९९.२६
कुल जम्मा		२४२१३१६.७	५७६२५१७	१३७.९९
कुल बजार पुँजीकरण		१७९२७६२७	४०१०९५७७	१२३.७३
कुल बजार पुँजीकरणमा सार्वजनिक संस्थानको बजार पुँजीकरण प्रतिशत		१३.५१	१४.३७	

स्रोत: नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लि.

१.१३ विनिवेश/निजीकरण गरिएका संस्थानको वर्तमान अवस्था

सन् १९९० पछि नेपालले आर्थिक उदारीकरणको नीति अवलम्बन गरेपश्चात सार्वजनिक संस्थानहरूको उत्पादकत्व र दक्षता अभिवृद्धि गर्ने, सरकारको वित्तीय एवं प्रशासनिक भार कम गर्ने र सार्वजनिक उद्यममा व्यावसायिकता अभिवृद्धि गरी उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने, रोजगारी सृजना गर्ने उद्देश्यसाथ

निजीकरण ऐन, २०५० को व्यवस्था अनुसार सार्वजनिक संस्थानहरूको निजीकरण गर्ने कार्यको सुरुवात भयो। सार्वजनिक संस्थानको निजीकरण गर्ने क्रममा केही संस्थानहरू खारेज गरियो भने केही निजीकरण गरियो।

निजीकृत संस्थान मध्ये शेयर बिक्री गरी ११ वटा संस्थान निजीकरण गरिएकोमा ३ वटा बन्द रहेका छन् भने ८ वटा सञ्चालन भइरहेका छन्। व्यवसाय वा सम्पत्ति बिक्री प्रकृयाबाट ३ वटा संस्थान निजीकरण गरिएकोमा सबै बन्द अवस्थामा रहेका छन् भने सम्पत्ति बिक्री वा भाडामा दिएका ३ वटा सार्वजनिक संस्थानको कार्य सम्पादन सन्तोषजनक देखिएको छैन। त्यस्तै, एउटा संस्थान व्यवस्थापन करारमा दिइएकोमा त्यसको पनि अवस्था सन्तोषजनक छैन।

निजीकरण ऐनबमोजिम खारेज भएका १२ संस्थानमध्ये हालसम्म कृषि चुन उद्योग लि. को मात्र कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा दर्ता खारेजी भई कानुनी रूपमा अस्तित्व समाप्त भएको छ। निजीकरण पश्चात् सञ्चालनमा रहेका केही सार्वजनिक संस्थानको कार्य सम्पादनस्तर ज्यादै राम्रो रहेको छ भने केही सार्वजनिक संस्थानको कार्यसम्पादस्तर अपेक्षाकृत रूपमा सुधार हुनसकेको अवस्था छ।

निजीकरण गरिएका सार्वजनिक संस्थानहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा विभिन्न समस्याहरू देखापरेका छन्। निजीकरण गरिएका संस्थान निजीकरणको उद्देश्य विपरित खारेजी हुनु र व्यावसायिक कारोबार बन्द हुनु र खरिदकर्तासँग भएको सम्झौताको प्रभावकारी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण नहुनुले निजीकरणबाट अपेक्षाकृत रूपमा उपलब्धि हासिल हुन नसकेको अवस्था छ। त्यस्तै सम्झौतासाथ पेश भएका व्यावसायिक योजना, वित्तीय योजना एवं संगठनात्मक विकास योजना वस्तुगत र लक्ष्य उन्मुख नहुनु, खरिदकर्ताले संस्थानको सुधारमा ध्यान नदिई गैर व्यावसायिक प्रयोजनार्थ उपयोग गर्न खोज्नु जस्ता समस्याले निजीकृत संस्थानबाट उत्पादकत्व वृद्धि, रोजगारी सृजना, राजस्वमा योगदान लगायतका आर्थिक गतिविधिमा योगदान दिन नसकेको अवस्था छ।

निजीकरण गर्ने कार्यलाई सार्वजनिक संस्थानको सवलीकरण गर्ने संस्थान सञ्चालनमा निजी क्षेत्रको भूमिका अभिवृद्धि गर्ने तथा संस्थानमा सरकारको वित्तीय दायित्व कम गर्ने उपायको रूपमा नलिई राजनीतिक दृष्टिकोण र बुझाइमा पृथकता रहन गएकोले पनि समग्र निजीकरणको पाटो ओझेलमा पर्न गएको छ। यसबाट सार्वजनिक संस्थानको व्यवस्थापन चुस्त-दुरुस्त, छरितो र व्यावसायिक हुन सकेको छैन।

निजीकरण भएका सार्वजनिक संस्थानको विवरण र हालको अवस्था तलको तालिका १.९ मा छ।

तालिका १.९: निजीकरण भई खारेजी भएका संस्थानको विवरण

सि.नं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	निजीकरण मिति	विधि/तरिका	विद्यमान अवस्था
१	नेपाल जुट विकास तथा व्यापार कम्पनी	२०५०/११/१२	खारेजी	बन्द भएको।
२	कृषि आयोजना सेवा केन्द्र	सन् २००१	खारेजी	बन्द भएको।
३	सूर्ति विकास कम्पनी	२०५०/११/१२	खारेजी	बन्द भएको।
४	हिमाल सिमेन्ट उद्योग लि.	२०६३/१०/१४	खारेजी	बन्द भएको।
५	घरेलु सिल्पकला विक्री भण्डार	२०५९/१०/१७	खारेजी	बन्द भएको।
६	नेपाल कोल लि.	२०५९/०९/१०	खारेजी	बन्द भएको।
७	हेटौडा कपडा उद्योग	२०६०/०९/०३	खारेजी	बन्द भएको।
८	वीरगञ्ज चिनी कारखाना लि.	२०५९/१०/१६	खारेजी	बन्द भएको।
९	कृषि औजार कारखाना लि.	२०५९/१२/०४	खारेजी	बन्द भएको।
१०	नेपाल यातायात संस्थान	२०५९/०८/०३	खारेजी	बन्द भएको।
११	कृषि चुन उद्योग लि.	२०६४/०९/१५	खारेजी	बन्द भएको।
१२	नेपाल ड्रिलिङ्ग कम्पनी	सन् २००६	खारेजी	बन्द भएको।

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

तालिका १.१०: निजीकृत संस्थानको स्थिति

सि.नं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	निजीकरण मिति	विधि/तरिका	विद्यमान अवस्था
१	भृकुटी कागज कारखाना	२०४९/०७/०५	व्यवसाय एवं सम्पत्ति बिक्री	बन्द अवस्थामा रहेको।
२	हरिसिद्धि इटा टायल कारखाना	२०४९/०७/१४	व्यवसाय एवं सम्पत्ति बिक्री	बन्द अवस्थामा रहेको।
३	बाँसबारी छाला जुत्ता कारखाना	२०४९/०७/२४	व्यवसाय एवं सम्पत्ति बिक्री	बन्द अवस्थामा रहेको।
४	चलचित्र विकास कम्पनी लि.	२०५०/०७/२६	शेयर बिक्री	बन्द अवस्थामा रहेको।
५	बालाजु कपडा उद्योग	२०५०/०८/१७	शेयर बिक्री	बन्द अवस्थामा रहेको।
६	काँचो छाला सङ्कलन तथा बिक्री केन्द्र	२०५०/०८/२८	शेयर बिक्री	बन्द अवस्थामा रहेको।
७	नेपाल विटुमिन तथा व्यारेल उद्योग	२०५१/०३/०७	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
८	नेपाल ल्यूव आयल	२०५१/०२/२२	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
९	नेपाल ढलौट उद्योग लि.	२०५२/१२/१२	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
१०	श्री रघुपति जुट मिल्स	२०५३/०४/३०	शेयर बिक्री	सञ्चालनमा रहेको।
११	नेपाल बैङ्क लि.	२०६३/०६/२९	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
१२	नेपाल चिया विकास निगम	२०५७/०३/१४	शेयर बिक्री	सञ्चालनमा रहेको।
१३	जुटवल पावर कम्पनी	२०५९/०९/१९	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
१४	नेपाल दूरसञ्चार कं. लि.	२०६४/०९/०६	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
१५	भक्तपुर इटा टायल कारखाना लि.	२०६०/०९/२२	सम्पत्ति बिक्री र भाडा	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
१६	विराटनगर जुट मिल्स	२०५३/०९/०४	व्यवस्थापन करार	घाटामा सञ्चालनमा रहेको।
१७	लुम्बिनी चिनी कारखाना	२०६२/०९/२४	सम्पत्ति बिक्री र भाडा	सञ्चालनमा रहेको।
१८	नेपाल रोजिन एण्ड टर्पेण्टाईन लि.	२०६३/०९/२९	सम्पत्ति बिक्री र भाडा	सञ्चालनमा रहेको।

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

द्रष्टव्य: नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. को ८.४७ प्रतिशत र नेपाल बैङ्क लि. को ३७.९६ प्रतिशत शेयर निजीकरण ऐनबमोजिम विनिवेश गरिएको कारणले साविकदेखि नै निजीकरणको सूचीमा समावेश हुँदैआएका छन्।

नोट: अन्तिम लेखा परीक्षण भइसकेका सार्वजनिक संस्थानको अड्डा मिलान, सार्वजनिक संस्थान एकापसमा गाभिई हिसाब मिलान तथा नयाँ थप भएकाको हिसाब थप हुन गएको कारणले सञ्चालन आय, प्रशासकीय खर्च, खुद नाफा/नोक्सान, सञ्चित नाफा/नोक्सान, शेयरधनीकोष र कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व शीर्षकको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को रकम सार्वजनिक संस्थानको वार्षिक स्थिति समीक्षा २०७८ मा र यस समीक्षा पुस्तिकामा हेरफेर हुनगएको छ।

खण्ड दुई

सार्वजनिक संस्थानको क्षेत्रगत समीक्षा

सार्वजनिक संस्थानहरूको कारोवारलाई औद्योगिक, व्यापारिक, सेवा, सामाजिक, जनोपयोगी तथा वित्तीय गरी ६ क्षेत्रमा विभाजन गरि विश्लेषण गरिएको छ । क्षेत्रगत रूपमा रहेका संस्थानहरूको सञ्चालन आय, प्रशासकीय खर्च, खुद नाफा/नोक्सान, सञ्चित नाफा/नोक्सानको विश्लेषण गरिएको छ । विगतका आर्थिक वर्षहरूमा सञ्चालन आयमा सबै आयहरूलाई समावेश गरीएकोमा यस अवधिमा संस्थानको उद्देश्य अनुसारको आयलाई मात्र समावेश गरी विश्लेषण गरिएकोले केही सार्वजनिक संस्थानहरूको गत आर्थिक वर्षसंग तुलना गर्दा ठूलो भिन्नता देखिन्छ । सबै आयलाई समावेश गरी खुद नाफा/नोक्सानको गणना गरिएको छ । प्रशासकीय खर्चमा कर्मचारी खर्च (कर्मचारी वोनस व्यवस्था बाहेक) र प्रशासनिक खर्चलाई मात्र समावेश गरिएको छ । सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयबाट प्राप्त विवरणको आधारमा सरकारको कूल लगानी र लाभांशको विश्लेषण गरिएको छ ।

२.१ औद्योगिक क्षेत्र

औद्योगिक क्षेत्रमा १० सार्वजनिक संस्थान रहेका छन् । यस क्षेत्रका संस्थानको कुल सञ्चालन आय आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ६ अर्ब ५ करोड ३६ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ४.८१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६ अर्ब ३४ करोड ५३ लाख पुगेको छ । हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लिमिटेड र उदयपुर सिमेन्ट उद्योगको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को तुलनामा समीक्षा अवधिमा क्रमशः २६.१४ र ५.२४ प्रतिशतले सञ्चालन आयमा वृद्धि भएकोले समग्र औद्योगिक क्षेत्रका संस्थानको सञ्चालन आयमा वृद्धि आएको हो । यस अवधिमा जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि. बाहेक अन्य संस्थान खुद नोक्सानीमा रहेका छन् । जनकपुर चुरोट कारखाना लिमिटेड, नेपाल ओरियण्ड म्याग्नासाइट प्रा. लि. र बुटवल धागो कारखाना लि. सञ्चालनमा रहेका छैनन् । नेपाल मेटल कम्पनी सञ्चालनमा नै आएको छैन । धौवादी फलाम कम्पनी लि. को ब्याज आय मात्र रहेको छ ।

तालिका २.१: आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा औद्योगिक क्षेत्रको वित्तीय स्थिति

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थान	सञ्चालन आय रकम (रु. लाखमा)	प्रशासकीय खर्च रकम (रु. लाखमा)	खुद नाफा/नोक्सान रकम (रु. लाखमा)	सञ्चित नाफा/नोक्सान रकम (रु. लाखमा)	डेब्ट इक्विटी अनुपात (प्रतिशत)
१	दुग्ध विकास संथान	३७४४९	२४०२.००	(१६७१)	(८७६४)	७३.५६
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१९७८	५०४.००	१९१	३१५८	२८.१७
३	हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लि.	१२०४९	१३७६.००	(१७०४)	(७८८७)	१००६.३३
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	८	३३.००	(३४)	(२९१२३)	(१०४.६२)
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	४९१	४८५.००	(१३७४)	(१८४५६)	(९८.५०)
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	११४७८	१५३३.००	(३०६०)	(५४४२१)	८१.८७
७	नेपाल ओरियण्ड म्यागनासाइट प्रा.लि.	००	९१.००	(१४८४)	(४७२८८)	(४०.२७)
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	००	३३.००	(३५६)	(१७५४७)	(१५.५६)
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	०.००	०.००	०.००		३६.९१
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	००	६९.००	(५)	६५	०.००
	जम्मा	६३४५३	६५१८.००	(९४९६)	(१८०२६३)	(३८२.३५)

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस क्षेत्रका संस्थानको कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्च समेत) रु. ९१ करोड ४३ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सोमा २८.७१ प्रतिशतले कमी आई रु. ६५ करोड १८ लाख पुगेको छ। दुग्ध विकास संथानको प्रशासकीय खर्च गत आर्थिक वर्षको तुलनामा समीक्षा अवधिमा ५१.२४ प्रतिशतले कमी आएको छ। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस क्षेत्रको समग्र खुद नोक्सानी रु. ९१ करोड ४७ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा खुद नोक्सानी ३.८१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९४ करोड ९६ लाख पुगेको छ। गत वर्ष नोक्सानीमा रहेका हेटौडा सिमेन्ट उद्योग र उदयपुर सिमेन्ट उद्योग यस वर्ष पनि क्रमशः रु. १७ करोड ४ लाख र रु. ३० करोड ६० लाख नोक्सानीमा छन्। यस आर्थिक वर्षमा जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लिमिटेडको रु १ करोड ९१ लाख सञ्चालन नाफामा रहेको र अन्य सबै संस्थान नोक्सानीमा रहेका कारण समग्र औद्योगिक क्षेत्र नोक्सानमा देखिएको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको कुल सञ्चित नोक्सानी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. १७ अर्ब ४९ करोड ५६ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कुल सञ्चित नोक्सानी ३.०३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १८ अर्ब २ करोड ६३ लाख हुन पुगेको छ।

औद्योगिक क्षेत्रका संस्थानको शेयरधनीकोष आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ८ अर्ब ७३ करोड १६ लाख ऋणात्मक रहेकोमा यो रकम आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ६१.८३ प्रतिशतले कमी भई रु. ३ अर्ब ३३ करोड २४ लाख ऋणात्मक रहेको छ। विगत वर्षहरूमा Nepal Accounting Standard अनुसार वित्तीय विवरण तयार भएकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा NFRS बमोजिम वित्तीय विवरण तयार गरी सोही बमोजिम सम्पतिहरूको पूर्णमूल्यङ्कन गर्दा उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.को आ. व २०७६/७७ मा शेयरधनीकोष रु. १ अर्ब ६० करोड २५ लाख ऋणात्मक भएकोमा समीक्षा अवधिमा रु.४ अर्ब २१ करोड १९ लाख धनात्मक भएकोले समग्रमा यस क्षेत्रका संस्थानको शेयरधनी कोषको ऋणात्मक रकम घट्न गएको हो। समीक्षा अवधिमा यस क्षेत्रका संस्थानको औषत डेब्ट इक्विटी अनुपात ३८२.३५ प्रतिशत ऋणात्मक रहेको छ।

यस क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १ हजार ९ सय ५९ कर्मचारी कार्यरत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ८२ प्रतिशतले कमी भई कर्मचारी संख्या १ हजार ९ सय ४३ पुगी प्रति कर्मचारी उत्पादकत्व रु. ३२ लाख ६५ हजार (सञ्चालन आयमा) रहेको देखिन्छ।

सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अभिलेखअनुसार यस क्षेत्रका संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म नेपाल सरकारलाई तिर्न बाँकी ऋण रु. ८ अर्ब ९ करोड १८ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सो रकममा ३.४२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८ अर्ब ३६ करोड ८७ लाख रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी रु. ६ अर्ब १५ करोड ३५ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिको अन्त्यमा १.६२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६ अर्ब २५ करोड ३५ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व रु. २ अर्ब ८१ करोड २४ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ३०.८७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३ अर्ब ६८ करोड ०५ लाख पुगेको छ। यस अवधिमा हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लि. र नेपाल औषधि लिमिटेडको क्रमशः रु.७२ करोड ३९ लाख र रु. २८ करोड ६२ लाख थप भएको छ।

२.२ व्यापारिक क्षेत्र

व्यापारिक क्षेत्रमा ४ सार्वजनिक संस्थान रहेका छन्। यस क्षेत्रका संस्थानको कुल सञ्चालन आय गत आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. २ खर्ब १९ अर्ब ८४ करोड ४९ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ९.५० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ४० अर्ब ७३ करोड ७६ लाख भएको छ। पेट्रोलियम पदार्थको खपत तथा मूल्यमा समेत वृद्धि भई नेपाल आयल निगमको सञ्चालन आयमा

१२.९८ प्रतिशत वृद्धि भएको हुँदा समग्रमा यस क्षेत्रको कुल सञ्चालन आयमा वृद्धि भएको देखिन्छ।

तालिका २.२: आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा व्यापारिक क्षेत्रको वित्तीय स्थिति

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थान	सञ्चालन आय	प्रशासकीय खर्च	खुद नाफा/नोक्सान	सञ्चित नाफा/नोक्सान	डेब्ट इक्विटी अनुपात (प्रतिशत)
१	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	६६०५४	२५९३	१२२४	११३०६	०.००
२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	१३४२०	५२८८	(५३५)	(१००३५)	१६.५१
३	नेपाल आयल निगम लि.	२३२४४५७	१४६३२	(४३०२)	१८६५५१	१८.४७
४	नेपाल बन निगम लिमिटेड	३४४५	८०४	(९६)	१७७०	४२.७९
	जम्मा	२४०७३७६	२३३१७	(३७०९)	१८९५९२	१७.३१

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस क्षेत्रका संस्थानको कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्च समेत) रु. २ अर्ब ५७ करोड ४ लाख रहेकोमा सो खर्च आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ९.२८ प्रतिशतले कमी भई रु. २ अर्ब ३३ करोड १७ लाख पुगेको छ। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस क्षेत्रको समग्र खुद नाफा रु. १२ अर्ब ९९ करोड ३१ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा समग्र खुद नोक्सानी रु. ३७ करोड ०९ लाख पुगेको छ भने आ.व. २०७६/७७ मा कुल सञ्चित नाफा रु. २१ अर्ब ४७ करोड ९१ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा ११.७३ प्रतिशतले कमी भई रु. १८ अर्ब ९५ करोड ९२ लाख रहेको छ। पेट्रोलियम पदार्थको लागत अनुसार मूल्य समायोजन नहुँदा नेपाल आयल निगम आ.व. २०७६/७७ मा रु. १२ अर्ब ९१ करोड ४८ लाख खुद नाफामा रहेकोमा समीक्षा अवधिमा रु. ४३ करोड २ लाख खुद नोक्सानीमा रहेको छ। त्यस्तै खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि. आ.व. २०७६/७७ मा रु. ७ करोड ८ लाख खुद नाफामा रहेकोमा समीक्षा अवधिमा रु. ५ करोड ३५ लाख खुद नोक्सानीमा रहेकोले समग्रमा यो क्षेत्र खुद नोक्सानीमा रहेको हो। कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड बाहेक यस क्षेत्रका बाँकी संस्थानहरू खुद नोक्सानीमा रहेका छन्।

व्यापारिक क्षेत्रका संस्थानको औसत डेब्ट इक्विटी अनुपात १७.३१ प्रतिशत रहेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको शेररधनीकोष गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ४.६९ प्रतिशतले कमी भई समीक्षा अवधिमा रु.

३५ अर्ब ३३ करोड ६० लाख पुगेको छ। यस क्षेत्रको समग्र शेयरधनी कोषमा नेपाल आयल निगमको मात्र ८५.१३ प्रतिशत हिस्सा रहेको छ।

यस क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १ हजार २ सय ७९ कर्मचारी कार्यरत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ३.०४ प्रतिशतले कमी भई कर्मचारी संख्या १ हजार २ सय ४० पुगेको छ। यस आधारमा प्रति कर्मचारी उत्पादकत्व रु. १९ करोड ४१ लाख ४३ हजार (सञ्चालन आयमा) रहेको देखिन्छ।

सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अभिलेखअनुसार यस क्षेत्रका संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म नेपाल सरकारलाई तिर्न बाँकी ऋण रु. ३२ करोड ६५ लाख रहेकोमा ४७.४४ प्रतिशतले वृद्धि भई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. ४८ करोड १४ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी रु. १२ अर्ब ९९ करोड ५८ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्ममा नेपाल सरकारको शेयर लगानी ०.२३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १३ अर्ब २ करोड ५५ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व रु. ६७ करोड २६ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ६४.५१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ अर्ब १० करोड ६५ लाख पुगेको छ।

२.३ सेवा क्षेत्र

सेवा क्षेत्रमा ११ सार्वजनिक संस्थान रहेका छन्। यस क्षेत्रका संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल सञ्चालन आय रु. २२ अर्ब ७३ करोड ७७ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ३५.९५ प्रतिशतले कमी भई रु. १४ अर्ब ५६ करोड १८ लाख पुगेको छ। नेपाल वायुसेवा निगम र नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको आ.व. २०७६/७७ को तुलनामा २०७७/७८ मा क्रमशः ३६.०६ र ४३.६२ प्रतिशतले सञ्चालन आय कमी भएको कारण समग्रमा यस क्षेत्रको सञ्चालन आय घट्न गएको देखिन्छ। यस क्षेत्रका संस्थानमध्ये नेपाल इन्जिनियरिङ कन्सल्टेन्सी सेवा केन्द्र लिमिटेड र नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनी नेपाल लिमिटेड सञ्चालनमा छैनन्।

तालिका २.३: आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सेवा क्षेत्रको वित्तीय स्थिति

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	संस्थान	सञ्चालन आय	प्रशासकीय खर्च	खुद नाफा/नोक्सान	सञ्चित नाफा/नोक्सान	डेब्ट इक्विटी अनुपात (प्रतिशत)
१	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	११९०५	२३८३	५	५२५३	३०.८६
२	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	९४३	७३८	७६७	४१७०	०.००
३	नेपाल वायुसेवा निगम	९१०८२	२७३६२	(३६६३०)	(१२३७७३)	(८४०.७८)
४	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास के.लि.	६	६४	(२८५)	(१०६१)	(१०२.७१)
५	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	३९४८०	२६०७०	७३४१	१६६०२८	११.४६
६	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	०.००	४८	(५४)	(६३)	०.००
७	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	४१५	११८	१४३७		३.८०
८	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	४०	१९९	(१६५)	(२७१४)	(३५६.८७)
९	विशाल बजार कम्पनी लि.	१७४७	४८०	१२८९	८४४१	४.९२
१०	नेपाल इन्जिनियरिङ्ग कन्सल्टेन्सी सेवा केन्द्र लिमिटेड			हाल बन्द रहेको।		
११	नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनी लिमिटेड			हाल बन्द रहेको।		
	जम्मा	१४५६१८	५७४६२	(२६२९४)	५६२८१	३०.७६

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

यस क्षेत्रका संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्च समेत) रु.५ अर्ब १८ करोड ४६ लाख रहेकोमा सो खर्च आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १०.८३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५ अर्ब ७४ करोड ६२ लाख पुगेको छ। विगतका वर्षहरूमा नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको कूल प्रशासकीय खर्चमा केही खर्च शीर्षकहरू छुट भएकोमा यस अवधिमा समावेश भएकोले उक्त खर्चमा २८.७२ प्रतिशतले वृद्धि भएको हुंदा समग्रमा यस क्षेत्रको प्रशासकीय खर्चमा समेत वृद्धि भएको हो। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस क्षेत्रको समग्र खुद नोक्सानी रु. ८७ करोड ७२ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा खुद नोक्सानी १९९.७५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ अर्ब ६२ करोड ९४ लाख नोक्सानी रहेको छ भने कुल सञ्चित नाफामा ३८.२३ प्रतिशतले कमी भई रु.

५ अर्ब ६२ करोड ८१ लाख रहेको छ। औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि, नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण र साझा यातायात सहकारी संस्था लि.को खुद नाफा आ.व. २०७६।२०७७ को तुलनामा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा क्रमशः ९९.५५,७०.९४ र ४१.७३ प्रतिशतले कमी आएकोले समग्रमा यस क्षेत्रको खुद नोक्सानी बढेको हो । कोभिड-१९ ले नेपाल वायुसेवा निगमको कारोवारमा यस अवधिमा समेत प्रभाव पारेको देखिन्छ। नेपाल वायुसेवा निगमले नेपाल सरकारको जमानतमा नागरिक लगानी कोष र कर्मचारी सञ्चयकोषबाट जहाज खरिद गर्न ऋण लिएको तर व्यावसायिक योजनाअनुसार जहाज चलाउन नसक्दा व्याजको रकम बढ्न गई समीक्षा अवधिसम्ममा सञ्चित नोक्सानी रु. १२ अर्ब ३७ करोड ७३ लाख पुगेको छ।

सेवा क्षेत्रका संस्थानको औसत डेब्ट इक्विटी अनुपात ३०.७६ प्रतिशत रहेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको शेयरधनीकोष आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. २ खर्ब ४८ अर्ब ४८ करोड ८४ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १.७८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ५२ अर्ब ९३ करोड १४ लाख पुगेको छ।

सेवा क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा २ हजार ७ सय ९५ कर्मचारी कार्यरत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ५.९० प्रतिशतले वृद्धि भई कर्मचारी संख्या २ हजार ९ सय ६० रहेको देखिंदा प्रतिकर्मचारी उत्पादकत्व रु. ४९ लाख १९ हजार (सञ्चालन आयमा) रहेको देखिन्छ।

सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अभिलेखअनुसार यस क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म नेपाल सरकारको ऋण रु. १९ अर्ब ४३ करोड ६२ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १६.२८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २२ अर्ब ६० करोड १७ लाख पुगेको छ। नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणमा आ.व. २०७७/७८ मा रु.३ अर्ब १५ करोड ९० लाख थप ऋण लगानी गरेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी रु. ६६ अर्ब ३९ करोड २६ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्म यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी ७.३४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७१ अर्ब २६ करोड ३४ लाख पुगेको छ। नेपाल सरकारले नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणमा आ.व. २०७७/७८ मा रु.४ अर्ब २५ करोड ६५ लाख थप शेयर लगानी गरेकोले यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी वृद्धि भएको हो। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व रु. ८ अर्ब ७ करोड ५५ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ६२.९५ प्रतिशतले कमी भई रु. २ अर्ब ९९ करोड १७ लाख पुगेको छ। नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको एक कम्पनीसंग लामो समय देखि फरफारक हुन बांकी रहेको दायित्व आ.व. २०७७/७८ मा फरफारक

भएकोले आ.व. २०७६/७७ मा रु ६ अर्ब ८५ करोड ५३ लाख दायित्व भएकोमा आ.व. २०७७/७८ मा ८७.३१ प्रतिशतले कमी भई रु ८६ करोड ९९ लाख भई यस क्षेत्रका संस्थानको समग्रमा कम भएको हो।

२.४ सामाजिक क्षेत्र

सामाजिक क्षेत्रमा ५ सार्वजनिक संस्थान रहेका छन्। यस क्षेत्रमा रहेका संस्थानको कुल सञ्चालन आय आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. २ अर्ब ५० करोड ९५ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १२.०५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ अर्ब ८१ करोड २० लाख पुगेको छ।

तालिका २.४: आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सामाजिक क्षेत्रको वित्तीय स्थिति

क्र.सं.	संस्थान	सञ्चालन आय रकम (रु.लाखमा)	प्रशासकीय खर्च रकम (रु.लाखमा)	खुद नाफा/नोक्सान रकम (रु. लाखमा)	सञ्चित नाफा/नोक्सान रकम (रु. लाखमा)	डेब्ट इक्विटी अनुपात (प्रतिशत)
१	साँस्कृतिक संस्थान	१६	३१०	(२४१)	(२४४९)	(३१.४१)
२	गोरखापत्र संस्थान	५३९१	५०३३	(८०६)	(५३५)	६९.०७
३	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	१६१०९	५४०४	७२२	(१५३६१)	८६.९७
४	नेपाल टेलिभिजन	५१०१	५५११	(१९०९)	(१९२५९)	१५.५९
५	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	१५०४	५९७	३०		०.००
	जम्मा	२८१२०	१६८५५	(२२०४)	(३७६०३)	५०.६०

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

यस क्षेत्रमा रहेका संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसमेत) रु. १ अर्ब ३१ करोड १६ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २८.५० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ अर्ब ६८ करोड ५५ लाख पुगेको छ। गोरखापत्र संस्थान, जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि. र नेपाल टेलिभिजनको खर्चमा वृद्धि भएकोले समग्रमा यस क्षेत्रका संस्थानको प्रशासकीय खर्चमा वृद्धि देखिएको हो। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस क्षेत्रको समग्र खुद नोक्सानी रु.३० करोड २६ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा खुद नोक्सानीमा २७.१६ प्रतिशतले कमी भई रु. २२ करोड ०४ लाख पुगेको छ। कुल सञ्चित नोक्सानी आ.व. २०७६/७७ मा रु.३ अर्ब ५६ करोड ४४ लाख भएकोमा आ.व. २०७७/७८ मा मा ५.५० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३ अर्ब ७६

करोड ३ लाख पुगेको छ। समीक्षा अवधिसम्ममा यस क्षेत्रका सबै संस्थानहरू सञ्चित नोक्सानीमा रहेका छन्।

सामाजिक क्षेत्रका संस्थानको औषत डेब्ट इक्विटी अनुपात ५०.६० प्रतिशत रहेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको शेयरधनी कोष आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ८ अर्ब १७ करोड ६८ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २.९६ प्रतिशतले कमी भई रु. ७ अर्ब ९३ करोड ४३ लाख पुगेको छ।

सामाजिक क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १ हजार ४ सय ३८ कर्मचारी कार्यरत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १०.४३ प्रतिशतले कमी भई कर्मचारी संख्या १ हजार २ सय ८८ रहेकोले प्रति कर्मचारी उत्पादकत्व रु. २१ लाख ८३ हजार (सञ्चालन आयमा) रहेको देखिन्छ।

सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अभिलेखअनुसार यस क्षेत्रका संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म नेपाल सरकारलाई तिर्न बाँकी ऋण रु. १ अर्ब ७४ करोड ७५ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ८.५८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ अर्ब ८९ करोड ७५ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी रु. ३ अर्ब ९३ करोड ४३ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा परिवर्तन भएको छैन। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व रु. १ अर्ब १९ करोड ६२ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ११.७८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ अर्ब ३३ करोड ७२ लाख रहेको छ।

२.५ जनोपयोगी क्षेत्र

जनोपयोगी क्षेत्रमा ५ सार्वजनिक संस्थान रहेका छन्। यस क्षेत्रका संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. १ खर्ब ३ अर्ब ६६ करोड कुल सञ्चालन आय रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ३.६२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ खर्ब ७ अर्ब ४० करोड ८६ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को तुलनामा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नेपाल विद्युत प्राधिकरण र नेपाल दुरसञ्चार कम्पनी लि.को सञ्चालन आयमा क्रमशः ३.५२ र ३.८० प्रतिशतले वृद्धि हुंदा यस क्षेत्रका संस्थानको सञ्चालन आयमा वृद्धि भएको हो।

तालिका २.५: आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा जनोपयोगी क्षेत्रको वित्तीय स्थिति

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	संस्थान	सञ्चालन आय	प्रशासकीय खर्च	खुद नाफा/नोक्सान	सञ्चित नाफा/नोक्सान	डेब्ट इक्विटी अनुपात (प्रतिशत)
१	नेपाल खानेपानी संस्थान	६१३८	३६८१.००	(३६३७)	(२०५६२)	(९८२.२४)
२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	७०८५९१	५४३६०.००	६०९९४	११०६४०	११९.०१
३	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	३५९३५७	७९१६१.००	७१२९४	४५६२४२	२५.९१
४	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	००	३७२.००	७५५	१६५५	०.०७
५	राष्ट्रिय प्रसारण प्रिड कम्पनी	००	३८३.००	११८२	४५२८	०.०९
	जम्मा	१०७४०८६	१३७९५७.००	१३०५९०	५५२५०३	९०.७४

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस क्षेत्रका संस्थानको कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्च समेत) रु. १३ अर्ब २५ करोड ९० लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ४.०५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १३ अर्ब ७९ करोड ५७ लाख पुगेको छ। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस क्षेत्रको खुद नाफा रु. २० अर्ब ६३ करोड ९ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा ३६.७० प्रतिशतले कमी भई खुद नाफा रु. १३ अर्ब ५ करोड ९० लाख रहेको छ। नेपाल विद्युत प्राधिकरण र नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. को खुद नाफा क्रमशः ४४.७४ र १८.८० प्रतिशत कमी आएकोले गत आर्थिक वर्षको तुलनामा यस क्षेत्रको समग्र खुद मुनाफामा कमी आएको छ। कुल सञ्चित नाफा आ.व. २०७६/७७ को रु ५० अर्ब ३६ करोड ८७ लाख भएकोमा आ.व. २०७७/७८ मा ९.६९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५५ अर्ब २५ करोड ०३ लाख पुगेको छ।

जनोपयोगी क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १३ हजार ४ सय ४ कर्मचारी कार्यरत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २.९४ प्रतिशतले कमी आई १३ हजार १० रहेको छ। प्रति कर्मचारी उत्पादकत्व रु. ८२ लाख ५६ हजार (सञ्चालन आयमा) रहेको देखिन्छ।

जनोपयोगी क्षेत्रका संस्थानको औसत डेब्ट इक्विटी अनुपात ९०.७४ प्रतिशत रहेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको शेयरधनीकोष आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. २ खर्ब ५५ अर्ब २५ करोड २५ लाख रहेकोमा यो रकम आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १३.४६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ८९ अर्ब ६१ करोड ७२ लाख रहेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानमध्ये नेपाल खानेपानी संस्थानको शेयरधनीकोष ऋणात्मक रहेको छ। नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नेपाल विद्युत प्राधिकरणमा गरेको थप शेयर लगानी तथा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल विद्युत प्राधिकरणले गरेको नाफाका कारण प्राधिकरणको शेयरधनी कोषमा १८.९२ प्रतिशत वृद्धि भई रु. १ खर्ब ५६ अर्ब १९ करोड १९ लाखबाट रु. १ खर्ब ९२ अर्ब ५३ करोड २१ लाख पुगेको छ जसले गर्दा यस क्षेत्रकै समग्र शेयरधनीकोषमा वृद्धि भएको देखिएको छ।

सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अभिलेख अनुसार यस क्षेत्रका संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म नेपाल सरकारलाई तिर्न बाँकी ऋण रु. २ खर्ब ०१ अर्ब १९ करोड ४३ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ८.९४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब १९ अर्ब १९ करोड ५८ लाख पुगेको छ। आ.व. २०७७/७८ मा नेपाल खानेपानी संस्थान र नेपाल विद्युत प्राधिकरणमा क्रमशः रु. १ अर्ब ३६ करोड ५८ लाख र रु. १६ अर्ब ६३ करोड ५५ लाख थप ऋण लगानी भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी रु. १ खर्ब ५३ अर्ब ६६ करोड ५८ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्ममा यस समूहका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी १२.६३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ खर्ब ७३ अर्ब ०७ करोड ४७ लाख रहेको छ। आ.व. २०७७/७८ मा नेपाल सरकारबाट नेपाल विद्युत प्राधिकरण र राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनीमा क्रमशः रु. १८ अर्ब ६५ करोड ९१ लाख र रु. ५० करोड थप शेयर लगानी भएको छ। यस आर्थिक वर्षमा नेपाल सरकारले यस क्षेत्रका संस्थानबाट रु. ५ अर्ब ४८ करोड ९४ लाख लाभांश प्राप्त गरेको छ र यो लाभांश रकम नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडबाट प्राप्त भएको हो। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व रु. ५१ अर्ब ०१ करोड ५७ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ३०.२१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६६ अर्ब ४३ करोड २४ लाख पुगेको छ। आ.व. २०७६/७७ मा नेपाल विद्युत प्राधिकरणको रु. ३५ अर्ब ५६ करोड ६५ लाख भएकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ८५.२८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६५ अर्ब ९० करोड ०३ लाख पुगेको छ र यस क्षेत्रका संस्थानको कूल दायित्व मध्ये नेपाल विद्युत प्राधिकरणकोमात्र ९९.१९ प्रतिशत रहेको छ।

२.६ वित्तीय क्षेत्र

वित्तीय क्षेत्रमा ९ सार्वजनिक संस्थान रहेका छन्। यस क्षेत्रका संस्थानको कुल सञ्चालन आय आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ७३ अर्ब ९० करोड ७८ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १४.३४ प्रतिशतले कमी आई रु. ६३ अर्ब ३० करोड ८७ लाख पुगेको छ। यस क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी सञ्चालन आय राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि. को रु. १६ अर्ब २२ करोड ९१ लाख रहेको छ।

तालिका २.६: आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वित्तीय क्षेत्रको वित्तीय स्थिति

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थान	सञ्चालन	प्रशासकीय	खुद	सञ्चित	डेब्ट
		आय रकम (रु. लाखमा)	खर्च रकम (रु.लाखमा)	नाफा/नोक्सान रकम (रु.लाखमा)	नाफा/नोक्सान रकम (रु.लाखमा)	इक्विटी अनुपात (प्रतिशत)
१	कृषि विकास बैङ्क लि.	१५१२४०	४२२६७	३५२७५.००	३६५४५	५७६.११
२	राष्ट्रिय विमा संस्थान	२३९७	१८३४	५६३.००	३४२१	६२९५.७२
३	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	४०३९	२०९०	३६०३.००	३१४८५	४१.५७
४	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	१६२२९१	३९४६३	३४२३६.००	३४५३८	९३५.५६
५	निकषेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	२२३४६	१०५९	२१५०९.००	११४०	३.१८
६	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	२३४१८	२२८०	१९४०६.००	२३८५०	१७.००
७	नागरिक लगानी कोष	१४८४७४	३६२१	२२५०२.००	१६०८४९	५८२.७५
८	हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेण्ट एण्ड डेभलपमेण्ट कम्पनी लि.	१०	११७०	७९९७.००	८१३१	६.८६
९	नेपाल बैङ्क लि.	११८८७२	२८७१४	२९६१२.००	३७३२४	५५६.७२
	जम्मा	६३३०८७	१२२४९९	१७४७०३.००	३३७२८३	४९६.३१

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

यस क्षेत्रका संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसमेत) रु. १२ अर्ब ३७ करोड २० लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ०.९९ प्रतिशतले कमी आई रु. १२ अर्ब २४ करोड ९९ लाख रहेको छ। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस क्षेत्रको खुद नाफा रु. १६ अर्ब ७६ करोड ८७ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा खुद नाफामा ४.१८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १७ अर्ब ४७ करोड ०३ लाख पुगेको छ । कुल सञ्चित नाफा आ.व. २०७६/७७ मा रु १५ अर्ब ६१ करोड २५ लाख भएकोमा आ.व. २०७७/७८ मा ११६.०३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३३ अर्ब ७२ करोड ८३ लाख पुगेको छ।

वित्तीय क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ७ हजार ४ सय ८९ कर्मचारीहरू कार्यरत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ०.९६ प्रतिशतले वृद्धि भई कर्मचारी संख्या ७ हजार ५ सय ६१ पुगेकोले प्रति कर्मचारी उत्पादकत्व रु. ८३ लाख ७३ हजार (सञ्चालन आयमा) रहेको छ।

वित्तीय क्षेत्रका संस्थानको औसत डेब्ट इक्विटी अनुपात ४९६.३१ प्रतिशत रहेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको शेयरधनीकोष आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. १ खर्ब ६३ अर्ब ६४ करोड १६ लाख रहेकोमा यो रकम आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ५.८६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ खर्ब ७३ अर्ब २४ करोड २७ लाख पुगेको छ।

सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अभिलेखअनुसार यस क्षेत्रका संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म नेपाल सरकारलाई तिर्न बाँकी ऋण रु. ९ करोड ४५ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. ९ करोड २७ लाख रही १.९० प्रतिशतले कमी आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी रु. ४५ अर्ब ५१ करोड ६४ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी ३.४७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४७ अर्ब ९ करोड ९२ लाख पुगेको छ। आ.व. २०७७/७८ मा नेपाल सरकारबाट नागरिक लगानी कोष र राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.मा क्रमशः रु. ९९ करोड ५५ लाख र रु. ५८ करोड ७३ लाख थप शेयर लगानी भएको छ। यस क्षेत्रबाट नेपाल सरकारलाई रु.१ अर्ब ४ करोड ३५ लाख लाभांश प्राप्त भएको छ । सो मध्ये कृषि विकास बैंकबाट रु ६४ करोड ०४ लाख, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकबाट रु ३१ करोड ५१ लाख र नेपाल स्टक एक्स्चेन्ज लिमिटेडबाट रु.८ करोड ८० लाख प्राप्त भएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व रु. ८ खर्ब ५२ अर्ब ५३ करोड २२ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २३.६१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १० खर्ब ५३ अर्ब ८२ करोड २१ लाख पुगेको

छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको दायित्व रु ७ खर्व ३८ अर्व ७३ करोड ४१ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा रु. ९ खर्व ४१ अर्व ३७ करोड ८४ लाख भई समग्रमा यस क्षेत्रको वृद्धि हुन आएको छ। यस क्षेत्रको कूल कोषमा दायित्व मध्ये निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषकोमात्र ८९.३३ प्रतिशत रहेको छ। निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषमा रहेको दायित्वमध्ये निक्षेप सुरक्षण तर्फ रु. ८ खर्व ११ अर्व र बांकी रकम कर्जा सुरक्षण तथा कर्मचारी दायित्व तर्फ रहेको छ।

२.७ विकास समिति

विकास समितिहरू उद्देश्य तथा कार्य प्रकृतिको आधारमा विभिन्न मन्त्रालयहरूसँग आवद्ध रहेका छन्। विकास समिति ऐन, २०१३ अन्तर्गत स्थापित यस्ता समितिहरूका क्रियाकलाप र कार्यक्षेत्र समेत भिन्न भिन्न रहेका छन्। सबै विकास समिति अर्थ मन्त्रालयसँग समन्वयमा नरहने हुँदा नेपालमा कति विकास समिति रहेका छन् भन्ने एकीकृत विवरण सङ्कलन गर्न सकिएको छैन। सामान्यतया विकास समितिमा नेपाल सरकारको ऋण तथा शेयर लगानी नहुने हुँदा सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान र आफ्नै आयस्रोतबाट यस्ता समितिहरू सञ्चालित छन्।

विकास समितिले संस्थागत सुशासन र वित्तीय पारदर्शिता पूरा गर्न वित्तीय प्रतिवेदनहरू सार्वजनिक गर्नुपर्ने मान्यताअनुरूप यस मन्त्रालयमा उपलब्ध भएसम्मका वित्तीय प्रतिवेदनलाई यस वार्षिक स्थिति समीक्षामा समावेश गरिएको छ। आगामी दिनमा सबै विकास समितिको विवरण सङ्कलन गरी समीक्षामा समावेश गर्दै लगिनेछ।

(नोट: अन्तिम लेखा परीक्षण भइसकेका सार्वजनिक संस्थानको अङ्क मिलान, सार्वजनिक संस्थान एकापसमा गाभिई हिसाब मिलान तथा नयाँ थप भएकाको हिसाब थप हुन गएको कारणले सञ्चालन आय, प्रशासकीय खर्च, खुद नाफा/नोक्सान, सञ्चित नाफा/नोक्सान, शेयरधनी कोष र कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व शीर्षकको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को रकम सार्वजनिक संस्थानको वार्षिक स्थिति समीक्षा २०७८ मा र यस समीक्षा पुस्तिकामा हेरफेर हुनगएको छ। वित्तीय विवरण तयार भई नसकेका सार्वजनिक संस्थानको विवरण सम्बन्धित संस्थानले उपलब्ध गराएको सूचना अनुसार तयार भएकोले अन्तिम लेखा परीक्षण पछि तयार हुने वित्तीय विवरणमा अङ्क मिलान लगायतका कारणले तथ्यांकमा फरक हुन सक्नेछ ।)

खण्ड तीन

सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय विश्लेषण

नेपाल सरकारले सार्वजनिक संस्थानमा गरेको शेयर अथवा ऋण लगानी, सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन आय, प्रशासनिक खर्च, खुद नाफा/नोक्सान, सञ्चित नाफा/नोक्सानको अवस्था, नेपाल सरकारले प्राप्त गरेको लाभांश, शेयरधनीकोष/नेटवर्थ, कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व, कार्यरत जनशक्ति, लेखा परीक्षणको अवस्था र आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा बढी नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानका सम्बन्धमा देहायबमोजिम विश्लेषण गरिएको छ :

३.१ नेपाल सरकारले सार्वजनिक संस्थानमा गरेको लगानी

जलविद्युत उत्पादन तथा प्रसारण, विमानस्थल निर्माण, खानेपानी आयोजना सञ्चालनलगायतका ठूला पुँजीगत आयोजनामा सार्वजनिक संस्थानमार्फत नेपाल सरकारले लगानी गर्ने हुँदा नेपाल सरकारको सार्वजनिक संस्थानको शेयर र ऋणमा लगानी निरन्तर बढ्दै गएको छ । यस्तो लगानी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ५ खर्ब १९ अर्ब ५४ करोड ९३ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. ५ खर्ब ६७ अर्ब २८ करोड ८६ लाख भई ९.१८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। यसमा शेयरको अंश ५५.४७ प्रतिशत (रु. ३ खर्ब १४ अर्ब ६५ करोड ०७ लाख) तथा ऋणको अंश ४४.५३ प्रतिशत (रु. २ खर्ब ५२ अर्ब ६३ करोड ७९ लाख) रहेको छ। अघिल्लो आ.व.को तुलनामा यस आ.व.मा शेयर तथा ऋण लगानीमा वृद्धि हुनुमा आ.व.२०७७/७८ मा राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकमा शेयर लागानी थप गरिनु र जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि. को ऋण लगानी रकमलाई शेयर लगानीमा परिणत गरिनु समेतको कारण रहेको देखिन्छ, भने ऋण लगानी वृद्धि हुनुमा नेपाल टेलिभिजन र नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई क्रमशः आधुनिक पूर्वाधारका संरचना निर्माण तथा जलविद्युत उत्पादन तथा प्रसारणका पूर्वाधार निर्माणका लागि प्रवाह भएको रकमको कारण रहेको देखिन्छ ।

तालिका ३.१

विगत पाँच आर्थिक वर्षमा कुल लगानी (शेयर र ऋण) को अवस्था

रकम (रु. लाखमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष				
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
औद्योगिक	१२४७३२	१२६२७५	१३८८५१	१४२४५३	१४६२२२
व्यापारिक	३०३८६	२३३००	१२९८००	१३३२२३	१३५०७०
सेवा	३२१९८४	४१६५४०	७२७३६२	८५८२८८	९३८६५१
सामाजिक	४५१९६	४८९१८	५६३१८	५६८१९	५८३१८
जनोपयोगी	२२८११८६	२६५३०४३	३१४०८२१	३५४८६०१	३९२२७०६
वित्तीय	३१७३०९	३७९८४३	४५२७७९	४५६१०९	४७१९२०
कुल जम्मा	३१२०७९३	३६४७९१९	४६४५९३१	५१९५४९३	५६७२८८६
वार्षिक वृद्धि (%)	१३.८७	१६.८९	२७.३६	११.७४	९.१८
	पाँच वर्षको औसत वृद्धि (%)				१५.८१
शेयर लगानी	१५९५७१८	२००३७०८	२६२८५६७	२८८६५८५	३१४६५०७
ऋण लगानी	१५२५०७५	१६४४२११	१९१५३५४	२३०८९५१	२५२६३७९
शेयर लगानी वृद्धि	११.१५	२५.५७	३५.६७	६.१९	९.००
ऋण लगानी वृद्धि	१६.८६	७.८१	१७.२३	१९.७९	९.४२
	औसत शेयर लगानी वृद्धि				१७.५२
	औसत ऋण लगानी वृद्धि				१४.२२

स्रोत: सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालय

आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा शेयर लगानी रु. १ खर्ब ५९ अर्ब ५७ करोड १८ लाख रहेकोमा पाँच वर्षको अवधिमा औसत १७.५२ प्रतिशतले वृद्धि भई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. ३ खर्ब १४ अर्ब ६५ करोड ०७ लाख पुगेको छ। नेपाल सरकारको शेयर लगानीको अधिकांश अंश मूलतः तीन संस्थानमा केन्द्रित रहेको छ। जसमा नेपाल विद्युत प्राधिकरण (४९.०८ प्रतिशत), नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (१९.४१ प्रतिशत) र नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. (४.४२ प्रतिशत) रहेका छन्। यी संस्थानमा गरिएको लगानी ठूला पूर्वाधार निर्माण जस्तै-

जलविद्युत आयोजना, प्रसारण लाइन निर्माण, विमानस्थलको क्षमता विस्तार एवं नयाँ विमानस्थलको निर्माण र ग्रामीण दूरसञ्चारको विस्तार एवं दूरसञ्चार क्षेत्रको नविनतम प्रविधि भित्र्याउने कार्यमा केन्द्रित रहेको देखिन्छ।

समीक्षा अवधिमा नेपाल सरकारले सार्वजनिक संस्थानमा गरेको ऋण लगानी वार्षिक औसत १४.२२ प्रतिशतले वृद्धि भई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. २ खर्ब ५२ अर्ब ६३ करोड ७९ लाख पुगेको देखिन्छ। कुल ऋण लगानीमध्ये नेपाल विद्युत प्राधिकरणमा रु. २ खर्ब २ अर्ब १७ करोड ७५ लाख (८०.०३ प्रतिशत) रहेको छ, जुन रकम नयाँ विद्युत् विकासका आयोजना र प्रसारण लाइन निर्माणमा लगानी केन्द्रित रहेको छ।

३.२ सञ्चालन आय

सार्वजनिक संस्थानको उद्देश्यअनुरूपको सेवा/वस्तु बिक्रीबाट प्राप्त हुनआएको रकम सञ्चालन आयमा गणना गर्ने गरिन्छ। यस्तो सञ्चालन आय आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ४ खर्ब २८ अर्ब ७१ करोड ३४ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. ४ खर्ब ३५ अर्ब १७ करोड ३९ लाख भई १.५१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। कोभिड-१९ को प्रभाव केही हदसम्म कम भएको अवस्थाले व्यावसायिक वातावरणमा केही सहजता आई औद्योगिक र जनउपयोगी क्षेत्रको आयमा सामान्य वृद्धि हुनु र इन्धनको खपत तथा मूल्य वृद्धिको कारणनै प्रमुख रहेको देखिन्छ।

तालिका ३.२

विगत पाँच आर्थिक वर्षमा सञ्चालन आयको अवस्था

रकम (रु. लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
औद्योगिक	७५५६०	७५५७४	७४२४४	६०५३६	६३४५३
व्यापारिक	१६३८७५०	२०७३४७१	२५९९९२०	२१९८४४९	२४०७३७६
सेवा	१४८७५६	२०८१५९	२६०३६२	२२७३७७	१४५६१८
सामाजिक	२००५०	२२८९०	२२४०८	२५०९५	२८१२०
जनउपयोगी	८७७७४३	९५७७७७	१०४०८९२	१०३६६००	१०७४०८६
वित्तीय	४५९७६१	५७०३८४	७१४६१९	७३९०७८	६३३०८७
कुल जम्मा	३२२०६१९	३९०८२५५	४७१२४४६	४२८७१३४	४३५१७३९
वार्षिक वृद्धि/हास (%)	३४.८४	२१.३५	२०.५८	(९.०३)	१.५१
पाँच वर्षको औसत वृद्धि (%)					१३.८५

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सञ्चालन आयमा सबैभन्दा बढी योगदान व्यापारिक क्षेत्रको रहेको छ भने जनोपयोगी क्षेत्र र वित्तीय क्षेत्र क्रमशः दोस्रो र तेस्रो स्थानमा रहेका छन्।

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सञ्चालन आय बढी भएका तीन सार्वजनिक संस्थानमा क्रमशः नेपाल आयल निगम (रु. २ खर्ब ३२ अर्ब ४४ करोड ५७ लाख), नेपाल विद्युत प्राधिकरण (रु. ७० अर्ब ८५ करोड ९९ लाख) र नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. (रु. ३५ अर्ब ९३ करोड ५७ लाख) रहेका छन्।

३.३ प्रशासकीय खर्च

सार्वजनिक संस्थानले प्रशासनिक कार्य र कर्मचारीको तलबभत्ता आदिमा गरेको खर्च प्रशासनिक खर्चअन्तर्गत गणना गरिएको छ, यस्तो खर्च आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ३५ अर्ब ६९ करोड ९९ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. ३६ अर्ब ४६ करोड ९० लाख पुगी २.३८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। यो खर्च आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को सञ्चालन आयको ८.३८ प्रतिशत रहन गएको देखिन्छ।

तालिका ३.३

विगत पाँच आर्थिक वर्षको प्रशासकीय खर्चको अवस्था

रकम (रु. लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
औद्योगिक	८३८३	७४०४	८७३९	९९४३	६५९८
व्यापारिक	३६६६९	९८९२९	९८०५८	२५७०४	२३३९७
सेवा	३७३४९	३७८४२	५९९२५	५९८४६	५७४६२
सामाजिक	८४४२	९०२४०	९९६०९	९३९९६	९६८५५
जनोपयोगी	३३४९३	३८५८२	९९९८२४	९३२५९०	९३७९५८
वित्तीय	९९७९४९	९९००५९	९०६७९९	९२३७२०	९२२४९९
कुल जम्मा	२४२९८९	२२२२४८	३९६०५८	३५६९९९	३६४६९०
वार्षिक वृद्धि/हास (%)	३.६७	(८.२३)	४२.२०	९२.६८	२.३८
पाँच आर्थिक वर्षको औषत वृद्धि					९०.५४

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

प्रशासनिक खर्च बढी रहेका तीन सार्वजनिक संस्थानहरूमा क्रमशः नेपाल दुर सञ्चार कम्पनी , कृषि विकास बैङ्क र नागरिक उड्डयन प्राधिकरण छन्।

३.४ खुद नाफा/नोक्सान

सार्वजनिक संस्थानको समग्र आयबाट समग्र व्यय घटाई हुनआउने रकमलाई खुद नाफा/नोक्सानमा गणना गरिएको छ। यस्तो खुद नाफा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु.२६ अर्ब ३५ करोड ८८ लाख रहेको छ। सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय विवरणअनुसार २२ वटा खुद नाफामा रहेका छन् जसको खुद नाफा रु.३२ अर्ब १९ करोड ३४ लाख रहेको छ। बाँकी २० संस्थान खुद नोक्सानीमा रहेका छन् जसको खुद नोक्सान रु. ५ अर्ब ८३ करोड ४८ लाख रहेको देखिन्छ।

तालिका ३.४
विगत पाँच आर्थिक वर्षको खुद नाफा/नोक्सानको स्थिति

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
औद्योगिक	(३१०७)	१६२०	(३९३७)	(९१४७)	(९४९६)
व्यापारिक	१२०६४७	३८७९१	९०८७१	१२९९३१	(३७०९)
सेवा	१७३२३	४७८८१	२५८७३	(८७७२)	(२६२९४)
सामाजिक	(३७२३)	(२०८५)	(२१०१)	(३०२६)	(२२०४)
जनोपयोगी	१६६४९५	२०३२४३	१९६१६९	२०६३०९	१३०५९०
वित्तीय	११६६४३	१४५०३९	१८२०४०	१६७६८७	१७४७०३
कुल जम्मा	४१४२७७	४३४४८९	४८८९१६	४८२९८२	२६३५८८
वार्षिक वृद्धि/हास (%)	१८.५०	४.८८	१२.५३	(१.२१)	(४५.४२)
पाँच आर्थिक वर्षको औषत वृद्धि					२.१४

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

समीक्षा अवधिमा वित्तीय क्षेत्र खुद नाफामा र अन्य ५ क्षेत्रको कार्यसम्पादन मिश्रित अवस्थामा रहेको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा खुद नाफा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को तुलनामा करिब रु. २२ अर्बले घटेको छ। क्षेत्रगत संस्थानहरूमध्ये व्यापारिक क्षेत्र अघिल्लो आ.व.को तुलनामा करिब १३ अर्ब खुद नाफामा रहेकोमा यस आ.व.मा करिब ३७ करोड नोक्सानमा रहेको छ। व्यापारिक क्षेत्रको नोक्सानीको ठूलो हिस्सा नेपाल आयल निगमको रहेको र अघिल्लो आ.व.मा करिब १३ अर्ब खुद नाफामा रहेको निगम यस आ.व.मा करिब ४३ करोड

नोक्सानमा रहेको वित्तीय विवरणबाट देखिन्छ । यसरी नेपाल आयल निगमको खुद नाफा घट्टनुमा अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्यमा बृद्धि हुँदा लागत अनुसारको मूल्य समायोजन हुन नसक्नुनै प्रमुख कारणको रूपमा रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी, जनपयोगी क्षेत्र अन्तर्गत नेपाल विद्युत प्राधिकरण र नेपाल दुरसञ्चार कम्पनीको गरी करिब ८ अर्ब नाफा घटेको अवस्था छ ।

३.५ सञ्चित नाफा/नोक्सानको अवस्था

पछिल्लो आर्थिक वर्षमा समग्र कारोबारबाट भएको खुद नाफा (कर र लाभांशपश्चात्)/नोक्सान रकम अघिल्लो आर्थिक वर्षसम्मको नाफा/नोक्सान (समायोजन नगरेको) सँग मिलान गरी हुनआउने रकमलाई सार्वजनिक संस्थानको सञ्चित नाफा/नोक्सानमा देखाउने गरिएको छ । यस्तो रकम आर्थिक वर्ष २०७७/७८ सम्ममा रु. ९१ अर्ब ७७ करोड ९३ लाख पुगेको छ भने सो अवधिसम्ममा २२ वटा सञ्चित नाफामा र २० वटा सञ्चित नोक्सानमा रहेका छन् ।

तालिका ३.५

विगत पाँच आर्थिक वर्षको सञ्चित नाफा/नोक्सानको स्थिति

रकम (रु.लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
औद्योगिक	(१४०१६४)	(१३८७८५)	(१६२५०५)	(१७४९५६)	(१८०२६३)
व्यापारिक	१०३०५६	१४३०४४	१२१०६५	२१४७९१	१८९५९२
सेवा	७७४६८	८८४८८	११३३९७	९१११६	५६२८१
सामाजिक	(३२५५२)	(३४१९२)	(३२५१८)	(३५६४४)	(३७६०३)
जनपयोगी	२४५४०५	३३६८९९	४११६२६	५०३६८७	५५२५०३
वित्तीय	२४४९२	२७८७६	१३१९०८	१५६१२५	३३७२८३
कुल जम्मा	२७७७०५	४२३३२९	५८२९७२	७५५११९	९१७७९३
वार्षिक वृद्धि/हास (%)	(१७.१८)	५२.४४	३७.७१	२९.५३	२१.५४
पाँच आर्थिक वर्षको औषत वृद्धि					२४.८१

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

क्षेत्रगत रूपमा विश्लेषण गर्दा जनोपयोगी क्षेत्रमा रु. ५५ अर्ब २५ करोड ०३ लाख, व्यापारिक क्षेत्रमा रु. १८ अर्ब ९५ करोड ९२ लाख, वित्तीय क्षेत्रमा रु. ३३ अर्ब ७२ करोड ८३ लाख र सेवा क्षेत्रमा रु. ५ अर्ब ६२ करोड ८१ लाख सञ्चित नाफा रहेको छ भने औद्योगिक क्षेत्रमा रु. १८ अर्ब ०२ करोड ६३ लाख र सामाजिक क्षेत्रमा रु. ३ अर्ब ७६ करोड ०३ लाख सञ्चित नोक्सान रहेको देखिन्छ।

३.६ नेपाल सरकारले प्राप्त गरेको लाभांश

नेपाल सरकारले गरेको शेयर लगानीको प्रतिफलस्वरूप सम्बन्धित सार्वजनिक संस्थानबाट लाभांश प्राप्त हुने गर्दछ। यस्तो लाभांश रकम आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा रु. ७ अर्ब ७७ करोड ७० लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा आइपुग्दा रु. ६ अर्ब ७२ करोड १४ लाख पुगेको छ। यसरी हेर्दा विगत चार वर्षमा लाभांश रकम उल्लेख्य वृद्धि भएको भएपनि आ.व.२०७७/७८ मा घटी हुन गएको देखिन्छ। कुल शेयर लगानीको तुलनामा लाभांश अनुपात विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २.१४ प्रतिशतमात्र प्रतिफल प्राप्त भएको छ। लाभांश जम्मा ५ वटा सार्वजनिक संस्थानबाट मात्र प्राप्त भएको र यसको ८१.६८ प्रतिशत नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. तथा २.८० प्रतिशत नेपाल आयल निगम लि. बाट प्राप्त भएको छ भने अन्यमा वित्तीय क्षेत्रबाट १५.५२ प्रतिशत लाभांश प्राप्त भएको छ।

तालिका ३.६

विगत पाँच आर्थिक वर्षमा लाभांश प्राप्तिको विवरण

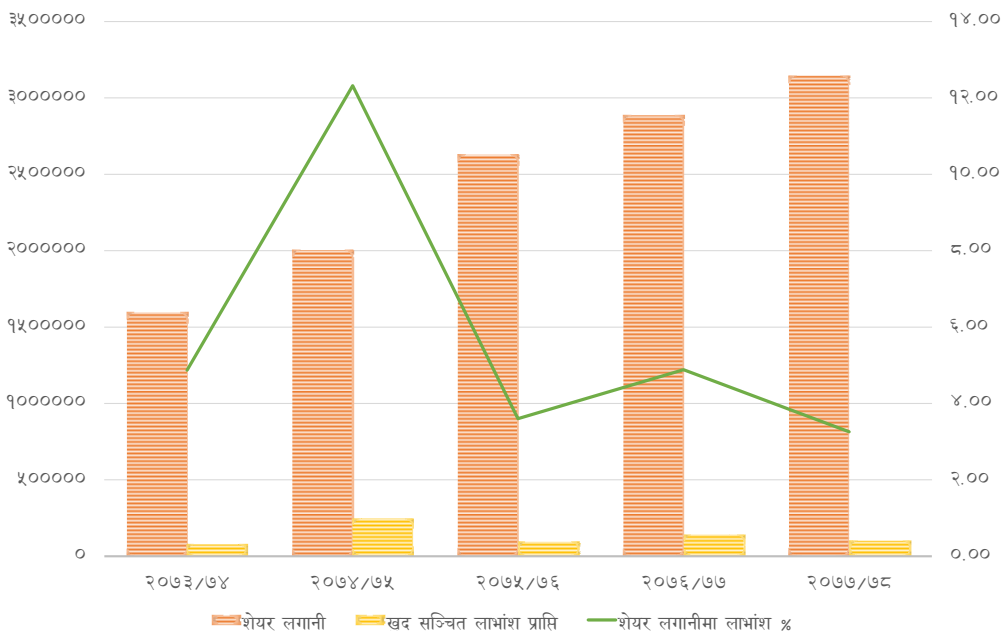
रकम (रु.लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
औद्योगिक	-	-	-	-	-
व्यापारिक	१४५४		५६०५	५१५४७	१८८१
सेवा	८१	१६४३१	३८२३	२५७४	-
सामाजिक	-		-	-	-
जनोपयोगी	६९९९२	७५४८१	७५४८२	६१७७७	५४८९८
वित्तीय	६२४२	७०३६	९७९९	२५०९७	१०४३५
कुल जम्मा	७७७७०	२४६८४८	९४७१०	१४०९९५	६७२१४
वार्षिक वृद्धि/हास	(०.४४)	२७.२३	(४.२८)	४८.८७	(५२.३३)
पाँच आर्थिक वर्षको औषत वृद्धि					(३.८१)

स्रोत: सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालय

रेखाचित्र नं. ३.१

शेयर लगानी र लाभांश अनुपात

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा जनोपयोगी, व्यापारिक, वित्तीय क्षेत्रबाट लाभांश प्राप्त भएको छ भने औद्योगिक, सामाजिक र सेवा क्षेत्रबाट लाभांश प्राप्त भएको छैन।

३.७ शेयरधनीकोष/नेटवर्थ

सार्वजनिक संस्थानको सम्पत्ति र दायित्वको फरक शेयरधनीकोषअन्तर्गत देखाइएको छ जसले संस्थानको चालु वित्तीय स्थितिलाई प्रतिबिम्बित गर्दछ। सार्वजनिक संस्थानको शेयरधनीकोष २०७७/७८ सम्ममा रु. ७ खर्ब ५५ अर्ब ७२ करोड ९९ लाख पुगेको छ भने सो अवधिसम्ममा ३३ वटाको शेयरधनीकोष धनात्मक र ९ वटाको शेयरधनीकोष ऋणात्मक रहेको छ।

तालिका ३.७

विगत पाँच आर्थिक वर्षमा शेयरधनीकोष/नेटवर्थको अवस्था

रकम (रु. लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७६/७७
औद्योगिक	(८०५८३)	(७९२०४)	(९७३९९)	(८७३९६)	(३३३२४)
व्यापारिक	१३२९६६	२३६३९५	३६६०४८	३७०७५८	३५३३६०
सेवा	४७२५२९	१८६९७६३	२०९२६२७	२४८४८८४	२५२९३९४
सामाजिक	२७८५७	३३३७५	९१५५९	८१७६८	७९३४३
जनोपयोगी	१४९९१७९	१८३३९२३	२२९९३५२	२५५२५२५	२८९६१७२
वित्तीय	८४३६७७	१२०१९५७	१४५४३५१	१६३६४१६	१७३२४२७
कुल जम्मा	२८९५६२५	५०९६२०९	६२०६५४६	७०३९०३५	७५५७२९१
वार्षिक वृद्धि/हास	३८.२२	७६.००	२२.१२	१३.११	७.३६
पाँच आर्थिक वर्षको औषत वृद्धि					३१.३८

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

औद्योगिक क्षेत्रको शेयरधनीकोष ऋणात्मक रहेको छ भने अन्य क्षेत्रको धनात्मक रहेको छ। बढी शेयरधनीकोष हुने तीन सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (रु.२ खर्ब ४ अर्ब ४७ करोड ५५ लाख), नेपाल विद्युत प्राधिकरण (रु.१ खर्ब ९२ अर्ब ५३ करोड २९ लाख) तथा नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. (रु. ८९ अर्ब ६८ करोड २१ लाख) रहेका छन् र यी तीनको अंश ६४.४० प्रतिशत हुन आउँछ।

३.८ कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व

विद्यमान कानूनअनुसार दीर्घकालमा तिर्नुपर्ने दायित्व सिर्जना भएको तर त्यसको लागि सार्वजनिक संस्थानले रकमको व्यवस्था नगरेको भएमा त्यस्तो रकमलाई कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्वअन्तर्गत देखाइन्छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ५७ अर्ब ७० करोड ९३ लाख रहेकोमा यस प्रकारको दायित्व आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. ५९ अर्ब ३९ करोड १९ लाख भई २.९१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

तालिका ३.८

विगत पाँच आर्थिक वर्षमा कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्वको अवस्था

रकम (रु. लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
औद्योगिक	२३५६७	५८३८	२००९९	२४०८८	३२३०२
व्यापारिक	४४००	५३३०	७७६३	६७२६	९४७५
सेवा	९२३३	२८०३३	२८५८२	३९४३७	२९४७८
सामाजिक	९३६२८	९६५९५	५५३८	९९९६२	९३३७२
जनोपयोगी	३३९५६२	३२९५७६	३९८२७९	४६६७५८	३२०९६७
वित्तीय	३२८६	९०९८६	२५८२८	३६९२२	९९६३२५
कुल जम्मा	३८५६७७	३८८२७४	४८६०८९	५७७०९३	५९३९९९
वार्षिक वृद्धि/हास	९९.२७	०.६७	२५.९९	९८.७२	२.९९
पाँच आर्थिक वर्षको औषत वृद्धि					९३.३५

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २९ वटा सार्वजनिक संस्थानले कोषमा व्यवस्था नगरिएको र सम्भावित दायित्व रकम यकिन गरेको विवरण पेश गरेका छन्। विद्यमान कानूनअनुसार सार्वजनिक संस्थानले यस्तो दायित्ववापतको रकम यकिन गरेर छुट्टै कोष खडा गरी राख्नुपर्नेमा अझै पनि कतिपयले यस्तो व्यवस्था पालन गरेको पाइएन।

३.९ कार्यरत जनशक्ति

सार्वजनिक संस्थानमा कार्यरत जनशक्ति आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा २८ हजार ३६४ रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २८ हजार २ कायम रही ९.२७ प्रतिशतले घटी भएको देखिन्छ।

तालिका ३.९

विगत पाँच आर्थिक वर्षमा कार्यरत कर्मचारीको अवस्था (संख्यामा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
औद्योगिक	२२४५	२१७२	२१५६	१९५९	१९४३
व्यापारिक	१५६८	१२९१	१४४२	१२७९	१२४०
सेवा	२५७६	२७५९	२९६८	२७९५	२९६०
सामाजिक	१३७३	१३८६	१२५९	१४३८	१२८८
जनोपयोगी	१३२३२	१३९८३	१३९८०	१३४०४	१३०१०
वित्तीय	७४११	६९३१	६९३३	७४८९	७५६१
कुल जम्मा	२८४०५	२८५२२	२८७३८	२८३६४	२८००२
वार्षिक वृद्धि/हास	(२.०२)	०.४१	०.७६	(१.३०)	(१.२७)
पाँच आर्थिक वर्षको औषत वृद्धि					(०.६८)

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

आधुनिक प्रविधिको उपयोग एवं कतिपय संस्थान बन्द तथा एकार्का मा गाभिएकाले सार्वजनिक संस्थानको कारोबार बढ्दै गए पनि समग्र कर्मचारीको संख्यामा वृद्धि भएको छैन।

३.१० लेखा परीक्षणको अवस्था

कार्यसम्पादन स्तर, आर्थिक सुशासन तथा वित्तीय उत्तरदायित्वको मापन गर्ने प्रमुख औजार नै लेखा परीक्षण हो। कानूनले तोकेको विधि र समयसीमाभित्रै लेखा परीक्षण सम्पन्न गरी विवरण सार्वजनिक गरेमा कारोबारको पारदर्शितालाई बल पुऱ्याउने हुँदा सार्वजनिक संस्थानको लेखा परीक्षण गर्न कानुनी रूपमै बाध्यकारी बनाइएको छ। तथापि, अधिकांश सार्वजनिक संस्थानले नियमित रूपमा लेखा परीक्षण गराएका छैनन्।

बुटवल धागो कारखाना लि., नेपाल आयल निगम लि., साझा यातायात, सांस्कृतिक संस्थान, नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि., कृषि विकास बैङ्क लि., राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि., निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष, नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लि., हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी एण्ड डेभलपमेण्ट कम्पनी लि., नेपाल बैङ्क लि., उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि., विद्युत उत्पादन कम्पनी

लि.,नेपाल मेटल कम्पनी लि., धौवादी फलाम कम्पनी लि.र नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि. गरी १६ वटा सार्वजनिक संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ सम्मकै लेखा परीक्षण सम्पन्न गराएका छन्।

दुग्ध विकास संस्थान, जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि., नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा. लि., कृषि सामग्री कम्पनी लि., नेपाल वन निगम लि., औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि., नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि., नेपाल वायुसेवा निगम, राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि., नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, नेपाल रेल्वे कम्पनी लि., गोरखापत्र संस्थान, जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि., नेपाल टेलिभिजन, नेपाल खानेपानी संस्थान, नेपाल विद्युत प्राधिकरण, राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी, नागरिक लगानी कोष, हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लि., नेपाल औषधी लि., खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि., राष्ट्रिय बीमा संस्था(जीवन), विशाल बजार कम्पनी लि. र राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लि., जनकपुर चुरोट कारखाना लि. र राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि. गरी २६ वटा सार्वजनिक संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को लेखा परीक्षण गराएका छैनन्।

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि. ले आर्थिक वर्ष २०७५/७६, २०७६/७७ र २०७७/७८ गरी तीन वर्षको र विशालबजार कम्पनी लि.ले आर्थिक वर्ष २०७३/७४, २०७४/७५, २०७५/७६, २०७६/७७ र २०७७/७८ गरी ५ वर्षको लेखा परीक्षण गराएका छैनन्। त्यसैगरी, राष्ट्रिय बीमा संस्थान (जीवन) ले आर्थिक वर्ष २०६९/७० देखि आर्थिक वर्ष २०७७/७८ सम्म गरी ९ वर्षको लेखा परीक्षण गराएको छैन भने राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लि.ले आ.व. २०७३/७४ देखि २०७७/७८ सम्म गरी ५ वर्षको लेखा परीक्षण गराएको छैन । एकवर्ष ढिला गरी लेखापरीक्षण गर्ने सार्वजनिक संस्थानहरूमा क्रमशः जनकपुर चुरोट कम्पनी लि. र राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि. रहेका छन्।

महालेखापरीक्षकको कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय र सार्वजनिक संस्थानको तालुक मन्त्रालयबाट सार्वजनिक संस्थानको लेखा परीक्षणका लागि आवश्यक प्रबन्ध तथा निर्देशन जारी हुनेगरेको छ। तापनि सबै सार्वजनिक संस्थानले समयमै लेखा परीक्षण सम्पन्न गरी कानूनको परिपालना गर्नुपर्नेमा त्यसो गरेको पाइएन। समयमा नै लेखा परीक्षण नहुँदा वित्तीय पारदर्शिता र आर्थिक अनुशासन कमजोर हुन जान्छ। तसर्थ प्रत्येक सार्वजनिक संस्थानका कार्यकारी प्रमुखलाई लेखा परीक्षणका लागि जिम्मेवार बनाउने र यस विषयलाई निजको कार्यसम्पादनको आधार बनाउनु जरुरी छ।

३.११ बढी खुद नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानहरू

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा बढी खुद नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानमा क्रमशः नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि., नेपाल विद्युत प्राधिकरण, कृषि विकास बैङ्क लि. र राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि. र नेपाल बैंक लि. रहेका छन् । ती सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफा, शेयर लगानी, शेयर लगानीमा खुद नाफा प्रतिशत, सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफामा यी संस्थानको योगदान र सञ्चित नाफा/नोक्सान झल्कने तालिका निम्नानुसार रहेको छ :

तालिका ३.१०

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा बढी नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय स्थिति

रकम (रु. लाखमा)

सि. नं.	संस्थान	खुद नाफा	शेयर लगानी	शेयरमा खुद नाफा प्रतिशत	सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफामा प्रतिशत	सञ्चित नाफा/नोक्सानी
१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	७१२९४	१५००००	४७.५३	२७.०४	४५६२४२
२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	६०९९४	१६४२४५५	३.७१	२३.१४	११०६४०
३	कृषि विकास बैङ्क	३५२७५	१६४२२६	२१.४८	१३.३८	३६५४५
४	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	३४२३६	९९८४८	३७.२७	१२.९८	३४५३८
५	नेपाल बैंक लि.	२९६१२	५७५४२	५१.४६	११.२३	३७३२४
	जम्मा	२३१४११	२१०६०७१			६७५२८९

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

उपरोक्त पाँच सार्वजनिक संस्थानको विगत पाँच आर्थिक वर्षको नाफा/नोक्सानको अवस्था देहायबमोजिम रहेको पाइयो:

तालिका ३.११

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा बढी नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानको विगत पाँच आर्थिक वर्षको खुद नाफा/नोक्सानको अवस्था

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	संथान	आर्थिक वर्ष २०७३/७४	आर्थिक वर्ष २०७४/७५	आर्थिक वर्ष २०७५/७६	आर्थिक वर्ष २०७६/७७	आर्थिक वर्ष २०७७/७८
१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	१५३७२८	१७४८३८	९७५७६	९७४९०	७१२९४
२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१५१२२	३४३९२	९८१२५	११०३८५	६०९९४
३	कृषि विकास बैङ्क	२५६५२	३६५३५	४१९१६	३३३१८	३५२७५
४	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	२७७६३	३८१७५	५०४६५	४३७७३	३४२३६
५	नेपाल बैंक लि.	-	-	२५९६७	२३३२९	२९६१२

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

नेपाल दुरसञ्चार कम्पनी लि., नेपाल विद्युत प्राधिकरण., कृषि विकास बैंक लि. र राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि. समीक्षा अवधिभर खुद नाफामा रहेको देखिन्छ भने नेपाल बैंक लि. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ र त्यसपछिका आर्थिक वर्षमा खुद नाफामा रहेको छ।

खण्ड चार

सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनमा देखिएका चुनौती तथा सुधारको मार्गचित्र

४.१ सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनका चुनौती

मुलुकमा समग्र आर्थिक विकासको गतिलाई तीव्रता दिने, अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवाको उत्पादन तथा बिक्री वितरणलाई प्रभावकारी बनाउने, रोजगारी सिर्जना गर्ने, मूल्यस्थिरता कायम गर्ने, बजारमा प्रतिस्पर्धात्मक वातावरण तयार गर्ने र ठूला भौतिक पूर्वाधार निर्माणलाई गतिशील बनाउने उद्देश्यले सार्वजनिक संस्थानको स्थापना भएको हो। हालको सार्वजनिक संस्थानको कार्यसम्पादन स्तरलाई विश्लेषण गर्दा यी उपलब्धिहरू हासिल गर्न केही संस्थानहरू सफलता भएका छन् भने कतिपय संस्थानले अझै अपेक्षाकृत रूपमा सञ्चालन सक्षमता हासिल नहुने नसकि सरकारको लागि वित्तीय बोझको रूपमा रहन पुगेका छन्।

संस्थानको समग्र आर्थिक तथा वित्तीय अवस्थाको विश्लेषण गर्दा मिश्रित उपलब्धि देखिन्छ। वित्तीय क्षेत्र, जनोपयोगीलगायत अन्य क्षेत्रका केही संस्थानको व्यावसायिक कार्यकुशलता र सञ्चालन नतिजा सन्तोषजनक रहेको छ। केही ठूला आकारका संस्थान र उद्योगहरूको अवस्था तत्काल सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ। हालसम्म राम्रो कार्यसम्पादन भएका संस्थानहरूलाई जोगाउने र समस्याग्रस्त संस्थानको प्रभावकारी ढङ्गबाट सुधार गर्ने चुनौती सरकार सामु अझैपनि टङ्कारो रूपमा रहेको छ। गैरव्यावसायिक सोच र कार्यशैली, सञ्चालन कार्यकुशलतामा कमी, प्रक्रियामुखी निर्णय, संस्थागत सुशासनको कमी, पारदर्शिता, व्यावसायिकता र जवाफदेहिताको कमजोर प्रबन्धलाई सुधार नगर्ने हो भने आगामी दिनमा समेत सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन र व्यवस्थापन थप चुनौतीपूर्ण बन्दै जाने देखिन्छ। सार्वजनिक संस्थानको व्यावसायिक सम्भावना, स्रोत र साधनको उपलब्धता, जनशक्ति र संरचनागत सफलतालाई अभिवृद्धि गर्न सरकारको तर्फबाट सुधारका विविध प्रयास हुँदा हुँदै पनि सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालनमा निम्नानुसार चुनौतीहरू कायमै रहेका छन्:

१. सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन व्यवस्थापन, अनुगमन-मूल्याङ्कन, सम्पत्तिको विवेकपूर्ण परिचालन, निरन्तर सुधारका लागि अध्ययन-अनुसन्धान तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन लगायतका विविध पक्षमा नियमक संरचनाका रूपमा नेतृत्वदायी भूमिका खेल्ने निकायको आवश्यकता देखिएको।

२. सार्वजनिक संस्थानमा उद्यमशीलता र सार्वजनिकतालाई समिश्रण गरी वस्तु तथा सेवाको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्ने, बजार पहुँच विस्तार गर्ने, व्यवस्थापकीय क्षमता बढाउने र निजी क्षेत्रसँग प्रतिस्पर्धा गरी सञ्चालन दक्षता बढाउन खरीद, मूल्य निर्धारण एवं जनशक्ति व्यवस्थापनमा सरकारी परनिर्भरता कायमै रहेको।
३. सञ्चालनमा रहेका सार्वजनिक संस्थानको उच्चतम स्तरको व्यवस्थापकीय सक्षमता परिचालन गर्न आवश्यक देखिएको।
४. सार्वजनिक संस्थानको मानव संसाधनको कार्यक्षमता, उत्पादकत्व, कार्यकुशलता बढाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन थप सुधार गरी बढ्दो प्रशासकीय खर्च नियन्त्रणका लागि सार्वजनिक संस्थानको कर्मचारी संख्यालाई उपयुक्त आकारमा राख्न नसकिएको।
५. सार्वजनिक संस्थानका कर्मचारीहरूको सेवा सुविधा, अवसरको वितरण र वृत्ति विकास लगायतका विषयमा एकरूपता कायम गर्न आवश्यक छ।
६. बन्द अवस्थामा रहेका सार्वजनिक संस्थानको अचल सम्पत्ति घरजग्गा, मेसिनरी सामान तथा अन्य सम्पत्तिको एकिन अभिलेखन, उपयोग तथा परिचालन गर्न आवश्यक छ।
७. सार्वजनिक संस्थानमा कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व (Unfunded Liability) निरन्तर रूपले बढ्दै गएको।
८. संस्थान सञ्चालनमा संस्थागत सुशासन (Corporate Governance) प्रवर्द्धन गर्दै पारदर्शिता र जवाफदेहिता, व्यावसायिकता, नवीन अन्वेषण र प्रविधिको प्रयोग वित्तीय अनुशासन, मितव्ययिता पद्धति विकास गर्ने कार्य अपेक्षाकृत रूपले प्रभावकारी हुन नसकेको।
९. संस्थानका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको नियुक्ति योग्यता र क्षमताको आधारमा खुला प्रतिस्पर्धाबाट गर्ने कार्य वैज्ञानिक र वस्तुनिष्ठ हुन नसक्नुकासाथै निजको वार्षिक कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको आधारमा सुविधा, दण्ड र पुरस्कार प्रणालीलाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याउन नसकिएको।

१०. सार्वजनिक संस्थानको व्यवस्थापकीय सुधार, कार्य क्षमता अभिवृद्धि हुन नसक्दा दैनिक प्रशासनिक खर्च, तलब भत्ता लगायतका अनिवार्य दायित्वको व्ययभार बढ्दै गएको।
११. केही सार्वजनिक संस्थानहरू निरन्तर घाटामा सञ्चालन हुँदा त्यसबाट सिर्जित वित्तीय जोखिम (Fiscal Risk) ले सरकारमाथि वर्सेनि आर्थिक दायित्व एवं भार बढ्दै गएकोले त्यसलाई घटाउने उपाय अवलम्बन गर्न संस्थानको पुनर्संरचनामा गरी सञ्चालन गर्न नसकिएको।
१२. सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन एवं व्यवस्थापन फरक-फरक कानूनबाट भएकोले सञ्चालक समितिको संख्या एवं योग्यता, व्यवस्थापकको योग्यता, क्षमता तथा नियमन सुपरिवेक्षण जस्ता विषयमा विविधता रहेको हुँदा एकरूपता कायम गर्न एकीकृत ऐन, कार्यविधि र निर्देशिका तयार गरी सोही बमोजिम संस्थान सञ्चालन, व्यवस्थापन, अनुगमन र मूल्याङ्कन हुन नसकेको।
१३. सरकारको सहभागितामा सञ्चालन गरिरहन आवश्यक नदेखिएका संस्थानमा रहेको नेपाल सरकारको शेयर छनौटपूर्ण आधारमा उपयुक्त विधि र प्रक्रियाबाट विनिवेश गरी निजीकरणप्रति सर्वसाधारणको दृष्टिकोण सकारात्मक बनाउने प्रक्रियालाई निरन्तर दिन नसकिएको।
१४. बन्द प्रायः रहेका संस्थानहरू सम्भाव्यताको आधारमा गर्ने सञ्चालन वा विनिवेश गर्ने भन्ने विषयमा नीतिगत स्पष्टता हुन नसकेको।
१५. सञ्चालनमा रहेका केही सार्वजनिक संस्थानहरूमा व्यवस्थापकिय कमजीरी र ट्रेड युनियनको हस्तक्षेपका कारण संरचनात्मक सुधार गर्ने तथा कार्य सम्पादनमा सुधारमा असर परेको।
१६. कतिपय सार्वजनिक संस्थानहरूमा सरकारबाट प्रतिवद्धता व्यक्त गरिएका अनुदान लगायतका आर्थिक श्रोतहरू निकास हुन नसकेको अवस्था रहेको छ भने केही संस्थानमा सरकारले देखाएको भन्दा फरक आर्थिक लगानी रहेको तर सोको एकिन विवरण तयार हुन नसकेको।

१७. निजीकरण गरिएका सार्वजनिक संस्थानले निजीकरणको उद्देश्य र सम्झौतानुसार कार्यसम्पादन सुधार ल्याए नल्याएको सम्बन्धमा निजीकरण पश्चातको सुपरिवेक्षण अनुगमन तथा मूल्याङ्कन हुन नसकेको।

४.२ नेपालमा सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनको आगामी मार्गचित्र

नागरिकको संविधानप्रदत्त मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त र नीति, आवधिक योजना तथा सरकारका वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन र विपद्को समयमा अत्यावश्यक पर्ने वस्तु तथा सेवाको नियमित र सुलभ आपूर्तिको लागि सार्वजनिक संस्थानको सान्दर्भिकता थप सशक्त बनेको छ। कानुनी व्यवस्था, स्रोत तथा बजारलगायतका पक्षमा सार्वजनिक संस्थानको सुधार गरी कार्यसम्पादनस्तर उकास्न आगामी दिनका लागि संस्थानको प्रभावकारी सञ्चालन र व्यवस्थापनको मार्गचित्र देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएको छः

१. नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्था:

- (क) सार्वजनिक संस्थानको कुशल एवं व्यावसायिक सञ्चालनका लागि सार्वजनिक संस्थान सञ्चालन तथा व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्ने।
- (ख) सार्वजनिक संस्थानलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न सञ्चालन र व्यवस्थापनसम्बन्धी एकीकृत कानुन तर्जुमा गर्ने। लगानी खाका, प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको नियुक्ति, कर्मचारीको सेवा सुविधासम्बन्धी मापदण्ड निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न र तालुक मन्त्रालयले प्रभावकारी अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको एकीकृत कार्यविधि र निर्देशिका सहित भरपदो संयन्त्र बनाउने।
- (ग) वर्तमान स्थानीय/राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय परिवेश तथा त्यसले निम्त्याएको सामाजिक-आर्थिक स्थितिको विश्लेषणका आधारमा स्पष्ट सोच सहितको सार्वजनिक संस्थान सञ्चालन कार्य योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने।
- (घ) नेपाल सरकारले सार्वजनिक संस्थानमा गर्नुपर्ने लगानीलाई व्यवस्थित र प्रतिफलयुक्त बनाउन सार्वजनिक संस्थान लगानी नीति तर्जुमा नीति कार्यान्वयन गर्ने।

२. प्राथमिकता निर्धारण र वर्गीकरण:

- (क) सार्वजनिक संस्थानले प्रदान गर्ने सेवा, प्रतिस्पर्धा, सञ्चालन लागत एवं संस्थानको सान्दर्भिकता विश्लेषण गरी हाल सञ्चालनमा रहेका संस्थानहरूमध्ये सरकार संलग्न रहनुपर्ने, विनिवेश गर्नुपर्ने, सार्वजनिक निजी साझेदारीमा सञ्चालन गर्नुपर्ने, व्यवस्थापन करारमा दिने, पूर्णरूपमा निजी क्षेत्रलाई सञ्चालन गर्न दिने तथा खारेज गर्नुपर्ने गरी प्राथमिकता निर्धारण र वर्गीकरण गर्नुपर्दछ।
- (ख) सार्वजनिक संस्थानको कार्यसम्पादनस्तर, व्यावसायिकता र समग्र सक्षमताको नियमित रूपमा अध्ययन-विश्लेषण गरी तदनुसारका सुधारका कदम अगाडि बढाउन पेशाविद् र विज्ञ समूह गठन गरी निरन्तर रूपले सुधार तथा विकासका कार्य गर्ने।
- (ग) सञ्चालनमा रहेका संस्थानहरूलाई वर्गीकरण गरी सरकारले सञ्चालन गर्नुपर्ने, निजी क्षेत्र आकर्षित नहुने र राष्ट्रिय आवश्यकताका सार्वजनिक संस्थानहरू सरकारले सञ्चालन गर्ने र निजी क्षेत्रले सञ्चालन गर्दा व्यवस्थापकीय कार्यकुशलता अभिवृद्धि हुने, उत्पादकत्व बढ्ने प्रकृतिका संस्थानलाई निजीकरणको प्रकृत्यामा लिने।

३. संस्थानको पुनर्संचालन तथा पुनर्संरचना:

- (क) हाल सञ्चालनमा रहेका सार्वजनिक संस्थानमध्ये ठूला संस्थानको आवश्यकता, सान्दर्भिकता र कार्यप्रकृतिका आधारमा पुनर्संरचना गर्न आवश्यक छ। समान उद्देश्य तथा एकै प्रकृतिका कार्य गर्ने विभिन्न संस्थानलाई एकापसमा गाभ्ने (Merger), प्राप्ति गर्ने (Acquisition) तथा ठूला संस्थानलाई कार्य विशिष्टिकरणका लागि छुट्याउने (Unbundling) नीतिको कार्यान्वयन गर्दै जाने।
- (ख) सार्वजनिक संस्थानलाई संघीय शासन प्रणाली अनुरूप संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अपन्वत्व र स्वामित्व प्रवर्द्धन हुने गरी साझेदारी ढाँचा र सार्वजनिक-निजी साझेदारी ढाँचामा सञ्चालन गर्न आवश्यक अध्ययन गर्ने।
- (ग) विविध कारणले सञ्चालनको सम्भावना नै नभएका, बन्द एवं रुग्ण सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनको सम्भावना नरहेको भए त्यस्ता संस्थानलाई खारेजी पुनः सञ्चालन वा बहिर्गमन सहितको कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने। बन्द रहेका र खारेज गरिएका संस्थानको जग्गा, भवन, मेशिनरी र पाटपूर्जाको

प्रतिफलयुक्त क्षेत्रमा उपयोग तथा कागजातहरूको सुरक्षा गर्न आवश्यक विधि र संयन्त्र बनाउने।

(घ) सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा शासकीय व्यवस्थापनका साझेदार निजीक्षेत्रको स्वामित्व र अपनत्व अभिवृद्धि गर्ने, संस्थानको सञ्चालन ढाँचा, सेवा प्रवाहको तौर तरिकालाई मितव्ययी बनाउने।

४. व्यवस्थापकीय सुधार:

(क) प्रत्येक संस्थानको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतसँग तालुक मन्त्रालयले कार्यसम्पादन सूचक निर्धारण गरी कार्यसम्पादन उपलब्धिको न्यूनतम मापदण्ड तोकी प्रत्येक वर्ष कार्यसम्पादन सम्झौता गर्ने, आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिनाभित्र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने र मूल्याङ्कनको नतिजाको आधारमा नियुक्तिले निरन्तरता पाउने वा अवकाश दिने व्यवस्था मिलाउने।

(ख) सार्वजनिक संस्थानलाई छरितो बनाई उत्पादकत्व र कार्यक्षमता प्रभावकारी बनाउन संस्थानको व्यावसायिक योजना र कार्यबोझको आधारमा नयाँ सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (Organization and Management Survey) गरी कर्मचारीको संख्या उपयुक्त आकारमा राख्ने नीतिलाई प्रभावकारी रूपले कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ। प्रत्येक कर्मचारीले सम्पादन गर्नुपर्ने कामको स्पष्ट विवरण र कार्यसूचकहरूको निर्माण गरी संस्थानको कार्यसम्पादनलाई कर्मचारीको वृत्ति विकाससँग आवद्ध गर्ने नीति अवलम्बन गर्ने।

(ग) सार्वजनिक संस्थानमा आर्थिक अनुशासन कायम गर्न संस्थानको लेखापरीक्षण कार्यलाई नियमित गर्ने, लेखाप्रणालीलाई वैज्ञानिक, पारदर्शी र अन्तर्राष्ट्रिय लेखामान अनुरूप बनाउने र सबै संस्थानमा पूर्णरूपमा नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मानहरू (Nepal Financial Reporting Standards) कार्यान्वयन गर्ने।

(घ) समयमै लेखा परीक्षण सम्पन्न गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई कडाइकासाथ कार्यान्वयन गर्ने। आन्तरिक नियन्त्रण र आन्तरिक लेखा परीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउने।

(ङ) सरकारले सार्वजनिक संस्थानको व्यावसायिक योजनाका आधारमा आर्थिक र वित्तीय सम्भाव्यता देखिएका संस्थानमा मात्र लगानी गर्ने। सम्भाव्य दायित्व र नोक्सानी ब्यहोर्न कोष खडा गर्ने। साथै, संस्थानको जोखिम ब्यहोर्ने क्षमता अभिवृद्धि गर्न पुँजी वृद्धि योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउने।

- (च) सरकारको ठूलो लगानी रहेका नेपाल विद्युत प्राधिकरण, नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम लगायतका संस्थानमा सुधारका लागि विशेष कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ। ठूलो कारोबार भएका केही सार्वजनिक संस्थानलाई पर्याप्त पुँजी र नवीनतम प्रविधिमाफत प्रतिस्पर्धी बनाउन उपयुक्त विधि तय गरी रणनीतिक साझेदार (Strategic Partner) भित्र्याउने कार्यक्षेत्रगत खण्डीकरण वा व्यवस्थापन करारमा दिने नीति अवलम्बन गर्ने।
- (छ) सार्वजनिक संस्थानको सेवामा सुधार गरी गुणात्मकता अभिवृद्धि गर्न विद्युतीय अभिलेख तथा सूचाना प्रणालीको अवलम्बन गर्ने।
- (ज) संस्थानको वित्तीय व्यवस्थापनलाई सुदृढ गर्ने, अन्तरनिकाय समन्वय, तादाम्यता र सामान्यस्यता कायम गर्ने, संस्थानमा नतिजामूलक व्यवस्थापन शैली अवलम्बन गर्ने, आफै धानिन सक्ने संस्थानको हकमा कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली अवलम्बन गर्ने र नतिजा मूल्याङ्कनका परिसूचक तयार गरी कार्यसम्पादन मापण गर्ने परिपाटी अवलम्बन गर्ने।

५. निजीकरण व्यवस्थापन:

- (क) निजीकरण गरिएका संस्थानमा लामो समयदेखि समाधान हुन नसकेका विवादहरूको विश्लेषण गरी यथोचित निरूपण गर्ने। यसका लागि त्यस्ता विवाद अध्ययन-विश्लेषण गरी समाधान गर्न उच्चस्तरीय निजीकृत संस्थान विवाद व्यवस्थापन संयन्त्र बनाउने।
- (ख) निजीकरण गरिएका संस्थानको सम्झौतामा उल्लिखित प्रावधान कार्यान्वयन भए नभएको विषयमा सम्बन्धित निकायबाट अनिवार्य रूपमा वर्षको एकपटक अनगुमन गरेर सम्झौताको पूर्णपालना भए नभएको प्रतिवेदन अर्थ मन्त्रालयमा पठाई सोको कार्यान्वयन गराउने।
- (ग) सार्वजनिक संस्थानको निजीकरण गर्दा करार/ सम्झौतामा उल्लेख भएका जग्गा तथा अन्य सम्पत्तिको यकिन गरि प्रतिवद्धता बमोजिम जग्गा हस्तान्तरण गर्ने र आर्थिक कारोवारको राफसाफ गर्ने।
- (घ) निजीकरण भएका संस्थानबाट निजीकरणको उद्देश्य बमोजिम कार्य सम्पादनमा सुधार भएनभएको, उत्पादन तथा रोजगारीमा वृद्धि भएनभएको लगायतका विषयमा अध्ययन गरी आगामी निजीकरण प्रकृत्यामा सम्झौता स्वरूप मूल्याङ्कनका आधार विधि र ढाँचाको पुनरावलोकन तथा परिमार्जन गर्ने।

(ड) सम्झौताको पालना नगर्ने निजीकृत कम्पनीका सञ्चालक/लगानीकर्तासँग भएका सम्झौताको शर्तबमोजिम कारबाही प्रक्रिया अगाडि बढाउने।

खण्ड पाँच

सार्वजनिक संस्थानको तथ्याङ्कीय विवरण

सार्वजनिक संस्थानको तथ्याङ्कीय विवरण

सि.नं.	विवरण
५.१	सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय कार्यकुशलतासम्बन्धी संक्षिप्त विवरण
५.२	सार्वजनिक संस्थानहरूको २०७८ आषाढ मसान्तको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण
५.३ (क)	सार्वजनिक संस्थानको आ.व.२०७७/७८ को खुद नाफा/नोक्सान विवरण
५.३ (ख)	सार्वजनिक संस्थानको एकीकृत वासलात
५.३ (ग)	सार्वजनिक संस्थानको एकीकृत नाफा/नोक्सान
५.४	सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको लगानी र प्राप्त लाभांशको विवरण (संस्थानको वित्तीय विवरण अनुसार)
५.५	सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको लगानी र प्राप्त लाभांशको विवरण (सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको वित्तीय विवरण अनुसार)
५.६	सार्वजनिक संस्थानको शेयर लगानी संरचना
५.७	सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चालन/बिक्री आय
५.८	सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफा/नोक्सान
५.९	सार्वजनिक संस्थानको प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित) को विवरण
५.१०	खुद नाफाका आधारमा प्रतिकर्मचारी योगदान
५.११	नेपाल सरकारको शेयर लगानीमा देखिएको फरक रकम
५.१२	नेपाल सरकारको ऋण लगानीमा देखिएको फरक रकम
५.१३	सार्वजनिक संस्थानहरूको सञ्चित नाफा तथा नोक्सान रकमको विवरण
५.१४	कोषमा व्यवस्था नभएको सम्भावित दायित्वको विवरण (आ.व.२०७७/७८)
५.१५	विगतमा विनिवेश वा खारेज गरिएका सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारबाट दायित्व भुक्तानी गर्न गरिएको लगानी विवरण
५.१६	सार्वजनिक संस्थानको शेयरधनीकोष (नेटवर्थ)
५.१७	सार्वजनिक संस्थानको डेब्ट/इक्विटी अनुपात
५.१८	नेपाल सरकारबाट हस्तान्तरित पुँजीको विवरण (आ.व. २०७७/७८ मा डिफर्डका रूपमा देखाएको)
५.१९	नेपाल सरकारबाट सार्वजनिक संस्थानलाई आ.व.२०७७/७८ मा प्रदान गरिएको अनुदान (सब्सिडी) विवरण
५.२०	सार्वजनिक संस्थानको विवरण

नोट: नेशनल कन्सल्टन्ट कम्पनी लि. र नेपाल ईन्जिनियरिङ्ग कन्सल्टेन्सि प्रा. लि. को कारोबार निरन्तर शुन्य रहेकोले यी सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय विवरणमा समावेश गरिएको छैन।

५.१ - सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय कार्यकुशलतासम्बन्धी संक्षिप्त विवरण

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	खुब नाफा रकम (रु.लाखमा)			खुब पुँजी लगानी रकम (रु.लाखमा)			कर्मचारी संख्या		
		आ.व. २०७७/७८ वास्तविक	आ.व. २०७८/७९ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७९/८० को अनुमान	आ.व. २०७७/७८ वास्तविक	आ.व. २०७८/७९ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७९/८० को अनुमान	आ.व. २०७७/७८ वास्तविक	आ.व. २०७८/७९ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७९/८० को अनुमान
	औद्योगिक									
१	दुग्ध विकास संस्थान	(१,६७१)	(४९९)	१९४	३१,७७५	३२,३५३	३१,०५२	७७६	७०५	१,०६३
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१९१	२६४	३४०	५,८८५	३,९४९	४२,८८५	२५७	२५७	२५७
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	(१,७०४)	(४०६)		७,९३६	४,०६७		४३१	३५४	३५४
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	(३४)	(४३)	(४७)	१,२९३	२९,१८६	२९,१८६	११	१०	१०
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	(१,३७४)	(१,१३५)	(१,१८९)	(४,९७२)	(५,९६६)	(७,१५९)	९३		
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	(३,०६०)	५२०	९८१	७६,६०१	१७,८०३	१८,५६२	३३०	३२०	३५०
७	नेपाल ओरिएन्ट म्याग्नासाइट प्रा.लि.	(१,४८४)	१,८८०	२,१९४	(२६,०७५)			१९	१९	१९
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	(३५६)			(१३,०६९)			५		
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	-	-	-	२,४६५	-	-	९	-	-
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	(५)	-	-	२,५६५	-	-	१२	-	-
	जम्मा	(९,४९६)	४८२	२,४७३	८४,४०३	८१,३९२	११४,५२६	१,९४३	१,६६५	२,०५३
	व्यापारिक									
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	१,२२४	१,२८५	१,३५०	२६,११८	२१,७३९	२२,८२६	२२४		
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	(५३४)	(५३४)	१,०००	२५,३५४			२८०	२२७	४१३
१३	नेपाल आयल निगम लि.	(४,३०२)	(४,४०५)	२७४	३५६,४००	१३७,६६६	१७६,५६६	६२३	८७२	८७२
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	(९६)			६,६४७			११३	११३	११३
	जम्मा	(३,७०९)	(३,६५४)	२,६२३	४१४,५१५	१५९,४०५	१९९,३९२	१,२४०	१,२१२	१,३९८
	सेवा									
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	५	९८२		५७७,७१८	२८,७४३,२९		२२७		
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था के.लि.	७६७	१,०११	४५१	५,०८७	५,८६४,००	६,०५६	१२५	१२५	१२५
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	(३६,६३०)	(३८,३२१)		३५१,११५			१,३३८		
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	(२८५)			२५			८	८	९
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	७,३४१	५७६		२,२७९,१०९			८५२	१,१२२	१,१२२
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	(५४)			२,४३७			२१		
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	१,४३७			३७,७१२			२६८		
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	(१६५)			२,९६०			८०		
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	१,२८९			४८,६९०			४१		
	जम्मा	(२६,२९४)	(३५,७५२)	४५१	३,३०४,८५२	३४,६०७	६,०५६	२,९६०	१,२५५	१,२५६

५.१ - सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय कार्यकुशलतासम्बन्धी संक्षिप्त विवरण

क्र.सं	सार्वजनिक संस्थानको नाम	खुद नाफा रकम (रु.लाखमा)			खुद पुँजी लगानी रकम (रु.लाखमा)			कर्मचारी/कामदार संख्या		
		आ.व. २०७७/७८ वास्तविक	आ.व. २०७८/७९ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७९/८०को अनुमान	आ.व. २०७७/७८ वास्तविक	आ.व. २०७८/७९को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७९/८० को अनुमान	आ.व. २०७७/७८ वास्तविक	आ.व. २०७८/७९ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७९/८०को अनुमान
	सामाजिक									
२४	सांस्कृतिक संस्थान	(२४१)			(१,५८३)			४४		
२५	गोरखापत्र संस्थान	(८०६)	१,०९१	१,५००	१,५१८	३,३४६	४,८९४	२९७		
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	७२२	७९४	८४१	७८,४७९			४८७	५०५	४९५
२७	नेपाल टेलिभिजन	(१,९०९)	१,९०९		१७,०५५	१७,०५५		३७५		
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	३०			२४,०२४			८५		
	जम्मा	(२,२०४)	३,७९४	२,३४१	११९,४९२	२०,४०१	४,८९४	१,२८८	५०५	४९५
	जनोपयोगी									
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	(३,६३७)	(२,०३७)	(१,४२६)	९३,६२४			६१६	९३३	९३३
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	६०,९९४	१२१,२१३	१४३,८९८	४,१९०,१४५	४,३०७,२०७	४९७,४७४	८,३९४	११,१८७	११,१५६
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	७१,२९४	७७,७४३	८२,२३९	१,१२९,२२४	९४५,१२६	८६७,०६२	३,९३९	३,९३९	३,९३९
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	७५५	३८५	(४२४)	४४,७४५	४५,६६४	५०,२३०	३१	२३	२५
३३	राष्ट्रिय प्रसारण प्रिड कम्पनी	१,१८२			३९,९६५			३०		
	जम्मा	१३०,५९०	१९७,३०५	२२४,२८७	५,४९७,७०३	५,२९७,९९८	१,४१४,७६७	१३,०१०	१६,०८२	१६,०५३
	वित्तीय									
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	३५,२७५	४६,८९९	४६,८९९	३१५,०५१			२,४०२		
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	५६३			३३४,५९३			१०८		
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	३,६०३			८२,७५५			८८		
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	३४,२३६	५१,४४३	४६,०६१	२८६,७४३	३३५,७६६	३७३,५११	२,१८७	२,८७८	
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	२१,५०९	२४,३०३	२६,७३४	१६८,१४९			७७	८२	८२
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	१९,४०६	१५,५०६		६८,९७७	२५,०४२		४४		
४०	नागरिक लगानी कोष	२२,५०२	१७,८६०	२२,७५३	२,०२२,४४४	२२४,०५७	२३८,८८१	१३०	१५०	१६९
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट लि.	७,९९७	१०,१६५	११,१९०	१९५,१६९			२१	३१	३१
४२	नेपाल बैङ्क लि.	२९,६१२	४२,६३८		५५३,१६७			२,५०४		
	जम्मा	१७४,७०३	२०८,८१४	१५३,६३७	४,०२६,७६५	४,८४,८६५	६१२,३९२	७,५६१	३,१४१	२८२
	कुल जम्मा	२६३,४८९	३७१,०९०	३८४,८१४	१३,४४७,७३३	६,१७८,६६८	२,३४२,०२८	२८,००२	२३,८६०	२१,५३७

५.२ - सार्वजनिक संस्थानको २०७८ आषाढ मसान्तको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	पुंजी तथा दायित्व										सम्पत्ति					
		मुक्ता पुंजी	रोवर डिभिजन	रोवर सगानी बाणत प्राप्त प्रथमानुस रकम	चरोडा कोष	संविता नाफा/नोखान	बचत तथा विरकालीन ऋण/नैर बाधु दायित्व	बचतकालीन ऋण/वित्तिय	बाधु र अन्य दायित्व तथा व्यवस्था	कुल चग्ना	खुद स्थिर सम्पत्ति	सगानी	कर्मा सगानी	पगार तथा बैङ्क मौज्जात	बाधु सम्पत्ति	अन्य सम्पत्ति	कुल चग्ना
औद्योगिक																	
१	दुग्ध विकास संघान	३,६६४			२३,४०८	(८,७४४)	१३,४६७		११,९३८	४३,७१३	२६,६७२	३४८		१२,६९९	३,४३२	४६३	४३,७१३
२	प्रविष्टि उन्मादन तथा प्रमोशन कं. लि.	२७४		१,१४६	२	३,१४८	१,२९३		३,१३८	९,०२३	१,२७७	२,०००		१,३३४	४,४१३		९,०२३
३	टिरोडा सिमेन्ट उद्योग लि.	९,००७				(७,८८७)	६,८१६	४,४४१	३,१०७	१४,४९३	२,८४२			६३१	९,४८०	२,४४०	१४,४९३
४	बनकपुर चुटेड कारखाना लि.	४०८			४४४	(२९,१२३)	२९,४६३	९	१,२६०	२,४६३	२३४	४९४		७९३	१,०४१		२,४६३
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	७४४			३०९	(१८,४४६)	१२,४२०	४,७११	२,९००	२,६३९	४४८	१३		१,१८४	९९३		२,६३९
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	३६,४८१			६०,७४९	(४४,४९१)	३४,४८२		१६,९२४	९२,७२६	७७,०३३	६००		१६१	१,४२,०६	७३४	९२,७२६
७	नेपाल ओरिड म्यान्ससर्ट प्रा.लि.	४,४००			(४७,२८८)	१६,७१३	४१७		३०,७६९	४,२१०	३,१४४			१,२९६	७७१		४,२१०
८	नुदबल धानो कारखाना लि.	३,७३१			(१,६६१)	(१७,४४७)	३,४०८		१३,९९४	९२६	७४९			११६			९२६
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	१,७८३		१७		०	६६४		४४४	२,९१९	२,८४४			४	४०	१०	२,९१९
१०	डीवाइ फलस कम्पनी लि.	२,४००				६४			१०	२,४७४	६८०	१,४००		३४९	३४		२,४७४
जम्मा		६३,१०४	-	१,१७३	८२,६६२	(१८०,२६३)	११७,७२७	९,६८८	८३,९९६	१७७,७८७	११४,९२२	४,९४६	-	१७,२३०	३४,१६२	४,४१८	१७७,७८७
व्यापारिक																	
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	८,९१४				४,८९८	११,३०६		४८,९३७	८४,०४६	११,७०९	४,४१४		४०,२९७	१७,६३४		८४,०४६
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	११,४९८			२०,१९४	(१०,०३४)	३,४९३		१७,९०७	४३,२४७	३,३१७	१६,११२		३,१४७	२०,४९१		४३,२४७
१३	नेपाल आक्स निगम लि.	११०,०००			४,२७८	(१८६,४४१)	४४,४७०		२२२,१८७	४७८,४८७	६९,४४१	१९६,२७०	१,८७९	१,६४,४८३	१,७१,२४४	४,२६९	४७८,४८७
१४	नेपाल जन सिगार लिमिटेड	१,१६१			१,७२४	१,७७०	१,९९२		१,६१९	८,२६६	३,१८९			४६८	४,८४२	६४७	८,२६६
जम्मा		१३१,६७४	-	-	३२,०९४	१८९,४९२	६१,१४४	-	३००,६४०	७१४,१६६	८६,७३७	२१७,७९७	१,८७९	२१८,४०६	१,८४,३२०	४,९२६	७१४,१६६
बैंक																	
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थान लि.	२९,३४३			४०६,८६४	४,२४३	१३६,२४७		१,१११	४७८,८२९	४,७४४	४,४४,७२४		१६,०६२	२,०१३	३२७	४७८,८२९
१६	नेपाल पारवहन तथा योजना व्यवस्था कं.लि.	१२२			७९४	४,१७०			७०४	४,७९२	२७६	७६६		३,९४८	८०१		४,७९२
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	१,६२३			७४,७४३	(१२३,७७३)	३९,८४३		१३३,४८६	४८४,६०१	३९४,०६९	६२		७,९४२	४,४,४८६	२६,०२२	४८४,६०१
१८	संविधान उपायकाल तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	७९			७६	(१,०६१)	९३०		२९४	३१९	२	३०		२८१	६		३१९
१९	नेपाल नागरिक उड्डान प्राधिकरण	४७४,१९८			१,३०४,४२८	१६६,०८८	२३४,३४४		७०,८६२	२,३४९,१७१	२,०२३,३१४	१३४,२४१		१२४,८१४	४७,८९२	१८,६९७	२,३४९,१७१
२०	नेपाल पुरोवाह निर्माणा कम्पनी लि.	२,४००				(६३)			९	२,४४६	८०			२,३६६			२,४४६
२१	सासा यातायात सहकारी संस्था लि.	३४,७३३			१,४९६		१,३८२		३२३	३८,०३४	२,४७४	३४,२०१		४४८	७११		३८,०३४
२२	नेपाल टेलि कम्पनी लि.	१००	१,४६२			(२,७१४)	४,११२		२९४	३,२४४	१३१			३,३३४	(४६१)	३४१	३,२४४
२३	विशाल चढार कम्पनी लि.	४०,१००			१४९	८,४४१		२,३९४	८८३	४१,९६९	३९,९९९			८,४४७	३,४१३		४१,९६९
जम्मा		६८२,८०९	१,४६२	-	१,७८८,७६१	४६,२८१	७७४,४३८	२,३९४	२०७,१७०	३,४१४,२१७	२,९६७,१७२	७२४,०३४	-	१६८,८४३	१०९,७६१	४४,३९७	३,४१४,२१७

५.२ - सार्वजनिक संस्थानको २०७८ आषाढ मसान्तको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	पुँजी तथा दायित्व										सम्पत्ति					
		मुक्ता पुँजी	रोवर प्रविधियन	रोवर सगानी बाणत प्राप्त पुरमानस रकम	चरोडा कोष	संचित नाफा/नोखान	बचत तथा विवेककारी ऋण/नैर बाधु दायित्व	बन्धकारी ऋण/विलेय	बाधु र बन्ध दायित्व तथा व्यवस्था	कुल चग्मा	सुद स्थिर सम्पत्ति	सगानी	कर्जा सगानी	पगार तथा वैठ सौपनात	बाधु सम्पत्ति	बन्ध सम्पत्ति	कुल चग्मा
सार्वजनिक																	
२४	सांस्कृतिक संस्थान	१३२	-	८	(२,४४९)	७२५		३,२६७	१,६८४	१,४७६			२	२०६	-	१,६८४	
२५	मोरखान संस्थान	११५			१,३१७	(४३४)	६२०	९,१७७	१०,६९४	२,७७९			३,७८६	४,१३१	-	१०,६९४	
२६	बनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	४,४६४			४२,७७२	(१५,२६१)	३६,४०४	७,४१५	८४,९९४	७७,७४६	१		६२१	७,६२६		८४,९९४	
२७	नेपाल टेलिभिजन	३४,०१२			२	(१९,२४९)	२,३००	६,६५७	२३,७१२	८,८२७			९,६९१	४,१९४		२३,७१२	
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	५२०			२३,४०४			१,०७२	२४,०९६	२,०४४	८४		१,४२२	२१,४२२	१४	२४,०९६	
	जम्मा	३९,३४३			७७,६०३	(३७,६०३)	४०,१४०	-	१४७,६८९	१४७,६८९	८४		-	१४,४११	३८,६८८	१४	१४७,६८९
जनोपयोगी																	
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	३,४७६			६,४७४	(२०,४६२)	१०४,२२६	२०,७९९	११४,४२३	६१,४१८			४२,७६१	१०,१४४		११४,४२३	
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,६४२,४४४.०४			१७२,२२६	(११०,६४०)	२,२६४,८२४	२६,४८१	४,७४,१८६	४,७०,९१२	२,०६१,१७३	४,४७,१४१	२३४,८८९	२,२७,६६७	४,९९,११२	९,९२०	४,७०,९१२
३१	नेपाल दूरसंचार कम्पनी लि.	१४०,०००			२९०,४८०	(४६,२४२)	२३२,४०२	३४८,९४४	१,४७८,१६९	६०२,४९४	४४१,४६१	२४०,९२९	१,०७,१४४	७२,२९४	३,७४४	१,४७८,१६९	
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	४०,४४८	२,४००		१,६४४	३२		२२३	४४,९६८	२,४९८	६,८८१		३,०९१	३१,३८९	१,००९	४४,९६८	
३३	राष्ट्रिय प्रशासन सिङ्ग कम्पनी	३४४००.००		०.००		४४२८.२९	३७.११	०.००	४३६.७०	४०४०२.१०	४४२३.२८	२८०.४०		८८४.९६	१०७४.३६	२४७९.००	४०४०२.१०
	जम्मा	१,८७१,८८९	२,४००		४६९,२८०	४४२,४०३	२,६०१,४३१	२६,४८१	९४४,४९०	६,४६८,८७३	३,७३३,२७७	१,००४,८७३	४८६,८१८	३८९,४४९	७१,४१४	३,९६८,८७३	
वित्तीय																	
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	१६४,२२६			११४,२८०	३६,४४४	१,८१४,०४०	९४,३०२	२,२२४,४०३	१७,४२६	३८१,७६६	१,४०४,९८४	२४४,९४९	३०,६४६	४३,६२३	२,२२४,४०३	
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (बीचन)	१,८१०			३,४२१	३२९,३६१		३६,२६१	३७०,८४४	७६३	२९४,७२४	१४,३३९	८,३२६	४१,७०२		३७०,८४४	
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	२६६६,३९		०.००	३१४८४.११	२४२०१.८१		१७७४.४२	७६२२८.८३	४३२.१०	१४२४७.१८		६०१७.७६	४४२९१.४९		७६२२८.८३	
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	९१८४८.९२		१०००.००	१४०३४६.०४	३४४३८.०४	२६८२६६१.४१	१३०४७०.०६	३०९९८७४.४७	१९०२१.४८	७१३९१९.११	१७७८७०.८२	१८७३४१.४७	३६१०४९.४४	३६८२२.९४	३०९९८७४.४७	
३८	निवेश तथा कर्जा सुरक्षा कोष	१००,०००			६१,८३०	१,१४०	४,१८०	२,१२३	१७०,२७३	४,०४२	१४८,३०२		७,२२२	४९६		१७०,२७३	
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	६,०००			३८,७४७	२३,८४०		११,६६३	१०,८२४	३,२२८	७१,०२६		१३,९२०	२,०४४	४९६	१०,८२४	
४०	नागरिक सगानी कोष	३२,७००	१२,६४९		११४,३९९	१६०,८९९	१,७०१,९४८	१६६,३३८	४०१	२,१८९,९८३	२१,८१२	२११,२२४	४३१,१८६	१,२४८,९७३	४०१	१,७०१,९८३	
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेस्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	१६४०००.००			९४०२.४७	८१३१.२२	१२३२४९३		४२०८.०६	२००३७.७८	१४७.९९	७४६८.७०	१८१३४०.६८	१४४६.१२	९७२२.८४	३६.४३	२००३७.७८
४२	नेपाल बैङ्क लि.	१२६,३६८	४,३१९		१६४,१४१	३७,३४४	२२१,०१४	१,६२८,४३४	४४,१४४	२,२२६,४४४	१२३,९६९	३८४,२४९	१,४१९,४९१	६४,२८४	११२,२४४	२,२२६,४४४	
	जम्मा	६९०,६२०	१६,९६८	१०,०००	६४३,२४४	३३७,२८३	२,२९४,३४१	६,३०३,८४६	३४२,२६०	१०,६४८,४७२	१९०,८६२	२,२३९,०४२	४,४३१,१४०	१,७८२,७९०	४७९,६७१	४३२,०४८	१०,६४८,४७२
	कुल चग्मा	३,४७९,४१३	२०,९३०	११,१७३	३,१०३,६४६	९१७,७९३	४,८९०,४४२	६,३४९,४१०	१,९०६,८४४	२१,६७९,७९६	६,६८६,७७२	४,११९,७८६	६,०१९,८४७	२,४९३,४४८	१,६४३,६९६	४२७,३९७	२१,६७९,७९६

५.३ (क) - सार्वजनिक संस्थानको आ.व.२०७७/७८ को खुद नाफा/नोकसान विवरण

रकम (रु. सयसक)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	सामूहिक नाम/आ.व. विवरण/व्यापक नाम	सामूहिक नाम	व्यापक नाम	कुल नाम	प्रारम्भिक बर्ष	अन्तिम बर्ष	प्रारम्भिक बर्ष	व्यापक बर्ष	प्रारम्भिक/समोटाप/समान	व्यक्तिगत/संयोजित बर्ष	व्यापक बर्ष	व्यापक नाम	अन्तिम नाम	व्यापक बर्ष	कुल बर्ष	कुल नाम	
औद्योगिक																		
१	सुन विकास सञ्चालन	२०,४४९	२४४	२०,६०४	२०,६६९	१,९४४	१,९४०	२९६	४६९	-	१,६९९					६४	२९,४०४ (१,६९९)	
२	सिडिबुटी उपखण्ड नया प्रयोग क. लि.	१,९७८	१७९	२,१४७	१,९२३	३४१	१४१	७०	११७	-			१२	४८			१,९६१ १११	
३	पेट्रोल मिनेट उपयोग लि.	१२,०४९	११९	१२,१६८	१२,७१३	८४०	४९९	१०९	२१३							(४३०)	१३,९९३ (१,७०४)	
४	सन्तकान्तु फुट बालबालक लि.	८	८	०.७२	२४	८	९										४२ (३४)	
५	नेपाल औद्योगिक सिमिटेड	४११	४	४०९	७१७	३००	४८४	४७४	३९				७६४				२,१७१ (१,३७४)	
६	उदयपुर मिनेट उपयोग लि.	११,४७८	१४७	११,६२५	११,६६४	९३४	४९८	९७	१,११४		१००					६४	१४,६९४ (३,०६०)	
७	नेपाल औद्योगिक म्याग्नासाइट प्र.लि.			८४	८४.००		९२						१,४७७				१,५६८ (१,४८४)	
८	सुदूरपश्चिम औद्योगिक लि.			४	४		१६	३०९	२४								३६० (३६६)	
९	नेपाल भेटल कम्पनी लि.	-	-	-	०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
१०	डीडीएल कान्छा कम्पनी लि.			८८	८८		३६	२४									९३ (४)	
व्यापारिक																		
११	सुनिय सार्वजनिक कम्पनी लि.	६६,०४४	२६२	६६,३०६	१२४,४८४	१,९९६	८९४	२८८	४७६		१००		४२	४०८			१३३,३९९ १,९२४	
१२	सुदूरपश्चिम नया प्रयोग कम्पनी लि.	१३,४६०	४९	१३,५०९	१९,९९९	४,३९६	८९२	१९	१९३								१७,४९४ (४,३२६)	
१३	नेपाल कान्छा लिमिटेड	२,३२४,४४७	१०,९६१	१,९१,४०८	२,३४६,८५६	२,३४६,८५६	८,३३७	४,९९४	१७४				४,८७३			(१,६०४)	२,३४५,८८० (४,३०९)	
१४	नेपाल सन लिमिटेड	३,४४४	१७०	३,६१४	२,४३७	४७४	३९८		३९								३,७९९ (९,६)	
कुल																		
कुल		२,४०७,३७६	१६,३०९	७२,९४४	२,९९६,६३४	२,९९६,६३४	१४,९०६	८,०३७	१२	१,४९६	-	४७६	४,८७३	६२	४०८	(१,९७६)	२,४०९,३९२	(३,७०९)
रकम																		
१५	औद्योगिक क्षेत्र विकास लि.	११,९०४	८९४	१२,८००	२,९९३	१,०७०	६९४	०	४९६		२					२	१२,९९४ ४	
१६	नेपाल विकास नया प्रयोग विकास कं.लि.	१,४२	२२२	१,६६४	१,६६४	६०	४२९	१९८	३०				८९	२४६			१,०६४ ७६०	
१७	नेपाल सामूहिक लिमिटेड	११,०८२	३,४८४	१४,५६६	४४,८८४	१४,७७४	१२,९८८	३६,९९०	२९,७७०								१३९,९९४ (३६,६३०)	
१८	सुदूरपश्चिम विकास कम्पनी लि.	६	३०	३६	०.००	४६	८,९९		०.४३				२४६				३२९ (९,८६)	
१९	नेपाल सामूहिक विकास कम्पनी लि.	३९,४८०	२९,८४८	६९,३२८	२,८२४	१४,८८०	१९,०८९	२४,९३८	८४				१३	६,३३८		(४,४७९)	४,९८६ ७,३२९	
२०	नेपाल विकास नया प्रयोग कम्पनी लि.	०		०	०	१४	३३		६								४४ (४,४)	
२१	सुदूरपश्चिम विकास कम्पनी लि.	४९४	२,६४८	३,१४२	९००	८२	३९		१९९		१००			३९६		२३	१,६९४ १,६३७	
२२	नेपाल रकम कम्पनी लि.	४०		४०	४०		१९९		६								२०४ (९,६६)	
२३	सुदूरपश्चिम विकास कम्पनी लि.	१,७४७	६२४	२,३७१	१,९३	३४८	१४२	४०	४०				१०	४३०			१,९०३ १,९०३	
कुल																		
कुल		१४,९९८	२९२	१५,२९०	४९,७९४	४९,७९४	३६,६८२	२४,७०७	४९,९६०	४६,९७०	२	१०७	४७०	२७९	७,९२९	(४,४९६)	२०६,९९६	(९,२९४)
व्यक्तिगत																		
२४	सामूहिक विकास	१६	३६४	३८०	१२४	२६६	४२	९४	९९								६२९ (९,९९)	
२५	सामूहिक विकास	४,९९९	८८	५,०८७	८९०	४,७९९	२९४	३४	४०९								६,२८६ (८,०६)	
२६	सामूहिक विकास कम्पनी लि.	१६,९०९	१४२	१७,०५१	८,६९८	४,८९४	४९०	१,२०९	२३८							(२८८)	१९,२३९ ७२२	
२७	नेपाल विकास कम्पनी लि.	४,९०९	७९४	५,७०३	८९९	३,७९९	१,७९९	६०	१,९९४								७,७९९ (९,९०९)	
२८	सामूहिक विकास कम्पनी लि.	१,४०४	३०	१,४३४	७९९	१९९	४६		२४								१,६०९ ३०	
कुल																		
कुल		२६,९२०	-	१,९९४	२९,९९९	१९,९९२	१३,९९९	३,९९६	१,६६०	२,०६८	-	-	-	-	१२४	(२९९)	३९,६६६	(२,२०४)
व्यक्तिगत																		

६५

५.३ (क) - सार्वजनिक संस्थानको आ.व.२०७७/७८ को खुद माफा/नोकसान विवरण

रकम (रु. सयसक)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	साविकको संस्थाको नाम/ विधि/ विधि/ नाम/ नाम	समाप्तिमाट प्राप्त मात्र	मध्य मात्र	कुल मात्र	प्रारम्भिक बर्ष	अन्तिम बर्ष	प्रारम्भिक बर्ष	अन्तिम बर्ष	प्रारम्भिक/ अन्तिम बर्ष	बोधिपत्र/ इन्भोस्टेन्ट बर्ष	मध्य बर्ष	मध्य मात्र	अन्तिम बर्ष	प्राप्त कर बर्ष	देखि कर बर्ष (माथ्यो)	कुल बर्ष	कुल मात्र
२९	नेपाल सहकारी संघ	६,१३८	२,३२६	८,४६४	२,४१४	२,८०५	८०६	४,१०३	१,४११	१,४११	१,४११	४०४	४०४				१२,१००	(३,६३५)
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	७०८,४११	३१३	११०,८०८	८२६,८६३	४६२,८२१	४०,४४४	२,४८१	४,४,८२२	८३,८०७	४,३१६	३,३१०		१,२३४	६४४	१,००६	७६४,८६८	६०,११४
३१	नेपाल दूरभाष कम्पनी लि.	३४९,३४७	४१,३११	११,४२९	४२२,०९९	१२८,९४२	६,८१६	१,००१	८,३६९	६९,०४४	४,००२	(४४,६,८४)	(०३)	४,६३६	४९,१४८	(४,०३३,४४)	३४०,८०२	७९,२१४
३२	विद्युत उपकरण कम्पनी लि.			२२१०,६३	२२१०,६३			११०,६०	१०४,६४		६६,१०		६६९,६०		३४४,१३	०,११	१,४४४,१३	७४४,४०
३३	संघिय प्रशासन विड कम्पनी			११२०,०२	११२०,०२			२४,८१	१२४,४८		४४,०८				२९६,४३	४,२८	७३८,१८	११,८१,८४
	कुल	१०७४०८४,७४	४१०११,६०	११४७६,६१	१२६१४४४,९६	७२४१११,०६	११७६२२,००	११४४४,४४	६०९१४,८२	१४०१०२,४६	१००७६,६१	२७०४,१३	१०६६,११	६८००,६२	४४२४४,३०	-३६९०,२६	११३०९६६,४१	१३०८९,४४
	विशेष																	
३४	सुवि विकास बैङ्क लि.	१४२२२०,४६	१४४६०,१०	१६४११,०६	१८२११६,३२	२१७३,२७	३३११३,८०	१४३,४२१	८२४६३,२८	२७६,६६	१२१४,२४	४००,१६		१४४४०,७१	११००,००	१४६८४३,७१	३४२०४,६०	
३५	संघिय विकास संस्थान (बीकन)	०,००	२३६,४७	०,००	२३६,४७	०,००	१८३,००	१६०,४७	०,००	०,००	०,००	०,००	०,००	४९,००	०,००	०,००	१८३,४७	४६,००
३६	संघिय विकास कम्पनी लि.	४०२९,००	४७६,००	७६७४,००	१६४९९,००	४२३,००	१८०,००	७९,००		८६,००	११३३,००	७४,००	६९,७३,००	३९२,००	१२९९,००		१२८४६,००	३६०३,००
३७	संघिय कर्मचारी बैङ्क लि.	१६२२९१,०८	७९४०,१०	१३६९०,११	१८६९८,६९	३१४६,८०	२७७४१,१४	११४६,१०	८०१९६,४९	२३६,८९	७२३३,८०	२४८,४९		२४७२,६४	४८९,४९	८०४९,६९	१४६९९,११	३४२६,२८
३८	विशेष तथा कर्जा सुलभ कोष	२२२४६,४१	११२१९,१०	७०,६२	३३७७३,४४	१८०,००	४८०,२८	२६४,४४	२१३,३०	१८४,११				३००,१०	१२९१,४०	-३९०,२९	१२२१४,४१	२१४०८,९४
३९	नेपाल स्टक एक्सचेंज लिमिटेड	२३४४८,२९	४२७,४०	६०३,६६	३०६४१,४४	१९०,०९	१६२,४७	१०३,०२		३०३,००	२१०,९३			२८०,६६	८३१०,३६	-४०,७९	११२४३,८४	११,४०४,६०
४०	कार्यिक लागत कोष	१४४४०३,४३			१४४४०३,४३	११०२४,०९	२०६,८९	१४४,६८		८४,००	१०२०,००			२८६,२६		१४४४०३,४३	२४०९,६९	
४१	साविककोष/संघिय/ इन्भोस्टेन्ट/ सर/ इन्भोस्टेन्ट कम्पनी लि.	९,६९	१२६०,०६	१,००	१२६९,७५	१६८,४४	२८३,४१		३३,३०	४८,२०			६१०,६०	३०४६,२३	-३,२४	४९१,४,४८	७९६,४४	
४२	नेपाल बैङ्क लि.	११८८०१,६६	९४३०,७६	११०६,८८	११९९३,३०	२११,१०	२१२८,०६	४१७,६८	४४६०,१४	१०७,०९	४९,७३,२९	६०३,१८		२०९,४४	१२७९,३६	३३२,४३	१०६८६,००	२९६१,३०
	कुल	६३०९०,३२	६३८०१,३८	४४७४६,६१	७६०९१,३१	११११६,२७	८६९३,२८	२६४४,४१	२१७०,११	७६०१,८१	१४४८६,४१	१४२६,८४	६९७,००	६६२२,०८	४०३४,८०	१३४६,८९	४७४१६,३६	१७४०२,९६
	कुल कुल	४४४१११,८४	१४४२१,४४	२१८१,८०	४०८७४,४२	३३९६१०,११	२६६६६,४६	८१०८,६९	३२४११,६९	२०६८०,३३	२४९१८,००	१७६४,२२	७०३१,००	१३८६,४३	१०९११,६६	३४८,२४	४९६१४,०९	२१३४,८०

५.३ (ख) - सार्वजनिक संस्थानको एकीकृत बासलात

विवरण	रकम (रु. लाखमा)		आषाढ मसान्त २०७७ सम्मको तुलनात्मक फरक (प्रतिशतमा)
	आषाढ मसान्त २०७७ सम्म	आषाढ मसान्त २०७८ सम्म	
चुक्ता पुँजी	३,११०,७९१	३,४७९,४३९	११.८५
शेयर प्रिमियम	१७,८९९	२०,९३०	१६.९३
शेयर लगानी बापत प्राप्त एडभान्स रकम	१७३	११,१७३	६,३५८.८५
जगेडा कोष	३,१५५,०५१	३,१०३,६५६	(१.६३)
संचित नाफा/(नोक्सान)	७५५,११९	९१७,७९३	२१.५४
मध्यम तथा दिर्घकालीन ऋण	२,८२७,७१३	५,८९२,४४२	१०८.३१
अल्पकालीन ऋण/निक्षेप	७,०७०,६३०	६,३४२,५१०	(१०.३०)
चालु र अन्य दायित्व तथा व्यवस्था	२,२१७,५७६	१,९०६,८५४	(१४.०१)
कुल जम्मा	१९,१५४,९५३	२१,६७२,७९६	१३.१४
खुद स्थिर सम्पत्ति	६,११६,१६७	६,६८६,७७२	९.३३
लगानी	३,१२४,४७७	४,१९१,७८६	३४.१६
कर्जा लगानी	४,९५७,१३५	६,०१९,८४७	२१.४४
नगद तथा बैङ्क मौज्जात	१,२१५,०३३	२,५९३,४४८	११३.४५
चालु सम्पत्ति	३,०७३,४२६	१,६५३,६१६	(४६.२०)
अन्य सम्पत्ति	६६८,७१६	५२७,३२७	(२१.१४)
कुल जम्मा	१९,१५४,९५४	२१,६७२,७९६	१३.१४

५.३ (ग) - सार्वजनिक संस्थानको एकीकृत नाफा/नोक्सान

विवरण	रकम (रु. लाखमा)		फरक (प्रतिशतमा)
	आ.व.२०७६/७७	आ.व.२०७७/७८	
ग्राहकसँगको सम्झौतामा आधारित आय/विक्री आय/व्याज आय	४,२१९,५६१	४,३४९,३४३	३.०८
लगानीबाट प्राप्त आय	१९०,५७६	१३४,२१६	(२९.५७)
अन्य आय	१९३,७४८	२९८,१८७	५३.९०
कुल आय	४,६०३,८८५	४,७८१,७४६	३.८६
प्रत्यक्ष व्यापारिक खर्च	२,७३६,७७७	३,३९६,९७०	२४.१२
कर्मचारी खर्च	२५७,७२६	२६९,६६२	४.६३
प्रसासनिक खर्च	९८,३९३	८१,०९०	(१७.५९)
व्याज खर्च	४१९,१८५	३२४,११४	(२२.६८)
हासकट्टी/अमोरटाइजेसन	१६८,१४२	२०६,८७४	२३.०४
जेखिम व्यवस्था/ ईम्पेयरमेन्ट खर्च	३०,०६१	२४,९१८	(१७.११)
अन्य खर्च	१५२,१६५	१७,६५३	(८८.४०)
अन्य व्यवस्था	६७,२२४	७०,३२३	४.६१
चालु कर खर्च	१६६,९९२	१०९,२१३	(३४.६०)
डेफर्ड कर खर्च/(आम्दानी)	८३३	३,४८३	३१८.२६
कर्मचारी बोनस व्यवस्था	२३,४०७	१३,८५९	(४०.७९)
कुल खर्च	४,१२०,९०४	४,५१८,१५८	९.६४
खुद नाफा	४८२,९८१	२६३,५८८	(४५.४२)

तालिक ५.४ - सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको लगानी र प्राप्त लाभाराको विवरण
(संस्थानको वित्तीय विवरणअनुसार)

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	भा.ब. २०७७/७८ सम्मको शेयर लगानी	भा.ब. २०७७/७८ सम्मको ऋण लगानी			कुल लगानी	प्राप्त लाभारा
			भान्तरिक	वास्तु	जम्मा		
औद्योगिक							
१	दुग्ध विकास संस्थान	३,६६४	२४४	४९३	७३८	४,४०२	०
२	जडियुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	२४१	८००	-	८००	१,०४१	०
३	हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लि.	९,००७	१,२००	-	१,२००	१०,२०७	०
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	४०८	२९,४६३	-	२९,४६३	२९,८७१	०
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	७४५	१२,४२०	-	१२,४२०	१३,१६५	०
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	३६,४८१	१७,२४०	-	१७,२४०	५३,७२१	०
७	नेपाल ओरिज्ड म्यारमासाइट प्रा.लि.	३,७४०	८,१९४	-	८,१९४	११,९३४	०
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	३,३४९	२,४०८	-	२,४०८	५,७५७	०
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	१,२२९	६६४	-	६६४	१,८९३	०
१०	धोबादी फलाम कम्पनी लि.	२,४००	-	-	-	२,४००	०
	जम्मा	६१,३८४	७२,६४४	४९३	७३,१३८	१३४,५२१	०
व्यापारिक							
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	८,७१०	-	-	-	८,७१०	०
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	११,४९८	-	-	-	११,४९८	०
१३	नेपाल आयल निगम लि.	१०९,४०७	-	-	-	१०९,४०७	२१८८१
१४	नेपाल बन निगम लिमिटेड	१,११८	-	-	-	१,११८	०
	जम्मा	१३०,८३३	-	-	-	१३०,८३३	२१८८१
सेवा							
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	२९,२५९	-	-	-	२९,२५९	०
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	१२२	-	-	-	१२२	०
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	१,६२३	६४,०६४	२८८	६४,३५२	६५,९७५	०
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	१९	९३०	-	९३०	९४९	०
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	५७४,१९८	१९४,०४६	२७,६४४	२२१,६८०	७९५,८८८	०
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	२,४००	-	-	-	२,४००	०
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	३२,६१४	-	-	-	३२,६१४	०
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	१००	४,०७०	-	४,०७०	४,१७०	०
२३	विशाल जत्रार कम्पनी लि.	३९,६००	-	-	-	३९,६००	०
	जम्मा	६८०,०३६	२६३,११०	२७,९३२	२९१,०५१	९७१,०७८	०
सामाजिक							
२४	सांस्कृतिक संस्थान	१३२	७२५	-	७२५	८५७	०
२५	गौरखापत्र संस्थान	११५	६२०	-	६२०	७३५	०
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	४,४६४	१३,९००	-	१३,९००	१८,३६४	०
२७	नेपाल टेलिभिजन	३४,०१२	२,३००	-	२,३००	३६,३१२	०
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	४२०	-	-	-	४२०	०
	जम्मा	३९,३४३	१७,५४५	-	१७,५४५	५६,८८८	०
जनोपयोगी							
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	३,४७६	१०४,२३६	१,४२७	१०५,६६९	१०९,१३९	०
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,६४२,४५५	६४७,७२१	१,१६९,६८६	१,८९९,४०६	३,४९९,८६२	०
३१	नेपाल दूरसंचार कम्पनी लि.	१३७,२४२	-	-	-	१३७,२४२	४४८९४
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	२७,६६०	-	-	-	२७,६६०	०
३३	राष्ट्रिय प्रसारण सिड कम्पनी लि.	३४,९००	-	-	-	३४,९००	०
	जम्मा	१,८४५,७३३	७६१,९५७	१,१६३,११३	१,९९४,०७१	३,७७७,८०३	४४८९४
वित्तीय							
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	५,६०४९	५,३८५	-	५,३८५	६१,४३४	१०९,५५
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	४०३	-	-	-	४०३	०
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	१,२६७	-	-	-	१,२६७	०
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	९१,८२०	-	-	-	९१,८२०	४०५१
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	९०,०००	-	-	-	९०,०००	०
३९	नेपाल स्टक एक्सचेंज लिमिटेड	३,४२०	-	-	-	३,४२०	१४८०
४०	नागरिक लगानी कोष	७,६३२	-	-	-	७,६३२	०
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	११०,०००	-	-	-	११०,०००	०
४२	नेपाल बैङ्क लि.	६४,४४७	-	-	-	६४,४४७	९२०७
	जम्मा	४२५,२३८	५,३८५	-	५,३८५	४३०,६२३	२५६९२
	कुल जम्मा	३,१८२,५६७	१,१२०,६४१	१,१९१,५३८	२,३१२,१७९	५,४९४,७४६	१०२,४६८

**तालिक ५.५ - सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको लगानी र प्राप्त लाभशंको विवरण
(सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको वित्तीय विवरणअनुसार)**

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	आ.व. २०७७/७८ सम्मको शेरर लगानी	आ.व. २०७७/७८ सम्मको ऋण लगानी			कुल लगानी	आ.व. २०७६/७७ को २०७७/७८ मा प्राप्त साभस
			आन्तरिक	बाह्य	जम्मा		
औद्योगिक							
१	दुग्ध विकास संयान	३,६६४.२५	२,०००.००	-	२,०००.००	५,६६४.२५	-
२	बडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१,३९६.५४	८००.००	४९३.४९	१,२९३.४९	२,६९०.०३	-
३	रेडीङ्ग सिमेन्ट उद्योग लि.	९,००६.८५	-	१,२००.००	१,२००.००	१०,२०६.८५	-
४	जनकपुर पुरोद कारखाना लि.	४०८.३७	२९,४६२.७७	-	२९,४६२.७७	२९,८७१.१४	-
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	७४७.९९	१२,४१९.९६	-	१२,४१९.९६	१३,१६७.९५	-
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	३६,४८१.००	-	१७,२५०.००	१७,२५०.००	५३,७३१.००	-
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	३,७५०.००	८,१९५.००	-	८,१९५.००	११,९४५.००	-
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	३,३५१.१५	११,२००.९१	-	११,२००.९१	१४,५५२.०६	-
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	१,२२९.०४	६६४.५३	-	६६४.५३	१,८९३.५७	-
१०	गौबादी फलाम कम्पनी लि.	२,५००.००	-	-	-	२,५००.००	-
	जम्मा	६२,५३५.१९	६४,७४३.१७	१८,९४३.४९	८३,६८६.६६	१४६,२२१.८५	-
व्यापारिक							
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	९,००७.४२	१,५०६.१५	-	१,५०६.१५	१०,५१३.५८	-
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	११,६८५.९६	३,२७७.६८	-	३,२७७.६८	१४,९६३.६४	-
१३	नेपाल आषल निगम लि.	१०९,४०७.४८	-	-	-	१०९,४०७.४८	१८८१.००
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	१५४.८२	-	३०.३४	३०.३४	१८५.१६	-
	जम्मा	१३०,२५५.६९	४७८३.८३	३०.३४	४८१.४१	१३०,७६९.६६	१८८१.००
शेवा							
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	२९,२५९.००	-	-	-	२९,२५९.००	-
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	१२२.४३	-	-	-	१२२.४३	-
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	३,७९२.६६	५,८९३.२७	६४.७३	५,९५८.००	९,७५०.६६	-
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	१९.००	९२९.५४	-	९२९.५४	९४८.५४	-
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	६०३,१५४.५४	११०.९१	२१४,९४८.९०	२१५,०५९.८१	८१८,२१४.३६	-
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	२,५०९.१०	-	-	-	२,५०९.१०	-
२१	सासा यातायात सहकारी संस्था लि.	३२,६१४.७७	-	-	-	३२,६१४.७७	-
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	१,५६१.७७	४,०६९.९२	-	४,०६९.९२	५,६३१.६९	-
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	३९,६००.००	-	-	-	३९,६००.००	-
	जम्मा	७१२,६३३.२७	११०३.६५	२१५,०१३.६३	२२६,०१७.२८	९३८,६५०.५६	-
सामाजिक							
२४	सांस्कृतिक संस्थान	१३२.०९	२,३७५.३१	-	२,३७५.३१	२,५०७.४०	-
२५	गोरखापत्र संस्थान	११५.१७	४००.००	-	४००.००	५१५.१७	-
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	४,५६३.८१	१३,९००.००	-	१३,९००.००	१८,४६३.८१	-
२७	नेपाल टेलिभिजन	३४,०११.९८	२,३००.००	-	२,३००.००	३६,३११.९८	-
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	५२०.००	-	-	-	५२०.००	-
	जम्मा	३९,३४३.०५	१८,९७५.३१	०.००	१८,९७५.३१	५८,३१८.३६	०.००
जनौपयोगी							
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	३,४७५.७६	९२,५४०.०६	६९,७२१.९२	१६२,२६१.९७	१६५,७३७.७४	-
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,५२४,९६९.३९	५७९,४११.००	१,४४२,३६४.४८	२,०२१,७७५.४७	३,५४६,७४४.८६	-
३१	नेपाल दूरसंचार कम्पनी लि.	१३७,२४२.१३	-	-	-	१३७,२४२.१३	४४८९.००
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	३०,१६०.००	-	७,९२०.७८	७,९२०.७८	३८,०८०.७८	-
३३	राष्ट्रिय प्रसारण सिड कम्पनी	३४,९००.००	-	-	-	३४,९००.००	-
	जम्मा	१,७३०,७७५.२८	६७१,९५१.०५	१,५५०,००७.१७	२,१९१,९५८.२२	३,९२२,७०५.५०	४,५८९.००
वित्तीय							
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	१००,३०३.३२	९१.६७	८३५.७६	९२७.४३	१०१,२३३.७४	६४०४.४०
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	५०२.८३	-	-	-	५०२.८३	-
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	१,२६७.०८	-	-	-	१,२६७.०८	-
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	९६,०२४.२५	-	-	-	९६,०२४.२५	३१५०.७०
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	९०,०००.००	-	-	-	९०,०००.००	-
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	२,९३२.८७	-	-	-	२,९३२.८७	८७९.९४
४०	नागरिक लगानी कोष	१२,४१६.५३	-	-	-	१२,४१६.५३	-
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेस्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	११०,०००.००	-	-	-	११०,०००.००	-
४२	नेपाल बैङ्क लि.	५७,५४२.३८	-	-	-	५७,५४२.३८	-
	जम्मा	४७०,९२२.२७	९१.६७	८३५.७६	९२७.४३	४७१,९१९.७०	१०,४३५.०४
	कुल जम्मा	३,१४६,४०६.०५	७७१,५४८.६८	१,७५,४८३.०९	२,५२६,३७९.०७	५,६७२,८५५.८२	६,७२१.४०

तालिक ५.६ - सार्वजनिक संस्थानको शेयर लगानी संरचना

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	आ.ब. २०७७/७८ सम्मको नेपाल सरकारको शेयर लगानी	संस्थान तथा अन्य	कुल चुक्ता पुँजी	नेपाल सरकारको शेयर लगानी (प्रतिशतमा)	अन्य संस्थानको शेयर लगानी (प्रतिशतमा)
औद्योगिक						
१	दुग्ध विकास संघान	३६६४	०	३६६४	१००.००	-
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	२४१	३४	२७५	८७.५८	१२.४२
३	हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लि.	९००७	०	९००७	१००.००	-
४	जनकपुर बुरेट कारखाना लि.	४०८	०	४०८	१००.००	-
५	नेपाल ओषधि लिमिटेड	७४५	०	७४५	१००.००	-
६	जदस्वर सिमेन्ट उद्योग लि.	३६४८१	०	३६४८१	१००.००	-
७	नेपाल ओषधि म्यागनासाइट प्रा.लि.	३७५०	७५	३८२५	८३.३३	१६.६७
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	३३४९	३८२	३७३१	८९.७५	१०.२५
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	१२२९	४४४	१६७३	६८.९१	३१.०९
१०	श्रीवादी फलाम कम्पनी लि.	२५००	०	२५००	१००.००	-
	जम्मा	६१३८४	१७९१	६३१७५	९७.२७	२.७३
व्यापारिक						
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	८७१०	२०४	८९१४	९७.७१	२.२९
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	११४९८	०	११४९८	१००.००	-
१३	नेपाल आयल निगम लि.	१०९४०७	५९३	११००००	९९.४६	०.५४
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	१११८	४३	११६१	९६.००	४.००
	जम्मा	१३०८३३	८४०	१३१६७३	९९.३६	०.६४
सेवा						
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	२९२५९	९	२९३६८	९९.६८	०.३२
१६	नेपाल पारवहन तथा गौराम व्यवस्थापन कं.लि.	१२२	०	१२२	१००.००	-
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	१६२३	०	१६२३	१००.००	-
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	१९	६०	७९	२३.९५	७६.०५
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	४७४९९	०	४७४९९	१००.००	-
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	२४००	०	२४००	१००.००	-
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	३२६१५	२११९	३४७३३	९३.९०	६.१०
२२	नेपाल रेलवे कम्पनी लि.	१००	०	१००	१००.००	-
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	३९६००	४००	४००००	९८.७५	१.२५
	जम्मा	६८०३६	२६८८	६८३०५४	९९.५९	०.४१
सांख्यिक						
२४	सांख्यिक संस्थान	१३२	०	१३२	१००.००	-
२५	गौरखाम संस्थान	११५	०	११५	१००.००	-
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	४५६४	०	४५६४	१००.००	-
२७	नेपाल टेलिभिजन	३४०१२	०	३४०१२	१००.००	-
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	४२०	०	४२०	१००.००	-
	जम्मा	३९३४३	०	३९३४३	१००.००	-
जनोपयोगी						
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	३४७६	०	३४७६	१००.००	-
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१६४२४५५	०	१६४२४५५	१००.००	-
३१	नेपाल दुग्धसंसार कम्पनी लि.	१३७२४२	१२७५	१५००००	९१.४९	८.५१
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	२७६६०	१२८९	२८९४९	६८.२०	३१.८०
३३	राष्ट्रिय प्रशासन शिष्ट कम्पनी	३४९००	४००	३५३००	९८.५९	१.४१
	जम्मा	१८४४७३३	२६१५६	१८७१८८९	९८.६०	१.४०
विनीय						
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	५६०४९	५३८५१	१०९९००	५१.००	४९.००
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	५०३	१३०७	१८१०	२७.७८	७२.२२
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	१२६७	१४००	२६६७	४७.५०	५२.५०
३७	राष्ट्रिय ऋणिय बैङ्क लि.	९१८२०	३	९१८२३	९९.९७	०.०३
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुदृढता कोष	९००००	१००००	१०००००	९०.००	१०.००
३९	नेपाल स्टेट एक्सचेंज लिमिटेड	३४२०	२४००	६०००	५८.६६	४१.३४
४०	नागरिक लगानी कोष	७६३२	२४०६	१००३८	२३.३४	७६.६६
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेस्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	११००००	५४०००	१६४०००	६६.६६	३३.३४
४२	नेपाल बैङ्क लि.	६४४७७	६१९२०	१२६३९७	५१.००	४९.००
	जम्मा	४२५२३८	२११०२९	६३६२६०	६९.५७	३०.४३
	कुल जम्मा	३१८२४६७	२४२४३५	३४२४९०२	९९.४७	८.५३

*कृषि विकास बैङ्क लि. को साधारण शेयर पुँजी रु. ५६०४६.६४ लाखमा नेपाल सरकारको ५१ प्रतिशत र नन्दीडिभेन्चर प्रिफरन्स शेयरमा नेपाल सरकारको शतप्रतिशत लगानी रहेको छ।

५.७ - सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चालन/विक्री आय

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	आ.व. २०७६/७७	आ.व. २०७७/७८	आ.व. २०७६/७७ को तुलनामा परिवर्तन प्रतिशतमा	संशोधित अनुमान आ.व. २०७८/७९	आ.व. २०७६/७७ को तुलनामा अनुमानित वृद्धि प्रतिशतमा
	औद्योगिक					
१	दुग्ध विकास संस्थान	३८,४४२	३७,४४९	(२.५८)	४१,१९२	९.९९
२	जडिवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१,३४६	१,९७८	४६.९८	२,३७३	२०.००
३	हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लि.	९,५५२	१२,०४९	२६.१५	१६,२५०	३४.८७
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	४२	८	(८१.६८)	१०	२४.९७
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	२४९	४९१	९७.५७	७३७	५०.००
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	१०,९०६	११,४७८	५.२५	१४,९७६	३०.४७
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	-	-	-	-	-
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	-	-	-	-	-
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	-	-	-	-	-
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	-	-	-	-	-
	जम्मा	६०,५३६	६३,४५३	४.८२	७५,५३७	१९.०५
	व्यापारिक					
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	१२५,८७०	६६,०५४	(४७.५२)	१३९,५८२	१११.३२
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	१२,०२७	१३,४२०	११.५९	१३,३७४	(०.३४)
१३	नेपाल आयल निगम लि.	२,०५७,४५३	२,३२४,४५७	१२.९८	३,०९१,५२८	३३.००
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	३,०९९	३,४४५	११.१५	८,७४१	१५३.७४
	जम्मा	२,१९८,४४९	२,४०७,३७६	९.५०	३,२५३,२२६	३५.१४
	सेवा					
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	१०,८२३	११,९०५	१०.००	१३,१२१	१०.२१
१६	नेपाल पारवहन तथा गाढाम व्यवस्था कं.लि.	९६९	९४३	(२.७१)	१,८६५	९७.७७
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	१४२,४६१	९१,०८२	(३६.०७)	१९६,२०९	११५.४२
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	१६	६	(६४.२१)	७०	१,१३०.९७
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	७०,०२८	३९,४८०	(४३.६२)	५२,१८२	३२.१७
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	-	०	-	-	-
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	१,०७५	४१५	(६१.४४)	-	-
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	४०	४०	०.८६	-	-
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	१,९६४	१,७४७	(११.०५)	-	-
	जम्मा	२२७,३७७	१४५,६१८	(३५.९६)	२६३,४४६	८०.९२

५.७ - सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चालन/विक्री आय

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	आ.व. २०७६/७७	आ.व. २०७७/७८	आ.व. २०७६/७७ को तुलनामा परिवर्तन प्रतिशतमा	संशोधित अनुमान आ.व. २०७८/७९	आ.व. २०७६/७७ को तुलनामा अनुमानित वृद्धि प्रतिशतमा
	सामाजिक					
२४	सांस्कृतिक संस्थान	४६	१६	(६६.३१)		(१००.००)
२५	गोरखापत्र संस्थान	५,३९०	५,३९१	०.०१	६,७३८	२४.९९
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	१३,९६०	१६,१०९	१५.३९	१७,७२०	१०.००
२७	नेपाल टेलिभिजन	३,९८५	५,१०१	२८.०२		(१००.००)
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	८३१	१,५०४	८०.९७		(१००.००)
	जम्मा	२४,२१२	२८,१२०	१६.१४	२४,४५८	(१३.०२)
	जनोपयोगी					
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	५,९१५	६,१३८	३.७६	७,४२६	२१.००
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	६८४,४८५	७०८,५९१	३.५२	८१३,१६९	१४.७६
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	३४६,२००	३५९,३५७	३.८०	३९५,६६९	१०.१०
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	-			११०	
३३	राष्ट्रिय प्रसारण मिड कम्पनी	-				
	जम्मा	१,०३६,६००	१,०७४,०८६	३.६२	१,२१६,३७४	१३.२५
	वित्तीय					
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	१६२,१३९	१५१,२४०	(६.७२)	२०८,६३४	३७.९५
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	९२,३०१	२,३९७	(९७.४०)	११५,५६२	४.७२१.९५
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	११,२३४	४,०३९	(६४.०५)		(१००.००)
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	१७२,१४९	१६२,२९१	(५.७३)	२२५,८५८	३९.१७
३८	निकष तथा कर्जा सुरक्षण कोष	२९,०५१	२२,३४६	(२३.०८)	४३,२९२	९३.७३
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	३,२७९	२३,४१८	६१४.१२	२६,८३८	१४.६०
४०	नागरिक लगानी कोष	१३२,८९३	१४८,४७४	११.७२	१५४,१६५	३.८३
४१	हाइड्रोइलक्ट्रोसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	१६,६३८	१०	(९९.९४)	१६,१८८	१६३.६४४.८५
४२	नेपाल बैङ्क लि.	११९,३९४	११८,८७२	(०.४४)	१९९,४१६	६७.७६
	जम्मा	७३९,०७८	६३३,०८७	(१.१९)	९८९,९५३	३५.५६
	कुल जम्मा	४,२८६,२५१	४,३५१,७३९	३.८०	५,८२२,९९४	३०.८९

५.८ - सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफा/नोक्सान

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	वास्तविक आ.व. २०७६/७७	वास्तविक आ.व. २०७७/७८	आ.व. २०७७/७८ को तुलनामा परिवर्तन प्रतिशतमा	संशोधित अनुमान आ.व. २०७८/७९
	औद्योगिक				
१	दुग्ध विकास संस्थान	(१,५८१)	(१,६७१)	५.६६	(४९९)
२	जडिवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१२२	१९१	५६.४१	२६४
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	(१,७६४)	(१,७०४)	(३.४१)	(४०६)
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	(१९)	(३४)	७८.५४	(४३)
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	(७६५)	(१,३७४)	७९.५९	(१,१३५)
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	(३,३३६)	(३,०६०)	(८.२८)	५२०
७	नेपाल ओरिण्ड म्यागनासाइट प्रा.लि.	(१,४८८)	(१,४८४)	(०.२५)	१,८८०
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	(३४४)	(३५६)	३.५६	-
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	(४१)	-	(१००.००)	-
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	७०	(५)	(१०६.९९)	-
	जम्मा	(९,१४७)	(९,४९६)	३.८२	५८२
	व्यापारिक				
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	१,०५१	१,२२४	१६.४५	१,२८५
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	७०८	(५३५)	(१७५.४६)	(५३५)
१३	नेपाल आयल निगम लि.	१२९,१४८	(४,३०२)	(१०३.३३)	(४,४०५)
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	(९७७)	(९६)	(९०.१५)	
	जम्मा	१२९,९३१	(३,७०९)	(१०२.८५)	(३,६५४)
	सेवा				
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	१,१२१	५	(९९.५५)	९८२
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	२७१	७६७	१८३.१४	१,०११
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	(३८,९८३)	(३६,६३०)	(६.०४)	३८,३२१
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	(१३७)	(२८५)	१०८.४४	-
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	२५,२५८	७,३४१	(७०.९३)	५७६
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	(९)	(५४)	४९३.९०	-
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	२,४६६	१,४३७	(४१.७३)	-
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	(७३)	(१६५)	१२४.७८	-
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	१,३१४	१,२८९	(१.८९)	-

५.८ - सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफा/नोक्सान

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	वास्तविक आ.व. २०७६/७७	वास्तविक आ.व. २०७७/७८	आ.व. २०७७/७८ को तुलनामा परिवर्तन प्रतिशतमा	संशोधित अनुमान आ.व. २०७८/७९
	जम्मा	(८,७७२)	(२६,२९४)	१९९.७६	४०,८९०
	सामाजिक				
२४	सांस्कृतिक संस्थान	(२९०)	(२४१)	(१७.०३)	-
२५	गोरखापत्र संस्थान	२०२	(८०६)	(४९९.१९)	१,०९१
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	(६१०)	७२२	(२१८.२८)	७९४
२७	नेपाल टेलिभिजन	(२,०६३)	(१,९०९)	(७.४३)	१,९०९
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	(२६५)	३०	(१११.४९)	-
	जम्मा	(३,०२६)	(२,२०४)	(२७.१५)	३,७९४
	जनोपयोगी				
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	(३,५६९)	(३,६३७)	१.९०	(२,०३७)
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	११०,३८५	६०,९९४	(४४.७४)	१२१,२१३
३१	नेपाल दूरसंचार कम्पनी लि.	९७,४९०	७१,२९४	(२६.८७)	७७,७४३
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	४६३	७५५	६३.१७	३८५
३३	राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी	१,५४०	१,१८२	(२३.२६)	-
	जम्मा	२०६,३०९	१३०,५९०	(३६.७०)	१९७,३०५
	वित्तीय				
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	३३,३१८	३५,२७५	५.८७	४६,८९९
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	५९१	५६३	(४.७४)	
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	६,३८६	३,६०३	(४३.५८)	
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	४३,७७३	३४,२३६	(२१.७९)	५१,४४३
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१८,७११	२१,५०९	१४.९५	२४,३०३
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	३,३६९	१९,४०६	४७६.००	१५,५०६
४०	नागरिक लगानी कोष	२७,९२९	२२,५०२	(१९.४३)	१७,८६०
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी	१०,२८१	७,९९७	(२२.२२)	१०,१६५
४२	नेपाल बैङ्क लि.	२३,३२९	२९,६१२	२६.९३	४२,६३८
	जम्मा	१६७,६८७	१७४,७०३	४१.३२	२०८,८१४
	कुल जम्मा	४८२,९८२	२६३,५८८	(३२.५३)	४४७,७३२

५.९ - सार्वजनिक संस्थानको प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित) को विवरण

रकम (रु.सहस्रमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	प्रशासकीय खर्च		कर्मचारी खर्च		कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित)		संशोधित अनुमान प्रशासकीय खर्च मा.ब. २०७८/७९	प्रतिशतमा	
		वास्तविक मा.ब. २०७६/७७	वास्तविक मा.ब. २०७७/७८	वास्तविक मा.ब. २०७६/७७	वास्तविक मा.ब. २०७७/७८	वास्तविक मा.ब. २०७६/७७	वास्तविक मा.ब. २०७७/७८		मा.ब. २०७७/७८ को तुलनामा परिवर्तन %	मा.ब. २०७७/७८ को तुलनामा अनुमानित परिवर्तन %
	औद्योगिक									
१	दुग्ध विकास संस्थान	१,१९८	१,१५७	३,७२८	१,२४५	४,९२६	२,४०२	३,३११	(५१.२४)	३७.८६
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१४९	१५१	२३५	३५३	३८४	५०४	४९२	३१.२८	(२.३७)
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	५७४	५२९	१,३९१	८४७	१,९६४	१,३७६	२,१४६	(२९.९७)	५६.०३
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	१९	८	३४	२५	५२	३३	५८	(३७.०७)	७४.७५
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	११८	४८५	३६८	-	४८६	४८५	५८६	(०.०७)	२०.८२
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	८२५	५९८	३४४	९३५	१,१७०	१,५३३	१,४७५	३१.०६	(३.७९)
७	नेपाल ओरिएण्ट म्यागनासाइट प्रा.लि.	-	१२	८०	८०	८०	९१	१२४	१४.८५	३५.६८
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	१८	१६	१९	१८	३७	३३		(८.८७)	
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	३	-	१९	-	२१	-			
१०	श्रीवादी फलाम कम्पनी लि.	१७	२५	७	३६	२४	६१		१५३.००	
	जम्मा	२,९१९	२,९८१	६,२२४	३,५३७	९,७६१	६,५१८	८,१९२	(२८.७१)	२५.६८
	व्यापारिक									
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	८१४	८१५	३,४२०	१,७७८	४,२३४	२,५९३	३०२	(३८.७६)	(८८.३३)
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	६३८	८९२	३,६३६	४,३९६	४,२७४	५,२८८	५,२८८	२३.७१	(०.००)
१३	नेपाल आयल निगम लि.	६,८७६	५,९९५	८,८७६	६,६३७	१५,७५२	१४,६३३	१५,६२५	(७.१०)	६.७८
१४	नेपाल बिन निगम लिमिटेड	४५५	३२८	९८९	४७५	१,४४४	८०४	१,५४४	(४४.३४)	९२.०८
	जम्मा	८,७८३	८,०३०	१६,९२२	१५,२८७	२५,७०४	२३,३१७	२२,७६०	(९.२९)	(२.३९)
	सेवा									
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	६६१	६१४	१,०८९	१,७७०	२,४७०	२,३८३	२,४१९	(३.५२)	१.५२
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	२४५	१९८	२३१	५४०	४७६	७३८	१,०८०	५५.०४	४६.३६
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	२०,७२१	१२,१८८	७,०२९	१५,१७५	२७,७५०	२७,३६२	३३,७३०	(१.४०)	२३.२७
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	१३८	८	४४	५६	१८२	६४		(६४.९१)	
१९	नेपाल नागरिक उड्डान प्राधिकरण	५,२३७	११,०८९	१५,०१७	१४,९८०	२०,२५४	२६,०७०	५५,९८४	२८.७१	११४.७५
२०	नेपाल पूर्वाञ्चल निर्माण कम्पनी लि.	९	३३	-	१५	९	४८		४३०.२२	
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	६२	३६	१०५	८२	१६७	११८		(२९.४५)	
२२	नेपाल टेलने कम्पनी लि.	५८	१९९	५५	-	११३	१९९		७६.७७	
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	१५३	१४२	२७२	३३८	४२५	४८०		१२.८३	
	जम्मा	२७,२८५	२४,५०७	२४,५६१	३२,९५४	५१,८४६	५७,४६२	९३,२१३	१०.८३	६२.२२

५.९ - सार्वजनिक संस्थानको प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित) को विवरण

रकम (रु.साख्मा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	प्रशासकीय खर्च		कर्मचारी खर्च		कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित)		संशोधित अनुमान प्रशासकीय खर्च मा.ब. २०७८/७९	प्रतिशतमा	
		वास्तविक मा.ब. २०७६/७७	वास्तविक मा.ब. २०७७/७८	वास्तविक मा.ब. २०७६/७७	वास्तविक मा.ब. २०७७/७८	वास्तविक मा.ब. २०७६/७७	वास्तविक मा.ब. २०७७/७८		मा.ब. २०७७/७८ को तुलनामा परिवर्तन %	मा.ब. २०७७/७८ को तुलनामा अनुमानित परिवर्तन %
	सामाजिक									
२४	सांस्कृतिक संस्थान	२५	४५	३४१	२६६	३६७	३१०		(१५.३५)	
२५	गौरखापत्र संस्थान	८२१	३१४	२,४३४	४,७१९	३,२५६	५,०३२	४,००१	५४.५८	(२०.५०)
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	६७७	५९०	३,८२२	४,८१५	४,४८९	५,४०४	६४९	२०.३९	(८८.००)
२७	नेपाल टेलिभिजन	८४६	१,७५९	३,५८७	३,७५२	४,४३३	५,५११		२४.३२	
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	१९०	४५६	३८२	१४१	५७२	५९७		४.३०	
	जम्मा	२,५६०	३,१६३	१०,५५७	१३,६९२	१३,११६	१६,८५५	४,६५०	२८.५०	(७२.४१)
	जनोपयोगी									
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	६०५	८७६	९९३	२,८०५	१,५९९	३,६८१	२,४४०	१३०.२९	(३३.७३)
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	२,४६६	२,५८१	५८,००२	५१,७८०	६०,४६८	५४,३६०	३९,४८६	(१०.१०)	(२७.३६)
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	११,४००	९,७०९	५८,५९३	६९,४५२	६९,९९३	७९,६९१	११९,२५२	१३.१०	४३.०६
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	१४६	१७५	१२७	१९८	२७३	३७२	६२८	३६.१५	६८.८१
३३	राष्ट्रिय प्रशासन शिड कम्पनी	५५	१२४	२०३	२५९	२५७	३८३		४८.८७	
	जम्मा	१४,६७२	१३,४६६	११७,९१८	१२४,४९३	१३२,५९०	१३७,९५८	१५५,८०६	४.०५	१२.९४
	वित्तीय									
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	९,४२२	९,१५४	२७,९३९	३३,११४	३७,३६१	४२,२६७	४९,६०३	१३.१३	१७.३६
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	८३९	१,६०६	१,२२६	२२८	२,०६५	१,८३४	३,०९५	(११.२१)	६८.८०
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	५२६	७१८	१,३०७	१,३७२	१,८३३	२,०९०		१४.०१	(१००.००)
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	१२,७६२	९,१४५	२७,७५८	३०,३१८	४०,५२०	३९,४६३	५४,२८३	(२.६१)	३७.५६
३८	मिश्रेण तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१,५७७	२६४	४७४	७९४	२,०५१	१,०५९	१,५४४	(४८.३८)	४५.८२
३९	नेपाल स्टक एक्सचेंज लिमिटेड	७९१	१,०३७	५२८	१,२४३	१,३१९	२,२८०	६,९६४	७२.८८	२०५.४०
४०	नागरिक लगानी कोष	९,१५२	१,५५६	१,५६२	२,०६६	१०,७१४	३,६२१	१,६८२	(६६.२०)	(५३.५५)
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेस्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	४१७	२८४	२९२	८८६	७०९	१,१७०	७८९	६४.९८	(३२.५६)
४२	नेपाल बैङ्क लि.	६,६८७	५,१८०	२०,४६१	२३,५३५	२७,१४८	२८,७१४	१११,४८१	५.७७	२८८.२४
	जम्मा	४२,१७४	२८,९४३	८१,५४७	९३,५५६	१२३,७२१	१२२,४९१	२२९,४४२	(०.९९)	८७.३०
	कुल जम्मा	९८,३९३	८१,०९०	२५७,७२८	२८३,५२०	३५६,११९	३६४,६१०	५१५,०६३	२.३८	४०.९९

नोट: कर्मचारी खर्चमा योजना खर्चसमेत समावेश रहेको।

५.१० खुद नाफाका आधारमा प्रति कर्मचारी योगदान

रकम (रु.लाखमा)

सि.नं.	क्षेत्र	आ.व. २०७६/७७			आ.व. २०७७/७८		
		खुद नाफा	कर्मचारी संख्या	खुद नाफा/कर्मचारी	खुद नाफा	कर्मचारी संख्या	खुद नाफा/कर्मचारी
१	औद्योगिक	(९,१४७)	१,९५९	(४.६७)	(९,४९६)	१,९४३	(४.८९)
२	व्यापारिक	१२९,९३१	१,२७९	१०१.५९	(३,७०९)	१,२४०	(२.९९)
३	सेवा	(८,७७२)	२,७९५	(३.१४)	(२६,२९४)	२,९६०	(८.८८)
४	सामाजिक	(३,०२६)	१,४३८	(२.१०)	(२,२०४)	१,२८८	(१.७१)
५	जनोपयोगी	२०६,३०९	१३,४०४	१५.३९	१३०,५९०	१३,०१०	१०.०४
६	त्रितीय	१६७,६८६	७,४८९	२२.३९	१७४,७०३	७,५६१	२३.११
जम्मा		४८२,९८२	२८,३६४	१७.०३	२६३,५८९	२८,००२	९.४१

५.११ - नेपाल सरकारको शेयर लगानीमा देखिएको फरक रकम

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	आ.व.२०७७/७८ सम्मको रकम रकम			कैफियत
		संस्थानले देखाएको रकम	सार्वजनिक ऋण व्य.का.ले देखाएको रकम	फरक रकम	
औद्योगिक					
१	दुग्ध विकास संस्थान	३,६६४	३,६६४	(०)	
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	२४१	१,३९७	१,१५६	नेपाल सरकारको नाममा शेयर कायम गर्ने सम्बन्धि नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०५१/०५/१३ को निर्णय बमोजिम सम्बन्धित संस्थाले शेयर कायम गर्नुपर्ने देखिन्छ।
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	९,००७	९,००७	-	
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	४०८	४०८	-	
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	७५५	७४८	(७)	नेपाल सरकारले सम्बन्धित संस्थाबाट प्रमाण लिई शेयर कायम गर्नुपर्ने देखिन्छ।
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	३६,४८१	३६,४८१	-	
७	नेपाल ओरिण्ड म्यागनासाइट प्रा.लि.	३,७५०	३,७५०	-	
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	३,३४९	३,३५१	२	अप अध्ययनपरचात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	१,२२९	१,२२९	०	
१०	धौबादी फलाम कम्पनी लि.	२,५००	२,५००	-	
	जम्मा	६१,३८४	६२,५३५	१,१५१	
व्यापारिक					
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	८,७१०	९,००७	२९८	अप अध्ययनपरचात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	११,५९८	११,६८६	८८	अप अध्ययनपरचात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
१३	नेपाल आयल निगम लि.	१०९,४०७	१०९,४०७	-	
१४	नेपाल बन निगम लिमिटेड	१,११८	१५५	(९६३)	तत्कालिन नेपाल टिम्बर कर्पोरसनबाट नयाँ संरचनापरचात्को पुजी संरचना महालेखा निपन्त्रक कार्यालयमा उपलब्ध गरई हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
	जम्मा	१३०,८३३	१३०,२५६	(५७८)	
सेवा					
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	२९,२५९	२९,२५९	-	
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	१२२	१२२	-	
१७	नेपाल बायुसेवा निगम	१,६२३	३,७९३	२,१७०	अप अध्ययनपरचात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास के.लि.	१९	१९	-	
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	५७४,१९८	६०३,१५५	२८,९५६	अप अध्ययनपरचात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	२,५००	२,५०९	९	संस्था वर्तमान प्रयोजनको लागि आ.व.२०७५/७६ मा रु.९ लाख १० हजार लगानी भएको देखिन्छ।
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	३२,६१५	३२,६१५	-	
२२	नेपाल रेन्वे कम्पनी लि.	१००	१,५६२	१,४६२	अप अध्ययनपरचात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	३९,६००	३९,६००	-	
	जम्मा	६८०,०३६	७१२,६३३	३२,५९७	

५.११ - नेपाल सरकारको शेयर लगानीमा देखिएको फरक रकम

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	आ.व.२०७७/७८ सम्मको रकम रकम			कैफियत
		संस्थानले देखाएको रकम	सार्वजनिक ऋण व्य.का.ले देखाएको रकम	फरक रकम	
	सामाजिक				
२४	सांस्कृतिक संस्थान	१३२	१३२	०	
२५	गोरखापत्र संस्थान	११५	११५	०	
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	४,५६४	४,५६४	०	
२७	नेपाल टेलिभिजन	३४,०१२	३४,०१२	(०)	
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	५२०	५२०	-	
	जम्मा	३९,३४३	३९,३४३	०	
	जनोपयोगी				
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	३,४७६	३,४७६	०	
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,६४२,४५५	१,५२४,९६९	(११७,४८६)	शप अध्ययनपत्रबाट हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	१३७,२४२	१३७,२४२	०	शप अध्ययनपत्रबाट हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	२७,६६०	३०,१६०	२,५००	आ.व. २०७६/७७ मा भएको शेयर लगानी रकमलाई Call In Advance भनी देखाएको देखिन्छ ।
३३	राष्ट्रिय प्रसारण मिड कम्पनी	३४,९००	३४,९००	-	
	जम्मा	१,८४५,७३३	१,७३०,७४७	(११४,९८६)	
	वित्तीय				
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	५६,०४९	१००,३०६	४४,२५८	शप अध्ययनपत्रबाट हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	५०३	५०३	(०)	
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	१,२६७	१,२६७	०	
३७	राष्ट्रिय बाणिज्य बैङ्क लि.	९१,८२०	९६,०२४	४,२०४	शप अध्ययनपत्रबाट हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	९०,०००	९०,०००	-	
३९	नेपाल स्टक एक्सचेंज लिमिटेड	३,५२०	२,९३३	(५८७)	शप अध्ययनपत्रबाट हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
४०	नागरिक लगानी कोष	७,६३२	१२,४१७	४,७८५	आ.व. २०७६/७७ मा भएको शेयर लगानी रकमलाई Call In Advance भनी देखाएको देखिन्छ ।
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	११०,०००	११०,०००	-	
४२	नेपाल बैङ्क लि.	६४,४४७	५७,५४२	(६,९०५)	शप अध्ययनपत्रबाट हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
	जम्मा	४२५,२३८	४७०,९९२	४४,७५४	
	कुल जम्मा	३,१८२,५६८	३,१४६,५०७	(३६,०६१)	

५.१२ - नेपाल सरकारको ऋण लगानीमा देखिएको फरक रकम

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	बा.नं.२०७७/७८ सम्मको रकम			कैफियत
		संस्थानले देखाएको रकम	सार्वजनिक ऋण व्य.का.ले देखाएको रकम	फरक रकम	
	औद्योगिक				
१	दुग्ध विकास संस्थान	२४४	२,०००	१,७५६	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
२	जडिवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१,२९३	१,२९३	-	
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	१,२००	१,२००	-	
४	जनकपुर चुगेट कारखाना लि.	२९,४६३	२९,४६३	-	
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	१२,४२०	१२,४२०	-	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	१७,२५०	१७,२५०	-	
७	नेपाल ओरिएण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	८,१९५	८,१९५	-	
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	२,४०८	११,२०१	८,७९३	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	६६५	६६५	-	
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	-	-	-	
	जम्मा	७३,१३८	८३,६८७	१०,५४९	
	व्यापारिक				
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	-	१,५०६	१,५०६	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	-	३,२७८	३,२७८	
१३	नेपाल आयल निगम लि.	-	-	-	
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	-	३०	३०	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
	जम्मा	-	४,८१४	४,८१४	
	सेवा				
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	-	-	-	
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	-	-	-	
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	६४,३५२	५,९५८	(५८,३९४)	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
१८	विकास के.लि.	९३०	९३०	-	
१९	नेपाल नगरिक उड्डयन प्राधिकरण	२२१,६९०	२१५,०६०	(६,६३०)	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	-	-	-	
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	-	-	-	
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	४,०७०	४,०७०	-	
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	-	-	-	
	जम्मा	२९१,०४१	२२६,०१७	(६५,०२४)	

५.१२ - नेपाल सरकारको ऋण लगानीमा देखिएको फरक रकम

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	आ.व.२०७७/७८ सम्मको रकम			कैफियत
		संस्थानले देखाएको रकम	सार्वजनिक ऋण व्य.का.ले देखाएको रकम	फरक रकम	
सामाजिक					
२४	सांस्कृतिक संस्थान	७२५	२,३७५	१,६५०	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
२५	गौरखापत्र संस्थान	६९०	४००	(२९०)	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	१३,९००	१३,९००	-	
२७	नेपाल टेलिभिजन	२,३००	२,३००	-	
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	-	-	-	
	जम्मा	१७,५४५	१८,९७५	१,४३०	
जनोपयोगी					
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	१०५,६६३	१६२,२६२	५६,५९९	आन्तरिक स्रोतबाट भएको लगानी रकम मिडान भएको देखिन्छ भने बाह्य स्रोतलक्षको थप अध्ययन गरी हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,८१९,४०६	२,०२१,७७५	२०२,३६९	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	-	-	-	
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	-	७,९२१	७,९२१	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
३३	राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी	-	-	-	
	जम्मा	१,९२५,०७०	२,१९१,९५८	२६६,८८९	
वित्तीय					
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	५,३८५	९२७	(४,४५८)	ए.डि.वि. लोन नं.४९० (आ.व. २०३८/३९) सम्बन्धमा थप अध्ययन गरी हिसाब मिलान गर्नुपर्ने ।
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	-	-	-	
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	-	-	-	
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	-	-	-	
३८	निकोप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	-	-	-	
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	-	-	-	
४०	नागरिक लगानी कोष	-	-	-	
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	-	-	-	
४२	नेपाल बैङ्क लि.	-	-	-	
	जम्मा	५,३८५	९२७	(४,४५८)	
	कुल जम्मा	२,३१२,१७९	२,५२६,३७९	२१४,२००	५,६७२,८८६

५.१३ - सार्वजनिक संस्थानको सञ्चित नाफा तथा नोक्सान रकमको विवरण

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम औद्योगिक	सञ्चित नाफा तथा नोक्सान रकम (रु.लाखमा)		आ.ब.२०७६/७७ को तुलनामा परिवर्तन (प्रतिशतमा)
		आ.ब.२०७६/७७	आ.ब.२०७७/७८	
१	दुग्ध विकास संस्थान	(७,६८०)	(८,७६४)	१४.१२
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	२,९६७	३,१४८	६.४५
३	हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लि.	(४,३१४)	(७,८८७)	८२.८५
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	(२९,०८९)	(२९,१२३)	०.१२
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	(१७,०८०)	(१८,४५६)	८.०६
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	(५२,५१५)	(५४,४२१)	३.६३
७	नेपाल ओरिएन्ट म्यान्सफाइट प्रा.लि.	(४७,२८८)	(४७,२८८)	(०.००)
८	बृटबल धागो कारखाना लि.	(१८,८६५)	(१७,५४७)	(६.९९)
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	-	-	-
१०	श्रीवादी फलाम कम्पनी लि.	७०	६५	(७.०१)
	जम्मा	(१७४,९५६)	(१८०,२६३)	३.०३
	व्यापारिक			
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	१०,०८२	११,३०६	१२.१४
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	(१०,४१२)	(१०,०३५)	(३.६२)
१३	नेपाल आयल निगम लि.	२१२,७१८	१८६,५५१	(१२.३०)
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	२,४०३	१,७७०	(२६.३४)
	जम्मा	२१४,७९१	१८९,५९२	(११.७३)
	सेवा			
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	५,२५३	५,२५३	०.००
१६	नेपाल पारबहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	३,४०३	४,१७०	२२.५४
१७	नेपाल बायोसेवा निगम	(९५,५२४)	(१२३,७७३)	२९.५७
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	(६९९)	(१,०६१)	५१.६५
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	१६२,१०१	१६६,०२८	२.४२
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	(९)	(६३)	५९३.६३
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	९५	-	-
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	(२,५४९)	(२,७१४)	६.४७
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	७,१५२	८,४४१	१८.०३
	जम्मा	९१,११६	५६,२८१	(३८.२३)
	सामाजिक			
२४	सांस्कृतिक संस्थान	(२,२०७)	(२,४४९)	१०.९४
२५	गौरखाम्बर संस्थान	२४४	(५३५)	(३१९.१२)
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	(१६,१५५)	(१५,३६१)	(४.९२)
२७	नेपाल टेलिभिजन	(१७,२६१)	(१९,२५९)	११.५८
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	(२६५)	-	-
	जम्मा	(३५,६४४)	(३७,६०३)	५.५०
	जनोपयोगी			
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	१६,८९२	(२०,५६२)	(२२१.७२)
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	५४,०११	११०,६४०	१०४.८४
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	४६४,९६९	४५६,२४२	(१.८८)
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	६६१	१,६५५	१५०.२२
३३	राष्ट्रिय प्रसारण मिड कम्पनी	३,३३२	४,५२८	३५.९२
	जम्मा	५०३,६८७	५५२,५०३	९.६९
	वित्तीय			
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	२२,७३८	३६,५४५	६०.७२
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	२,८५८	३,४२१	१९.६९
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	२९,६८२	३१,४८५	६.०७
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	७,६१६	३४,५३८	३५३.४९
३८	निवेश तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१,६१३	१,१४०	(२९.३४)
३९	नेपाल स्टक एक्सचेंज लिमिटेड	९,९७७	२३,८५०	१३९.०५
४०	नागरिक लगानी कोष	४७,३७८	१६०,६४०	२३९.५०
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेस्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	३,२५४	८,१९१	१४९.९०
४२	नेपाल बैङ्क लि.	३१,०२७	३७,३२४	२०.२९
	जम्मा	१५६,१२५	३३७,२८३	११६.०३
	कुल जम्मा	७५५,११९	९१७,७९३	२१.५४

५.१४ - कोषमा व्यवस्था नभएको सम्भावित दायित्वको विवरण
(आ.न.२०७७/७८)

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	कोषमा व्यवस्था नभएको दायित्व रकम	सम्भावित दायित्व रकम	कुल जम्मा रकम
औद्योगिक				
१	दुग्ध विकास संस्थान	१२,४५७		१२,४५७
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१,७४८		१,७४८
३	हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लि.	६,७३६	५०३	७,२३९
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	६४		६४
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	२,८६२		२,८६२
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	८,४३२	-	८,४३२
७	नेपाल औरिण्ड म्यागनासाइट प्रा.लि.	-	४,०००	४,०००
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	२		२
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	-		-
१०	धोबादी फलाम कम्पनी लि.	-		-
जम्मा		३२,३०२	४,५०३	३६,८०५
व्यापारिक				
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	४,८८३		४,८८३
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	८४		८४
१३	नेपाल आयल निगम लि.	२,७००	१,५९०	४,२९०
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	१,८०८		१,८०८
जम्मा		९,४७५	१,५९०	११,०६५
सेवा				
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.			
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था के.लि.	७१९		७१९
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	३१८		३१८
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	३,२१८		३,२१८
१९	नेपाल नागरिक उड्यन प्राधिकरण	२६१	८,४३९	८,६९९
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	१६,९५९		१६,९५९
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	-		-
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	-		-
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	३		३
जम्मा		२१,४७८	८,४३९	२९,९१७
सामाजिक				
२४	सांस्कृतिक संस्थान	१३९		१३९
२५	गोरखापत्र संस्थान	२		२
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	८,३२६		८,३२६
२७	नेपाल टेलिभिजन	४,८११		४,८११
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	९३,७८		९४
जम्मा		१३,३७२	-	१३,३७२
जनोपयोगी				
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	५,२६८		५,२६८
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	३१५,६४७	३४३,३५६	६५९,००३
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	-		-
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	२३		२३
३३	राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी	२९		२९
जम्मा		३२०,९६७	३४३,३५६	६६४,३२४
वित्तीय				
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	-	५९७,९६१	५९७,९६१
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	-		-
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	-		-
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	१५,९३९	३७९,२१९	३९५,१५८
३८	निकोप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१७६,२८४	९,२३७,५००	९,४१३,७८४
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	४६७	८५	५५१
४०	नागरिक लगानी कोष	-		-
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	६०		६०
४२	नेपाल बैङ्क लि.	३,५७५	१२७,१३१	१३०,७०६
जम्मा		१९६,३२५	१०,३४१,८९६	१०,५३८,२२१
कुल जम्मा		५९३,९१९	१०,६९९,७८४	११,२९३,७०३

५.१५ - विगतमा विनिवेश वा खारेज गरिएका सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारबाट दायित्व भुक्तानी गर्न गरिएको लगानी विवरण

रकम (रु.लाखमा)

सि.नं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	२०७६ आषाढ सम्मको लगानी	आ.व. २०७६/७७ को लगानी	२०७८ आषाढ सम्मको लगानी
१	हिमाल सिमेण्ट कम्पनी	४,३०२	-	४,३०२
२	भक्तपुर ईटा कारखाना	२,०६२	-	२,०६२
३	वीरगञ्ज चिनी कारखाना	१०,८६३		१०,८६३
४	कृषि औजार कारखाना	२,६०५		२,६०५
५	नेपाल रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन लि.	१,८०८	-	१,८०८
६	लुम्बिनी चिनी कारखाना	५,०९०	-	५,०९०
७	कृषि चुन उद्योग लि.	८२६	-	८२६
८	नेपाल कोल लि.	८४	-	८४
९	नेपाल यातायात संस्थान	४,९७८	-	४,९७८
१०	हेटौंडा कपडा उद्योग	५,३६०	-	५,३६०
११	घरेलु शिल्पकला विक्री भण्डार	८१०	-	८१०
१२	नेपाल चिया विकास निगम	१,१९२	-	१,१९२
१३	बुटवल धागो कारखाना लि.	४,७६५	-	४,७६५
१४	विराटनगर जुट मिल्स	१०,३८६	-	१०,३८६
१५	नेपाल विटुमिन एण्ड व्यारेल उद्योग लि.	६	-	६
	जम्मा	५५,१३७	-	५५,१३७

५.१६ - सार्वजनिक संस्थानको शेयरघनीकोष (नेटवर्थ)

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	आर्थिक वर्ष		परिवर्तन(प्रतिशतमा)
		आ.व.२०७६/७७	आ.व.२०७७/७८	
	औद्योगिक			
१	दुग्ध विकास संस्थान	१९,३९२	१८,३०७	(५.५९)
२	अडिवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	३,३९८	४,५९१	३५.१०
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	४,७९३	१,१२०	(७६.६४)
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	(२६,१३५)	(२८,१७०)	०.१२
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	(१६,०१६)	(१७,३९१)	८.५९
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	(१६,०३५)	४२,११९	(३६२.६८)
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	(४२,७८८)	(४२,७८८)	(०.००)
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	(१५,१३३)	(१५,४७७)	२.२७
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	६३८	१,८००	१८२.२७
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	२,५७०	२,५६५	(०.१९)
	जम्मा	(८७,३१६)	(३३,३२४)	(६१.८४)
	व्यापारिक			
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	२१,४४५	२६,११८	२१.७९
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	२१,८०७	२१,७५७	(०.२२)
१३	नेपाल आयल निगम लि.	३२२,७१८	३००,८२९	(६.७८)
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	४,७८८	४,६५५	(२.७७)
	जम्मा	३७०,७५८	३५३,३६०	(४.६९)
	सेवा			
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	४३६,७९०	४४१,४७०	१.०७
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	४,२७४	५,०८७	१९.०२
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	(१९,१४८)	(४७,३९८)	१४७.५३
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास कं.लि.	(६२०)	(१०५)	४५.९५
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	२,०२०,८७२	२,०४४,७५५	१.१८
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	२,५००	२,४३७	(२.५२)
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	३४,८६४	३६,३३०	४.२०
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	(२,४४९)	(१,१५२)	(५२.९५)
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	७,८०१	४,८९०	५२४.१६
	जम्मा	२,४८४,८८४	२,४२९,३१४	१.७९
	सामाजिक			
२४	सांस्कृतिक संस्थान	(२,०७२)	(२,३०८)	११.४१
२५	गौरखपत्र संस्थान	१,७३५	८९८	(४८.२६)
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	४१,३५८	४१,९७४	१.४९
२७	नेपाल टेलिभिजन	१६,७५३	१४,७५५	(११.९३)
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	२३,९९४	२४,०२४	०.१३
	जम्मा	८१,७६८	७९,३४३	(२.९७)
	जनोपयोगी			
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	(९,८६६)	(१०,६१२)	७.५६
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,५६९,०१९	१,९२५,३२१	२२.७१
३१	नेपाल दूरसंचार कम्पनी लि.	९१८,४२२	८९६,८२१	(२.३५)
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	४१,२१९	४४,७१३	८.४८
३३	राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी	३३,७३२	३९,९२८	१८.३७
	जम्मा	२,५५२,५२५	२,८९६,१७२	१३.४६
	वित्तीय			
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	२८४,७०९	३११,०५१	१०.६६
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	२७०,१०८	५,२३२	(९८.०६)
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	५४,८५०	५८,४५३	६.५७
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	२३०,२९५	२८६,७४३	२४.५१
३८	निकोप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१४१,३४३	१६२,९७०	१५.३०
३९	नेपाल स्टक एक्सचेंज लिमिटेड	३२,८७४	६८,५९७	१०८.६७
४०	नागरिक लगानी कोष	१४६,११४	३२०,५९६	११९.४१
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेस्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	१७५,८१३	१८२,६३४	३.८८
४२	नेपाल बैङ्क लि.	३००,३१०	३३२,१५१	१०.६०
	जम्मा	१,६३६,४१६	१,७३२,४२७	५.८७
	कुल जम्मा	७,०३९,०३४	७,५५७,२९१	७.३६

५.१७ - सार्वजनिक संस्थानको डेब्ट/इक्विटी अनुपात

रकम (रु. लाखमा)

सि.नं.	संस्थानको नाम	आ.व.२०७७/७८ कुल डेब्ट (ऋण)	आ.व.२०७७/७८ कुल इक्विटी (नेटवर्धी)	डेब्ट/इक्विटी अनुपात (प्रतिशतमा)
औद्योगिक				
१	दुग्ध विकास संस्थान	१३,४६७	१८,३०७	७३.५६
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१,२९३	४,५९१	२८.१७
३	हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लि.	११,२६७	१,१२०	१,००६.३३
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	२९,४७२	(२८,१७०)	(१०४.६२)
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	१७,१३१	(१७,३९१)	(९८.५०)
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	३४,४८२	४२,११९	८१.८७
७	नेपाल औरिण्ड म्यानसाइट प्रा.लि.	१७,२३०	(४२,७८८)	(४०.२७)
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	२,४०८	(१५,४७७)	(१५.५६)
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	६६५	१,८००	३६.९१
१०	धोबादी फलाम कम्पनी लि.	-	२,५६५	-
जम्मा		१२७,४१५	(३३,३२४)	(३८२.३५)
व्यापारिक				
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	-	२६,११८	-
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	३,५९३	२१,७५७	१६.५१
१३	नेपाल आयल निगम लि.	५५,५७०	३००,८२९	१८.४७
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	१,९९२	४,६५५	४२.७९
जम्मा		६१,१५५	३५३,३६०	१७.३१
सेवा				
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	१३६,२४७	४४१,४७०	३०.८६
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	-	५,०८७	-
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	३९८,५१३	(४७,३९८)	(८४०.७८)
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	९३०	(९०५)	(१०२.७१)
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	२३४,३५४	२,०४४,७५५	११.४६
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	-	२,४३७	-
२१	साझा यातायात	१,३८२	३६,३३०	३.८०
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	४,११२	(१,१५२)	(३५.६८)
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	२,३९५	४८,६९०	४.९२
जम्मा		७७७,९३४	२,५९९,३१४	३०.७६
सांघातिक				
२४	सांस्कृतिक संस्थान	७२५	(२,३००)	(३१.४१)
२५	गोरखापत्र संस्थान	६२०	८९८	६९.०७
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	३६,५०४	४१,९७४	८६.९७
२७	नेपाल टेलिभिजन	२,३००	१४,७५५	१५.५९
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	-	२४,०२४	-
जम्मा		४०,१५०	७९,३४३	५०.६०
जनोपयोगी				
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	१०४,२३६	(१०,६१२)	(९८२.२४)
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	२,२९१,४०५	१,९२५,३२१	११९.०१
३१	नेपाल दूरसंचार कम्पनी लि.	२३२,४०२	८९६,८२१	२५.९१
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	३२	४४,७१३	०.०७
३३	राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी लि.	३७	३९,९२८	०.०९
जम्मा		२,६२९,११२	२,८९६,१७२	९०.७४
वित्तीय				
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	१,८१५,०५०	३१५,०५१	५७६.११
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	३२९,३६१	५,२२२	६,२९५.७२
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	२४,३०२	५८,४४३	४१.५७
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	२,६८२,६६२	२८६,७४३	९३५.५६
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	५,१८०	१६२,९७०	३.१८
३९	नेपाल स्टक एक्सचेंज लिमिटेड	११,६६३	६८,५४७	१७.००
४०	नागरिक लगानी कोष	१,६८६,२८६	३२०,५९६	५२२.७५
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	१२,५३५	१८२,६३४	६.८६
४२	नेपाल बैङ्क लि.	१,८४९,१४९	३३२,१५१	५५६.७२
जम्मा		८,५९८,१८७	१,७३२,४२१	४९६.३१
कुल जम्मा		१२,२३२,९५२	७,५५७,२११	१६१.८७

५.१८ - नेपाल सरकारबाट हस्तान्तरित पुँजीको विवरण

(आ.व.२०७७/७८ मा डिपॉजिटका रूपमा देखाएको)

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	रकम	कैफियत
१	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कं. लि.	१.९०	
२	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	१००.००	
३	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	१४९.६५	
४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	१८३.७२	
५	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	६७५.९४	
६	नेपाल खानेपानी संस्थान	४९८१.३६	
७	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	४८४६.८५	
जम्मा		१०,९३९	

५.१९ - नेपाल सरकारबाट सार्वजनिक संस्थानलाई आ.व.२०७७/७८ मा प्रदान गरिएको अनुदान (सब्सिडी) विवरण

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	रकम (रु.लाखमा)
१	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	१००
१	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	६६.८८१.८५
२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	७,५२८.८२
३	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	३०.००
४	सांस्कृतिक संस्थान	१८०.००
जम्मा		७४,६२१

५.२० - सार्वजनिक संस्थानको विवरण

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	गठन मिति	ऐन	विषयगत मन्त्रालय	सञ्चालक समिति सदस्य	कैफियत
औद्योगिक क्षेत्र						
१	दुग्ध विकास संस्थान	२०२६/०४/०१	संस्थान ऐन	कृषि तथा पशुपन्दी विकास मन्त्रालय	८	
२	जडिवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	२०३७/०९/१७	कम्पनी ऐन	वन तथा बातावरण मन्त्रालय	५	
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	२०३३/०६/१३	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	५	
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	२०२१/०९/२९	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय		खरिजीको प्रक्रियामा रहेको।
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	२०२९/०६/०१	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	९	
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लिमिटेड	२०४४/०२/३१	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	१०	
७	नेपाल ओरिएण्ड म्यागनासाइट प्रा.लि.	२०३५/१२/२५	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	६	
८	बुटवल धागो कारखाना लिमिटेड*	२०३९/०३/१२	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	बन्द भएको।
९	नेपाल मेटल कम्पनी लिमिटेड*	२०३३/०३/०५	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	सञ्चालनमा नआएको।
१०	ग्रीवादी फलाम कम्पनी लिमिटेड	२०७६/०६/०९	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	कच्चा पदार्थको परीक्षण जारी रहेको।
व्यापारिक क्षेत्र						
११	कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड	२०५१/०२/२१	कम्पनी ऐन	कृषि तथा पशुपन्दी विकास मन्त्रालय	५	कृषि सामग्री कम्पनी लि. र राष्ट्रिय बीज विजन कम्पनी लि. गाभई सञ्चालन भएको।
१२	नेपाल आयल निगम लिमिटेड	२०२७/०९/२६	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	८	
१३	नेपाल वन निगम लिमिटेड	२०७६/०२/२३	कम्पनी ऐन	वन तथा बातावरण मन्त्रालय	८	
१४	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड	२०७६/०२/१०	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	नेपाल खाद्य संस्थान र नेशनल ट्रेडिङ कम्पनी लि. गाभई कायम भएको।
सेवा क्षेत्र						
१५	विशाल बजार कम्पनी लिमिटेड*	२०२६/०४/२७	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	
१६	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	२०४५/०४/०१	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	
१७	नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनी नेपाल लि.	२०१८/०५/०५	कम्पनी ऐन	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	-	खरिजीको प्रक्रियामा रहेको।
१८	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	२०२८/०४/३०	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	सञ्चालनमा रहेको।
१९	नेपाल इन्जिनियरिङ कन्सल्टन्सी सेवा केन्द्र लि.	२०४३/०९/११	कम्पनी ऐन	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	-	खरिजीको प्रक्रियामा रहेको।
२०	नेपाल वायुसेवा निगम	२०१६/०९/१६	नेपाल वायुसेवा निगम ऐन	संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय	७	
२१	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	२०४५/०२/०२	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	५	
२२	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	२०५५/०९/१६	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण ऐन	संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय	६	
२३	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	२०७६/०३/२५	कम्पनी ऐन	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	७	
२४	साझा यातायात	२०१८/०१/०१	सहकारी ऐन	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	९	
२५	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	२०६१/०२/१८	कम्पनी ऐन	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	७	
सामाजिक क्षेत्र						
२६	सौस्कृतिक संस्थान	२०२९/०३/०५	सञ्चार संस्थान ऐन	संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय	५	
२७	गौरखापत्र संस्थान	२०१९/१२/३०	गौरखापत्र संस्थान ऐन	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	५	
२८	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	२०३५/०६/०८	कम्पनी ऐन	शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	५	
२९	नेपाल टेलिभिजन	२०४२/१०/१७	सञ्चार संस्थान ऐन	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	५	
३०	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	२०४६/११/०९	कम्पनी ऐन	शहरी विकास मन्त्रालय	७	

५.२० - सार्वजनिक संस्थानको विवरण

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	गठन मिति	ऐन	विषयगत मन्त्रालय	सञ्चालक समिति सदस्य	कैफियत
जनोपयोगी क्षेत्र						
३१	नेपाल खानेपानी संस्थान	२०४६/११/१५	नेपाल खानेपानी संस्थान ऐन	खानेपानी मन्त्रालय	११	
३२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	२०४२/०५/०१	नेपाल विद्युत प्राधिकरण ऐन	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय	८	
३३	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड	२०६०/१०/२२	कम्पनी ऐन	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	७	वि.सं. २०३२।०३।०१ मा नेपाल दूरसञ्चार संस्थानको नाममा स्थापना भएको
३४	विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड	२०७३/०५/०८	कम्पनी ऐन	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय	५	
३५	राष्ट्रिय प्रसारण ग्रीड कम्पनी लि.	२०७२/०३/२७	कम्पनी ऐन	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय	८	
वित्तीय क्षेत्र						
३६	कृषि विकास बैङ्क लिमिटेड	२०२४/१०/०७	कम्पनी ऐन	अर्थ मन्त्रालय	७	
३७	राष्ट्रिय विमा संस्थान	२०२४/०९/०१	राष्ट्रिय विमा संस्थान ऐन	अर्थ मन्त्रालय	७	
३८	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लिमिटेड	२०७१/०२/२१	कम्पनी ऐन	अर्थ मन्त्रालय	६	
३९	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लिमिटेड	२०२२/१०/१०	कम्पनी ऐन	अर्थ मन्त्रालय	७	
४०	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	२०३१/०६/०४	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष ऐन	अर्थ मन्त्रालय	७	कम्पनी ऐनबमोजिम स्थापना भई २०७३ सालदेखि कोष ऐनद्वारा सञ्चालन भइरहेको।
४१	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	२०५०/०२/११	कम्पनी ऐन	अर्थ मन्त्रालय	६	
४२	नागरिक लगानी कोष	२०४८/१०/०१	नागरिक लगानी कोष ऐन	अर्थ मन्त्रालय	७	
४३	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड	२०६८/०३/२७	कम्पनी ऐन	अर्थ मन्त्रालय	६	
४४	नेपाल बैङ्क लिमिटेड	१९९४/०७/३०	कम्पनी ऐन	अर्थ मन्त्रालय	७	

अनुसूची-१
शब्दावली

१	कुल सञ्चालन वा बिक्री आय	यसले सम्बन्धित संस्थानको प्रत्यक्ष आम्दानीलाई जनाउँदछ । यसमा अन्य स्रोतबाट आर्जन गरेको आय जस्तो लगानीबाट प्राप्त भएको व्याज (वित्तीय संस्थानबाहेक), अचल सम्पत्ति बिक्रीबाट नाफा, दरखास्त दस्तूर, टेण्डर दस्तूर आदि संस्थानको कारोबारसँग असम्बन्धित र सालबसाली नभई आकस्मिक रूपमा भएको आय समावेश गरिएको छैन ।
२	कुल लागत वा बिक्रीको उत्पादन लागत	यसले कुल सञ्चालन आय आर्जन गर्नका लागि खर्च भएको प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष तथा बिक्री सम्बन्धित खर्च पर्दछ ।
		अथवा,
		बिक्रीको उत्पादन लागत = उत्पादन खर्चहरू + शुरु तयारी मौज्जात – अन्तिम तयारी मौज्जात
३	सञ्चालन नाफा/नोक्सान	कुल सञ्चालन आय/कुल बिक्री आय – कुल लागत
४	अन्य आय	सञ्चालन आयमा समावेश नगरिएको संस्थानको कारोबारभन्दा भिन्नै किसिमको स्रोतबाट प्राप्त आय जस्तै: लगानीबाट प्राप्त व्याज, लाभांश (वित्तीय संस्थानमाबाहेक) अचल सम्पत्ति बिक्रीबाट भएको नाफा र अन्य फूटकर आयहरू समावेश हुने ।
५	खुद नाफा/नोक्सान	अन्य आयसमेत सञ्चालन/नाफा नोक्सानमा जोडी हुनआउने खुद नाफा/नोक्सान । यसले सो वर्षको नाफाबाट आयकर र बोनस आदि व्यवस्था पछिको खुद नाफा/नोक्सानलाई जनाउँदछ ।
		अथवा,

		सञ्चालन नाफा/नोक्सान + अन्य आय - बोनस व्यवस्था - आयकर व्यवस्था
६	प्रशासकीय शिरोभार	यसले संस्थान सञ्चालन गर्न लाग्ने सम्पूर्ण अप्रत्यक्ष खर्च जस्तै तलबभत्ता, सवारी इन्धन, सेवा, मर्मतसंभार जस्ता प्रशासकीय खर्चलाई जनाउँदछ । यसमा अल्पकालीन/दीर्घकालीन ऋणको ब्याज र हासकट्टी समावेश गरिएको छैन ।
७	खुद स्थीर सम्पत्ति	कुल स्थीर सम्पत्ति - कुल सञ्चित हास
८	चालु सम्पत्ति	नगद र बैङ्क मौज्जात + जिन्सी मौज्जात + पेशकी हिसाब + आसामी बाँकी + शाखा हिसाब + एल.सी. रकम आदि (वित्तीय क्षेत्रबाहेक अरुमा संस्थानले लगानी गरेको रकम समावेश गरिएको छैन) ।
९	चालु दायित्व	एक आर्थिक वर्षभित्रमा जुनसुकै बखत पनि तिर्नुपर्ने दायित्व जस्तै छोटो अवधिको बैङ्क ऋण, म्याद नाघिसकेको ऋण, ब्याज, तिर्नुपर्ने हिसाब, साहुहरु, व्यवस्था आदि ।
१०	चालु पुँजी	चालु सम्पत्ति - चालु दायित्व ।
११	खुद पुँजी लगानी	शेयरधनी कोष + गैर चालु दायित्व/मध्यम तथा दिर्घकालीन ऋण ।
१२	शेयरधनीकोष/नेट वर्थ	कुल सम्पत्ति - चालु तथा दीर्घकालीन दायित्व ।
		अथवा,
		शेयर पुँजी + जगोडा तथा सञ्चित मुनाफा - (सञ्चित घाटा + वा अमूर्त खर्च)
१३	क्यापीट इम्प्लोइड	कुल सम्पत्ति - चालु तथा अन्य दायित्व
१४	वित्तीय लगानी	लगानी + कर्जा लगानी
१५	बिक्रीको प्रतिफल वा खुद सञ्चालन नाफा	
	(क) अनुपातमा भए	सञ्चालन नाफा/नोक्सान कुल सञ्चालन वा बिक्री आय
	(ख) प्रतिशतमा भए	सञ्चालन नाफा/नोक्सान * १०० कुल सञ्चालन वा बिक्री आय

१६	सम्पत्तिको टर्न ओभर अनुपात	<u>कुल सञ्चालन वा बिक्री आय</u> खुद स्थीर सम्पत्ति
१७	पुँजीको प्रतिफल वा ओभरअल सञ्चालन नाफा	<u>नाफा/नोक्सान (आयकर र बोनसपछि)</u> खुद पुँजी लगानी
१८	इक्विटीको प्रतिफल प्रतिशत	<u>खुद नाफा/नोक्सान</u> शेयरहोल्डर फण्ड
१९	श्रम उत्पादकत्व	<u>कुल उत्पादित वस्तुको परिमाण</u> श्रमिक सङ्ख्या
२०	कर्मचारी उत्पादकत्व	<u>कुल सञ्चालन आय</u> कुल कर्मचारी सङ्ख्या
२१	तरलता	<u>चालु सम्पत्ति – जिन्सी</u> चालु दायित्व
२२	जिन्सी	तयारी माल + अर्ध तयारी माल + कच्चा पदार्थ + मार्गस्थ सामान + जिन्सी तथा पार्टपूजा सामान
२३	औसत आसामी असूली	<u>आसामी बाँकी</u> * ३६५ कुल बिक्री (उधारो)
	बचत (Contribution)	बिक्री – अस्थीर खर्च (Variable Cost)
२४	पारबिन्दु	१. परिमाणमा : <u>स्थीर खर्च</u> बचत प्रति इकाई
		२. मूल्यमा : पारबिन्दु परिमाण * प्रति इकाई बिक्री मूल्य
२५	आसामी टर्नओभर अनुपात	<u>बिक्री</u> औषत आसामी
		अथवा,
२६		<u>बिक्री</u> अन्तिम आसामी
२७	औषत आसामी	<u>शुरुको आसामी + अन्तिम आसामी</u> २
२८	औषत जिन्सी मौज्जात	<u>शुरुको मौज्जात + अन्तिम मौज्जात</u>

		२
२९	मौज्दात टर्नओभर अनुपात	बिक्री अन्तिम जिन्सी मौज्दात
		अथवा, उत्पादन लागत औषत जिन्सी मौज्दात
३०	सञ्चालन लागत (प्रतिशत)	<u>बिक्रीको उत्पादन लागत वा सञ्चालन लागत</u> * १०० कुल सञ्चालन बिक्री आय
३१	प्रशासकीय शिरोभार	<u>प्रशासकीय खर्च</u> * १०० कुल सञ्चालन आय
३२	डेब्ट - इक्विटी अनुपात	ऋण शेयरहोल्डर्स फण्ड

नोट: ऋण भन्नाले चालु दायित्व बाहेकका सबै ऋण दायित्वहरुलाई बुझाउँदछ ।

